

מזל התאחדותנו

יוצא לאור

ע"י התאחדות אברכים חסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגדוק שליט"א

בני ברק - אלעד

שנה י"ד גליון תרמ"ה

בא

ח' שבט תש"ע

תוכן העניינים

- לקח טוב עמוד ג'
- קול תפילה עמוד ה'
- שבת בשבתו עמוד ז'
- דבש תמרים עמוד ט'
- בשפתי צדיקים עמוד י"א
- פרפראות להכמה עמוד י"ג
- ודרשת וחקרת עמוד ט"ו
- פניני התורה עמוד י"ט
- חוקים להורותם עמוד כ"א
- הילולא דצדיקא עמוד כ"ג
- דבר בעתו עמוד כ"ז
- משולחן מלכים עמוד כ"ח
- דברות קודש עמוד כ"ז

מה העבודה הזאת לכם

לשונות ארוכות ואדומות של אש שנפרצו מאחד מבתי העיר איימו לשרוף את כל העיירה כולה, אנשי העיר הזעיקו לעזרה את המומחים לכיבו האש שיבואו לכבות את הדליקה המתפשטת והולכת.

כשהגיעו מכבי האש למקום הדליקה לא שפכו מים על הבית הבווער, אלא על הבתים שמסביבו, הציבור שהתקהל במקום קראו לעבר המכבים, לא נשלחתם לשפוך מים על בתים אשר אין בהם אש כלל, תפקידכם לכבות את האש הנאחזת בבתים הבווערים.

השיבו להם המומחים: וכי אין אתם רואים כי מצב הבית הבווער הוא קשה ביותר, וספק רב אם ניתן להצילו, לעומת זאת, יש עדיין אפשרות להגן על שאר הבתים שהאש לא תאחו בהם, ולכן תחילה אנו שופכים מים עליהם, ואחר שבתים אלו יהיו מובטחים מהזוק כל שהוא, ננסה כפי מיטב יכולתינו להציל הבית מאכול האש.

והנמשל מובן, והנה איתא בירושלמי: תנא ר' חייא כנגד ארבעה בניס דיברה תורה, בן רשע מה הוא אומר "מה העבודה הזאת לכם", מה המורה הזה שאתם מטריחים עלינו בכל שנה ושנה, ולפי שהוציא עצמו מן הכלל כפר בעיקר, ואף אתה אמור לו "בעבור זה עשה ה' לי" לי עשה, לאותו האיש לא עשה, אילו הו' שם לא הו' נגאל.

ולכאורה יש להבין מדוע מביאים כתשובה לשאלת הבן הרשע את הפסוק שנאמר בתורה לגבי הבן שאינו יודע לשאול, גם צריך ביאור מה שאומרים לו בלשון נסתר "לאותו האיש" לא עשה, "אילו הו' שם".

אך עפ"י המשל הנ"ל יובן היטב, דכאשר בן אחד כמושפחה קם ומשמיע דברי כפירה ולעג רח"ל, לפני שמנסים ליישר את דרכו יש לפנות תחילה אל שאר בני הבית הקטנים עם הגדולים ולהזות עליהם מים, ואין מים אלא תורה, יש לחזק ולהסגן אותם מפני דברי הבלע של הרשע.

ולכן נזכר כאן הפסוק של הבן שאינו יודע לשאול, שמסבירים לו וליתר הבנים את עיקרי היסודות של יציאת מצרים ומוסיפים ואומרים להם: אילו הוא, הבן הרשע, היה שם לא היה נגאל.

די היסטאריע

אנשי די תורה פלעטן קופת רבי מאיר בעל הטע

אין די יידישע שטיטל פאר די תורה פלעטן קופת רבי מאיר בעל הטע

עמוד ל"ז

להכנסת מודעות, ברכות מזל טוב,
הנצחת שם, לעילוי נשמת
ולכל שאר עניני המערכת
הארות והערות וכדו'
אפשר לפנות
להר"ר **אלטער אשר אנטשיל**
אילאוויטש ה"ו
011-972-527648437

די מעלות פון

לאמיר צייטן

ד

טייל פון די פעולות:

חלוקת דגים ובשר
למשפחות נצרכות

חבורת "ותלמודו בידו"

קופת עזר נישואין

חלוקות לימות החגים

עזר בשעת השמחה

קופת גמ"ח

ועוד ועוד ...

א פערטע
מעלה איז:

"כולל עצי חיים" פירט אן

מיט א פארצווייגטע נעץ
פון פעולות צו פארזארגן
אנ"ש בארה"ק

מיט אלע סארט

צדקות פון "קופת רבי

מאיר בעל הנס"

קומענדיגע
וואך
א"ה

נאך א מעלה איז...

דער גולת הכותרת

ה כ ו נ ו !

! ה כ ו נ ו

דינער הראשונה

מוצש"ק פר' תרומה הבעל"ט - בעיר וויליאמסבורג

לקח טוב

ליקוטים יקרים, מפי סופרים וספרים, ע"ד מוסר והסידות נאמרים

ישראל עצמם שהיו ישראל באהבה אהוה ורעות זה לזה, ועיי גדול האהבה שתהיה ביניהם ישפיע ה' אליהם שפע רב, וכל ההשפעה היותר לעולם תושפע על ישראל, ולא על העמים. (תורת המגיד מזלאתמט)

★
קדש לי כל בכור וכו', התחוק מלמדת, קדש לי, אם תרצה לקדש את עצמך אלי, אוי תעשה כן, כל בכור, רצ"ל תקנה לך מדת הכנעה ותאמר על כל איש מבני ישראל כי לו משפט הכבדה עליך, פטר כל, היינו ראשית לכל דבר, רחם בכני ישראל, היינו לרחם על כל איש מישראל, באדם ובבהמה לי הוא, ר"ל אין להבחין באיכות הנרדם אם כאדם ישב או כבהמה, ואם הוא כדאי וראוי לרחם עליו, כי ההכנה הזאת, לי הוא, שייכא רק אלו, אמנם עליך לרחם על כל, בלי שום בדיקה.

(בארת המים)

★
חיום אתם יוצאים בחדש האביב, איתא בזה"ק בזכות מה שישראל אוכלים מצות בפסח, ניצולין בדין ברה"י יש לרמוז זאת, בפסוק זה, היום נקרא ר"ה, ו"ש היום אתם יוצאים, ברה"ה אתם יוצאים בדימוס, בחדש האביב בזכות המצה שאוכלים בחדש ניסן, בפסח. (דברי יוחאנא)

★
ויחי הושע אפילה, להבין כפל הלשון הושע ואפילה, כי אף שאנחנו בגלות יושבי הושע תחת אומות העולם, ולולא רחמינו וחסדיו הגדולים לא היינו יכולים להתקיים אפי' רגע אחד, וזהו גם זרה בחושך אור לישירים, אפי' בהשכות גדול זורה אור לישירים ומאיר לעמו מאורו הטוב ית"ש ומלמדים הדרך אשר נלך בה, ולהתחוק באמונה ולשמור מצותיו וחקותיו, אבל על המצרים שלח הושע ויהושע בפסחים, על כ" עניני השכות הנ"ל, ולכל בני ישראל היה אור במושבותם.

★
ולכל בני ישראל היה אור במושבתם, בשם הרח"ק ר' מנחם מנדל ז"ע מ"מ דק"ק באר, שאבן טוב הנקרא דיאמנט, בכל מקום שהוא מונח הוא דיאמנט, וזהו פי' כאן ולכל בני ישראל, היה אור, פי' לכל אחד מישראל יש אור, אך החילוק הוא במושבתם אין אין ועצמנות, אחד מושיב את האור בתורה ותפילה, ואחד מושיבו במאכל ומשתה, ויש מושיבו במקומות אחרים. (בוציאנה ינהורא)

וידעתם, וי"ל דכאשר אדם רוצה להשריש בלב חבירו דבר אמונה או שרוצה להוכיחו, צריך מקודם הוא להאמין באותו הדבר באמונה שלימה ולשקוט את עצמו, ואז יהיו דבריו יוצאין מן הלב ויכנסו אל הלב, אבל אם לא יאמין, לא יוכל להשפיע אותה על אחרים, וזהו פי' הפסוק ולמען תספר שכדאי לקבוע האמונה בלב בניכם צריכים אתם תחילה לדעת בעצמכם כי אני ה'; ולהאמין באמונה שלימה, ואז תכלו לקבוע האמונה בלב בניכם. (הרח"ק מהר"י מבולאז ז"ע)

צריכים לנסוע אל הצדיק והוא בעצם חג

יושב את משה ואת אהרן וכו', ר"ל הדיצה"ר מרשל לאדם תמיד בעבודת השי"ת כמענות שונות, ושולל ממנו אמונת הצדיקים כדי שלא יסע אל הצדיק האמת, שלא ילמוד דרך השם, וזהו ויאמר פרעה, היינו היצר הרע והקליפה, מי ומי ההולכים למה אתם הולכים אל הצדיק, מה יוכל לפעול להם, ויאמר משה בנערנו ובוקנינו נלך, ר"ל אפי' אם אנו בכחונת נערות אעפ"כ אנו צריכים לילך אל הצדיק, בצאננו ובבקרנו נלך, אפי' כשאנו בבחי' בהמה בלא דעת, עכ"ז נלך אל הצדיק, הדליכה בעצמה אל הצדיק נחשבת עבודת השי"ת, כי הוא זה ה' לנו, ר"ל לאו דווקא על חג צריכים לנסוע אל הצדיק, רק כ"ז שנוסעים אל הצדיק הוא נחשב חג ה' מהמת שהצדיק מגרש את הרע מן האנשים הבאים אליו, וזהו ויגרש אותם מאת פני פרעה, עד שמרגיש בעצמו שהוא פני פרעה שעדיין לא התחיל לנשט אל הקודש, ועיי"ז רואה להתחיל מחדש להכניס עצמו בקדושה בעבודת השי"ת.

★
ושמרת את החוקה הזאת למועדה מימים ימימה, רמז בזה מ"ש האר"י ז"ל, שהנשמר מהמין בפסו ויעיל לנפש כל השנה להנצל מהמא, הרי שגדולה מצוה זו שהרי אר"ל, מצוה בעידנא דעמיק בית מציל מן ההטא, והמצוה הזאת מאור עיני להנשמה להשמר מן ההטא כל השנה, וזהו שאמר ושמרת שהוא לשון קיום שהמצוה הזאת מתקיימת באדם מימים ימימה כדפרש"י משנה לשנה. (פנים יפות)

★
ולכל בני ישראל לא יחרץ בלב לשונו, פי' כלב נקרא היצר הרע המסית לאדם על לשון הרע, וישראל נגאלו ממצרים בזכות שלא היה בהן לשה"ר ודלשורין, וזה ולכל בני ישראל לא ירחץ בלב, ר"ל שהכלב הנזכר לא יחרץ לשונו של איש, וז"ש למאיש ועד אשה. (צמח ה' לצבי)

★
וישאלו איש מאת רעהו, וקשה איך קרא הכתוב המצרים רעהו, אלא המוונה על בני

כא אל פרעה, ב"א נטריקון ב'סחון אמונה, פרעה בנימו' מחשבה, והוא לימוד לדורות שתהיה מחשבתו של אדם שקועה בבחון ואמונת השם, והטעם כי אני הכבדתי בנימו' אמת, ויען שאני אמת לכן ראוי שתלו בי את כבודו. (ארן עדה)

★
ולמען תספר באוני בנך, כשהקב"ה ברחמיו עושה נס לישראל פעם אחת ונוקם להם מאויביהם, נתעוררו הרחמים ומועיל אפי' לעתיד בכל דור כשישראל צריכין להגנם מאיזה שונא העומד עליהם להכבדם, אז הקב"ה עושה נקמה בו, כיון שכבר נתעוררו אותן הרחמים בענין זה, וזהו ולמען תספר וכו' אשר התעללתי במצרים, וכשתספרו זאת תעוררו אותם הרחמים ויגנם לכם מאויביכם לכל יוכלו היצר לכם כלל, והבן. (טעם אלימלך)

★
ולמען תספר באוני בנך וכו', וז"ל עפי"מ שאחז"ל כל שהוא תלמיד חכם ובנו תלמיד חכם ובן בנו תלמיד חכם, מכאן ואילך תורת מהורת על אכסניה שלה, וזה שרמזה לנו תורה הקדושה כאן, ולמען תספר באוני בנך ובן בנך את אשר התעללתי במצרים, ותראה להשריש בהם שיומינו כה' ובנפלאותיו, ואם תעשה כן, או תוכל לבטחה, וידעתם לעולם דור אחר דור כי אני ה' התורה מהזירם על אכסניה שלה, והבן. (באר מנחם)

★
וגם מקנינו ילך עמנו כי ממנו נקח וכו', עפי"מ"ש דבסעודת שלמה המלך ע"ה בא בהצמות בעצמם להשוט אותם, ובן בביהמ"ד להקריבה שכן במבטע כל בע"ה לרדוף אחר מקום תיקונו אף שאין בן דעת, וזוהו קל והומר לאדם שיש בו דעת לעשות בכל מה שביכולתו לעבודת השי"ת שנברא לזה וזה תיקונו, והיינו דקאמר גם אתה תתן וכו', וקו"ח הוא דהא גם מקנינו וכו' אף שאין בהם דעת ילך עמנו מעצמם ואין צריך להולכים כלל, כי ממנו נקח וכו', וכולם רוצים והפצים בזה וששים ושמחים לעשות רצון קונם כ"ש אתה שיש בך דעת שתעשה כן. (מעגלי צדק)

★
ולמען תספר וכו', הו"ל לכתוב וידעו את ה', כי מדברים כאן על הכניס, ואמאי כתיב

בעוהש"ת

אודה להשי"ת שהחיינו והגיענו לזמן הזה
להכניס את בני היקר הבחור המופלג

כמר אלעזר נ"י

לעול התורה והמצוות בשעטו"מ

והנני בזה להזמין את מע"כ קרובי ידידי ואנ"ש
לבא לקחת חבל ולשמוח אתנו בשמחה של מצוה

סעודת הבר מצוה

שתתקיים אי"ה מוצש"ק לסדר "למען תהיה תורת ה' בפיד" (בא)

אור לט' שבט תש"ע לפ"ק הבעל"ט

בשעה 9.00 בדיוק

בבית מדרשינו הגדול ויואל משה

רח' קדושת יו"ט 7 שיכון קרית יואל ב"ב

ואי"ה ביום שמחתכם ישמח לבי גם אני

וכה לחי יזכה מע"כ נ"י לשמחות רבות בנים ובני בנים

עוסקים בתורה ובמצוות מתוך נחת והרחבה

ידידכם דושה"ט המחכה לקראת בואכם לשלו'

חיים צבי מייזליש

ראש ישיבת מהרי"ט דסאטמאר

בני ברק יצ"ו

קול תפילה

אמרות קודש בענייני תפילה נאמרים, על פרשת השבוע ערוכים וסדורים

מי שמרגיל בתורה ובתפילה הוא לו לאור

ויאמר ה' אל משה נטה ירך על השמים. רצה לומר נטה ירך להמשיך למטה דברים רוחניים שהוא על השמים כמו תורה ותפילה, ובהו ויהי חשך על ארץ מצרים לאלו שהם הולכים אחר תענוג תאות עולם הזה, שיש לו גבול ומצר, ולא הורגלו בדברים שמיימים רוחניים בתורה ותפילה, שדאי להם אור התורה ותפילה הוא להם חשך, כי שמים אור לחשך. מה שאין כן לכל בני ישראל שהם בתואר ישראל, שהורגלו בתורה ותפילה היה אור במושבותם. ר"ל מאי טעמא נחשב להם אור, כי הורגלו בזה בכל מושבותיהם אין להם עסק אחר לילך בשוק כי אם ישב אהל תורה ותפילה, לכך לתענוג ואור יחשב להם לגן עדן. ולהיפך לרשעים נחשב לגיהנם וחשך אפילה אחר ג' ימים שלא הורגלו שוב נחשב למרה וחשך וק"ל. וזהו ענין ג' ימי אפילה.

(פולדות יעקב יוסף)

כח התפלה של בעל תשובה

ויצא מעם פרעה ויעתר אל ה', כבר פרשתי הפסוק הזה וישבתי כל הדקדוקים בעז"ה בענין נכון, ועוד נראה לי כי איתא בגמ' במקום שבעלי תשובה עומדין צדיקים גמורים אין יכולים לעמוד, כי הצדיק שלא טעם טעם מר לעולם אין כחו גדול כל כך כזה שהיה משוקע בחטא והעלה עצמו מעומק שהיה בו, וזה פרש הפסוק "ויצא מעם פרעה" רומז לבעל תשובה שיוצא מעומק הקליפות, "ויעתר אל ה'" זה יוכל לעתור אל ה', ועוד כוחו גדול שיוכל להפוך מדת הדין למדת הרחמים כעתר זה שמחפכת את התבואה, ונוכל לומר שלזה כוונת חז"ל בלשונם הזהב במקום שבעלי תשובה "עומדין" אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד, כי עמידה היא תפילה.

(אור לשמים)

תפלה צריך להיות בכוננת הלב

דבר 'נא' באזני העם וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כלי כסף וכלי זהב, ע"פ פשוט נראה שצוה לדרב באזניהם לבל ישמע אחר ויהיה הדבר ביניהם בסוד, וירמוז כי הנה ידוע תיבת נא מורה על התפילה ולהגדיל מעלת התפילה צווה השי"ת דבר להנהיג באזני העם את מעלת התפילה, להיות בכוננת פיו ולבו שוים, ואם לא יכלו להשיג את הכוונה להיות אחר כוננת הלב אזי "וישאלו איש מאת רעהו", יבקשו כל איש מאת הבורא ב"ה שנקרא רעהו, ע"ש הכתוב רעך ורע אביך אל תעזוב, שייכין לבם אל העבודה זו תפילה, או וישאלו איש מאת רעהו שייבקשו מאת הצדיק הנקרא רעהו שיתפלל בעדו וילמדהו דעת ודרך תבונות יודיענו את הדרך ולכו בה ואת המעשה אשר יעשה.

(צינת משה)

אל תאכלו ממנו נא

אל תאכלו ממנו 'נא' ובשל מבושל במים כי אם צלי אש, יש לפרש על פי אמרם ז"ל (בבא בתרא ג') רבי אלעזר יחייב פרוטה לעני והדר מצלי, וזה אל תאכלו ממנו נא, אין 'נא' אלא לשון 'בקשה' כמאמרם ז"ל (סוטה יג'), כי אם 'צלי', ראשי תיבות צ"דק ל'פניו ייהלך, והיינו שלא יתפלל בלתי אם יתן צדקה קודם התפילה, ואז תפילתו תהיה מקובלת לרצון ולריח ניחוח.

(עטרת ישועה)

בתי כנסיות ובתי מדרשות אין נוהגין בהם קלות ראש, כגון: שחוק והתול ושיחה בטילה.

(אורח סימן קמ"א סעיף א')

☆☆☆

צריך להיזהר שלא לדבר בבית הכנסת שום דיבור קל חוץ מן התפילה, כי כשמדבר דברים בטלים דומה כמי שמדבר עם המלך והופך פניו ממנו, ואומר: אדוני המלך אי אפשר לדבר עמך רק אדבר חפצי, ומזה הוא דוחק רגלי השכינה ח"ו.

(עבודת ישראל פרק ה' משנה ה')

☆☆☆

ועיין בספר אור הישר בעמוד העבודה פרק ט' וז"ל ומכ"ש שלא לדבר בבית הכנסת דברים אחרים שאינם מענין התפלה, וז"ל הזוהר פרשה תרומה מאן דמשתעי בבית כנישתא ווי ליה דאחאי פרוזא ווי ליה דלית ליה חולקא באלקא דישראל כו' ואפילו הוא לאחר התפלה עדיין קדושה שורה שם ומאן דמגביה קולו בדברים שאינם שייכים לתפלה ולשבח יתברך הוא נוהג בזיון בקדושתו יתברך ומגרש השכינה משם ועליו השכינה צועקת וקובלת נתנני ד' בידי לא אוכל קום ואז נאמר עלי' ולא מצאה היונה מנוח לכך רגלה אין לה דירת מנוחה בעת גלותא כי אם בבית הכנסת שבישראל ובעבור זה שנתן קולו בבית הכנסת ככבתי טרטיאות שלהם ודברים בטלים מוכרחת השכינה בעונותינו הרבים לנווד ולהתגרש, אוי לו ואוי נפשו כי עליו נאמר בן כסיל תוגת אמו וענשו שגם הוא יהיה בידי אכזרים אשר לא ימצא מנוח ומרוע לנפשו רחמנא לשזבן מעונשא דילהון, ולכן כל בעל נפש יחוש לעצמו ואז תאיר נשמתו באור החיים אמן סלה.

(ספר מורא מקדש לרב י"ב)

קהל יטב לב ד'סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בני ברק

נס"ד

ברוך הנא בשם ה'

בהדרת כבוד ויקר, נקדם בהוד והדר, את פני מעלת כבוד רב האי גאון וגדול, מעוז ומגדל, מפורסם בכל קצוי תבל, במעשי חסדו וצדקתו למען הפרט והכלל, מקים עולה של תורה, עומד לנס קהילתו המעטירה, נודע לעוז ולתפארה, גן ההדסים, שלשלת היוחסים, ערוגת הבושם, פאר מקדושים, על שראל הדרתו, כבוד שמו תפארתו,

כ"ק הגאון הצדיק אבדק"ק סאטמאר ב"פ שליט"א

לרגל הופעתו לשבות כבוד בתוכינו
על שבת קודש הבעל"ט
לפאר את שמחת הבר מצוה
בבית בנו מורינו הגה"צ ראש ישיבתינו שליט"א

יהא בואו לכרכה ולהצלחה להרמת קרן התורה, ולחיווק אנשי שלומינו וקהל עדתינו, אכ"ר.

המקבלים פניו בהדרת כבוד ויקר
הנהלת הקהילה

שבת בשבתו

אמרות קודש בעניני שבת נאמרים, על פרשת השבוע ערוכים וסדורים

ע"י שמירת שבת כהלכתו נתרבה כבוד שמים

ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו למען שיתי אותותי אלה בקרבן. יל"ד דהוי סגי למיכתב כי הכבדתי כו' ותל' אני למוטר וגם אותותי דלא התרה בו רק על הארבה ובלשון יחיד הל"ל, והנראה דהנה ארו"ל בסנהדרין תשובת ר"ע למין אחד מי ימר דהאידינא בעל אוב יוכיח קברו כו' נהר סמבטיון יוכיח, הרי דהוצרכו לאות ורא"י על היום הנכבד כי זהו יום השביתה, ועוד כתב הראב"ע ז"ל כי בימיו ה' אפיקורס אחד שאמר ששבת מתחיל מיום ולא בלילה כאשר אנחנו עושים ורב האריך האריך בסתירת דברי העול והרשע. והנה כתב אור ישראל בעל הטורים ז"ל לפרש מסורה אחת בפ' זו וינח תרי חד וינח הארבה בכל גבול מצרים ואידך וינח ביום השביעי לומר שהארבה נח בשבת עכ"ד פה קדוש, ובוהו יובן המקרא שלפנינו עם הידוע כי שבת דליליא המורה על מדת מלכות זו תקרא בשם אני כידוע מזה"ק וספרי החכמה הבאים אחריו, והנה הארבה שנח בשבת ודאי שנח כדת ודין גם בלילה הרי שנתגלה לנו כי שבת מתחיל מלילה והוא כבוד מלכות שמים כי במ התחלת שבת זוהו כי אני הכבדתי ר"ל שעשיתי תפארת וכבוד למדת אני ע"י לבו ולב עבדיו דפרעה אשר חזק לבם לבלתי שלח את ישראל וע"י מה למען שיתי אותותי אלה בקרבן ר"ל שני אותות את הארבה כפשטיה ואות שבת יתחוק כי זה יום השבית' באמת וממילה יתגלה ויתרבה כבוד של אני ויהי הכבדתי מלשון הדר וכבוד, דידוע אמרי קדוש בזוהר כמה פעמים בשבת צלא דמהימנותא אתפרסת בעלמא. (נועם מגדים)

זכות השבת ינצלו מחבלי משיח

בא אל פרעה, ופירש"י והתרה בו, נראה כי אי' בש"ס שבת אשר הגאולה תהי' ע"י יצחק שיאמר פלגא עלי ופלגא עלך, ועוד אמרו בזכות שבת תהי' הגאולה, והחילוק הוא כי באם תהי' הגאולה ע"י יצחק יהי' ע"י דין כמדתו של יצחק ויהיו חבלי משיח והריגת משיח בן יוסף ח"ו ואם תהי' ע"י זכות שבת תהי' הגאולה ברחמים גדולים כי בזכות שבת ינצלו מחבלי משיח ולא יהי' כלל הריגת משיח בן יוסף, וזה בא אל פרעה, היינו ב"א עם פרע"ה עולה משיח, גם אל פרע"ה עולה דו"ד ב"ן יש"י, ונרמז זאת במכת ארבה כי ארב"ה עולה יצח"ק, אמנם ע"י יצחק היא בחינת דין, לזאת פירש רש"י והתרה בו, כי פרע"ה הוא מבחינת דין שם אלק"ם ובהצטרף שם אלק"ם עם והתרה עולה שבת, כי ע"י הארבה ניכר מצות שמירת שבת כי הארבה נח בשבת כמ"ש הבער"ט על המסורה בפסוק וינח הארבה ואידך וינח ביום השביעי, ורומז שבזכות מצות שבת לא יהי' הריגת משיח בן יוסף ומחבלי משיח יוצלו לרוחה. (עשרת ישועה)

שכר השבת היא הרבה מאוד מאוד

ועל הארבה על כל ארץ מצרים וינח בכל גבול מצרים וגו', ויאכל את כל עשב הארץ ואת כל פרי העץ אשר הותיר הברד ולא כל ירק בעץ ובעשב השדה בכל ארץ מצרים, יש להבין אמאי הברד ניתן במדה שלא יאכל הכל רק יותיר מכל מין ומין מעשב הארץ ומפרי העץ ולארבה ניתן בריוח הכל

כאשר לכל ויאכל את כל עשב ואת כל פרי ולא נותר כל ירק וכו', וי"ל דאיתא בבעה"ט וינח שנח הארבה בשבת עיי"ש והנה כל שומר שבת כדת שכרו הרבה מאוד, לפיכך ניתן לו שכרו הרבה מאוד ככל אשר לכל. (דברי ישראל)

בכל שבת מאיר האור של העולם הבא

ולכל בני ישראל היה אור במושבותם. יאמר על פי אשר נכתוב להלן אם ירצה ה' (בפרשת ויקהל) בפסוק לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת ואמרו חז"ל (שבת כ.) בכל מושבותיכם אי אתה מבעיר אבל אתה מבעיר במדורות בית המוקד. כי נודע ליודעים זה שאנו מברכין על אור הנר במוצאי שבת, לפי שבשבת אין אנו נהנין מאור המגושם התחתון הבא מעצים ונר, כי אם נשמתינו והשכל והצורה שלנו נהנין ומתענגין באור המאיר ובא מאור העליון דוגמת עולם הבא כי שבת אחד מששים לעולם הבא כמאמר חז"ל (ברכות נ"ז ע"ב) ועל כן במוצאי שבת שאנו חוזרין ליהנות מאור המגושם התחתון אנו מברכים עליה בורא מאורי האש כלומר שזה הוא מאור האש ולא מאור העליון. והנה זה האור המגושם נקרא על שם מושב התחתון שלנו שזה מקומו ויסודו באבן דומם ובשאר דברים התחתונים. ועל כן אמר הכתוב (שמות ל"ח) לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת, כלומר לא תבערו האש אשר בכל מושבותיכם ביום השבת, זה האור התחתון המגושם. ואמרו חז"ל הטעם כי אבל אתה מבעיר במדורות בית המוקד המאיר ובא מעצמו מאור העליון. והנה כאן כבר כתבנו שנשתמשו ישראל באור המאיר ובא מעולם העליון לראות על ידו בגניו מטמוניות, הגם שהיה במושב התחתון שלהם כי לא הגיע העת לחדש האור בהארת הזמן אשר בו יופיע אור הגדול, רק מחסד אל אשר גבר עליהם לראות בו דברי סחורה אף דברי מלכים. וזה שאמר הכתוב ולכל בני ישראל היה אור במושבותם כלומר לך ראה הגדולות שנעשה לישראל כי אור המבהיק ומאיר עולם, היה להם גם במושבותם במושב התחתון שלהם שאין עת להארת אור העליון, נשתנה עתה אור הימים להיות אור אף במושבותם כאמור.

בשבת נתגלה האור הגנוז מששת ימי בראשית

ויהי חושך אפלה בכל ארץ מצרים שלשת ימים וגו', ולכל בני ישראל היה אור במושבותם. וי"ל דכתיב וירא אלקים את האור כי טוב ויבדל אלהים בין האור ובין החושך היינו כי הוא המבדיל מעשיהם של צדיקים ובין מעשיהם של הרשעים לבל ישתמשו בערבוביא. אמנם האור הגנוז העליון הוא נגנוז בשבת שזוהו מתנה טובה לישראל חז"ש מתנה טובה יש לי בבית גנוז, ובשבת יורד האור הגנוז לישראל לכך סמוך בהבדלה בין ישראל וכו' ובין יום השביעי לששת ימי המעשה כנ"ל, חז"ש כאן ולכל בני ישראל היה אור במושבותם אותיות שבת ר"ל שמשרע"ה הנה המשיך האור הגנוז העליון לבני"ש בשבת והוא עשה כל ההבדלה הזאת בין האור ובין החושך ובין ישראל וכו' בין יום השביעי לששת ימי המעשה, לכך כשהמשיך האור לישראל בהשבת והפרישם מהמצרים בע"כ תהי' הענין והחושך למצרים כי אין כדאי להשתמש בו רשעים. (תפארת שלמה)

קהל יטב לב ד'סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

בני ברק

בס"ד

בא ברוך הי

באותות כבוד ואהבה, הגנו מקדמים בכרכת ברוך הבא, את פני רב האי גאון וגדול, ידידנו וידיד כל בית ישראל, איש חי ורב פעלים מקבציאל, צדקתו כהררי א-ל, מסור מריחוק מקום וקירוב לב למענינו, צמוד באהבה רבה בקירות לבנינו, האי מרגנתא טב"א, דין רפיש מדבית אבא, מעמיד תלמידים הגונים וישרים, פה מפיק מרגליות בדרך אמותיו רבותיה"ק עצי התמרים, מוכיץ תורה ויראה לעדרי עדרים, באהבה מגולה ותוכחת מוסרים, נדע ומפורסם בשערים, בדרשותיו הנלהבים ושיעוריו היקרים, עומד לנס קהילתנו, על ישראל הדרתו, ריבא בר ריבא בהרמת קרן התורה והחסידות לשם ולתפארת, ערין באראלי קודש הילולו בנור ועטרת,

הגאון הצדיק

רבי מנחם מענדל טייטלבוים שליט"א

אבדק"ק סאטמאר-וויליאמסבורג

בנו הגדול של כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

לרגל הופעתו כבוד בשערי ארה"ק

לערון את השב"ק המתאחדת במירון שע"י אנ"ש עיה"ק ירושלים ת"ו

אי"ה במוצש"ק הבעל"ט

יבוא ויופיע בהדרתו

לפאר את שמחת הבר מצוה בחצרות קדשינו

וישא מזברותיו לכבוד המאורע

יהא בואו לברכה, ויזכה לרוטם קרן התורה והיראה אלף פעמים ככה, מתוך הרחבת הדעת רובב שמחה, ובכל אשר יפנה ישיביל בהצלחה, וימשיך בהרבעת התורה ברבי והמשכה, ויפיץ מעיינותיו חוצה, להשקות צמאי תלמידיו הנאמנים השותים דבריו בהערצה, וזכות הרשב"י יון בעדו להתברך במידה גדושה, בכל ברכאן דנפישא.

המקבלים פניו בהדרת כבוד ויקר

הנהלת הקהילה

רבש תמרים

פנינים יקרים, מבאר הפרוה שרים, רבותינו הקדושים עצי התמרים

לבו נא הגברים ועבדו את ה' כי אותה אתם מבקשים, נתגלה לי כחלום פירוש על פסוק זה, כי דרך המלך לדבר בלשון חכמה וברמז, והענין הוא כי באמת האנשים נבראו רק להדמות לעליונים, כמו שנאמר נעשה אדם בצלמנו כדמותנו והוא עיני עבודת השי"ת, משאי"כ הנשים עיקר בריאתן רק לצורך האנשים להיות להם לעזר, וכמי"ש אעשה לו עזר וכו', ולכך לא נצטוו כ"כ במצוות, וכן אמרו חז"ל הני נשי במאי זכיין ומפרש באמתוני וכו', והוא הכל עי"ד העזר כי הוא תכלית בריאתן ושלמותן, וזה אמרו לכו נא הגברים ועבדו את ה', אבל לא הנשים, כי אותיה, רי"ל האשה, את"ם מבקשים, דהיינו שרק אתם צריכים להם ולזה נבראו, אבל לא לעבוד את ה' אבל משה השיב לו "כי הג' ה' לנו" ולכן ראוי לשמוח באשתו כמאמה"כ ושמחת אתה וביתך, וכן קי"ל דאף דאשה פטורה מן הראיה מ"מ מחוייבת לעלות לרגל כדי לשמוח עם בעלה. (ישמח משה)

☆

ויהי כי הקשה פרעה לשלחנו ויהרוגו הי כל בכור בארץ מצרים וגו'. יתבאר לפי מ"ש ביש"מ טעם על מה שיצאו קודם זמנם, כיון שנגזרה גזירה על כל הבכורים ממצרים אפי" על בכורי ישראל שהרי השר של מצרים טען מה נשתנו אלו מאלו, אך הקב"ה השיב אתה דן שונג כמויד ואונם כרצון, הנה השי"ת הצילם לעצמו כרחמיו במה שהעיד עליהם כי שונגים ואנוסים היו אי"כ לעצמו הוא מציל כדקיי"ל המציל מוטומו של ים ומשלילותו של נהר הרי אלו שלו,

ולזכר זה צוה ה' לתת לו כל בכור על החסד אשר הציל את בכורי ישראל, וזשי"ה ויהי כי הקשה פרעה לשלחנו היינו שהקשה קושי ממש על ענין שנאמר לו לשלחנו הלא הוא קודם זמנו, ועוד זאת הקשה ויהרוגו הי כל בכור באר"מ כלומר הלא ראוי שיהרוגו הי כל בכור באר"מ אפי" של ישראל כי מה נשתנו אלו מאלו, ולתריץ זה אמר ע"כ אני זוכה וגוי להורות חסדי הי כי באמת הי ראוי להרוג כל בכור אלא שהי הצילם אי"כ לעצמו הציל, ולכך יצאו קודם הזמן. (ייטב לב)

☆

בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבי וגו' וידעתם כי אני ה' יובן עפי"ד הרמב"ם בענין תשובה שמא תאמר והלא הקב"ה יודע כל מה שיהי וקודם שיהי יודע שזה יהי צדיק וכו' אי אפשר שלא יהי צדיק, ואי"ת שיודע שיהי צדיק ואפשר שיהי רשע הרי לא ידע הדבר על בוריי ודע שתשובת שאלה זה וכו', שהוא יתברך שמו ודעתו אחד ואין דעתו של אדם יכולה להשיג הדבר הזה על בוריי הוא שהנביא אמר כי לא מחשבותי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי, ואין בנו כח לידע זאת ע"כ, וזה שאמר הקב"ה בא אל פרעה אף כי אני הכבדתי את לבו, ואי"כ לכאורה הוא מושלל מהבחירה בכ"ז ענש יענש כי הבחירה עדיין חפשית בידו, לזה המשיך ואמר וידעתם כי אני ה', כי אני הי עשיתי זאת אף שהיתה הידועה לפניו כי שניהם כאחד טובים המה וכחדא אזלין ואחד אין מכושי לחבירו ומניע לו עונש.

☆

ויאמר הי אל משה נמה ידך על השמים ויהי חושך אפלה בכל ארץ מצרים וגו', איתא במדרש רבה (שמו"ר פי"ד א) הח"ד (תהלים קה כח) שלח חושך וחושך ולא מרו את דברו, וצ"כ. ואפשר לפרש דנודע כי יש שני מיני נסיונות, נסיון העוני ונסיון העושר, והנה אף כי עניות מעביר על דעת קונו (עירובין מא). עם כל זה נמנו ונמרו ואמרו שגדול נסיון העושר יותר מן העוני (אלשיך דברים א א-ב). ומצינו בהכתוב הזהיר רק על נסיון העושר באמרו פן תאכל ושבעת וגו' ורם לבבך ושכחת (דברים ה יד), וכת"ב (דברים לב טו) וישמן ישורון ויבעט. וזהו ביאור המדרש, ויאמר הי אל משה נמה ידך על השמים ויהי חושך אפלה בכל ארץ מצרים, והטעם שהביא עליהם מכה זו כתב ברשז"ל שחפשו ישראל וראו את כליהם וכשיצאו היו שואלין מהן היו אומרים אין בידינו כלום אומר לו אני ראיתיו בביתך ובמקום פלוני הוא. ונמצא שבמכת חושך רצה הקב"ה לנסות את בני ישראל בנסיון העשירות, ולזה הסמיק במדרש הכתוב שלח חושך וחושך ולא מרו את דברו, וקאי על בני ישראל ולא על המצרים (וכ"כ בתורת משה פי זו ד"ה ויהי חושך), שאף ששלח חושך וחושך למכותם של בני ישראל כדי שיתעשרו בעושר רב, מכל מקום ולא מרו את דברו, שבני ישראל עמדו בנסיון העושר ולא בעטו בהקב"ה מרוב המוכה.

(עצי חיים, מכתבי הרה"ק

רי מרדכי ווילנער ז"ל)

קהל יטב לב ד'סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בני ברק

שמחו צדיקים בה' והודו לזכר קדשו

מעומק ליבנו פנימה, קול מברכים נרימה, ונשגור זאת הברכה, באהבה והערכה, קדם פני כבוד מורינו, ומורה דרכינו, המסור אלינו בכל לב ונפש, לכל אחד מאתנו מטיב בדעת תורתו וחכמתו, בהדרכה ישרה ובמישב תבונתו, אוהב את הבריות ומקרבן לאביהם שבשמים, בהרבעת תורה ויראת שמים, למענינו לא ישובת יומם ויליתא טוב עין הוא יבורך, מקבל את כ"א במאור פנים ובשבח, מפיח בנו רוח חיים בדרשותיו הנלהבים ואמרותיו היקרים, מחזק את לבבינו ללכת בדרכי ישרים, איש האשכולות, פה מפיק מרגליות, רועה נאמן לעדתו, צמוד לליבינו, ומאיר נתיבתינו

מורינו הגה"צ ראש ישיבתינו שליט"א

לדגל השמחה בביתו נאוה בהכנס בנו יניק וחכים מו"מ

כמד אלעזר ני"ו

לעול התורה והמצוות

ושלוחה ברכותינו ברכת הדיוט, יה"ר שבית צדיקים יעמוד, בהדר והוד, ויזכה לראות ולרוות רב תענוג ונחת מכל יוצאי חלציו, עדי נזכה לביאת מלכא משיחא, ומלכינו בראשינו בעגלא ובזמן קריב, אמן.

המברכים באהבה ובהערצה

מרדכי שווארץ

הלל פרידמאן

בשם מתפללי ביהמ"ד ברח' רמב"ם

אליעזר פאלאטשעק

שלמה זלמן דאסקאל

בשם מתפללי ביהמ"ד בזכרון מאיר

יקותיאל יצחק בראך

אלימלך דאזוידאזויטש

בשם מתפללי ביהמ"ד הגדול בשיכון

סיפורי צדיקים, בביאור הפסוקים המלאים זיו ונוגה מפיקים

בשפתי צדיקים

פרשת בא בחינת י"ט פסח

הרה"ק ר' ישראל צבי מקאסאני זי"ע בעל אור מלא היה מספר מדי שנה בשנה בשב"ק פרשת בא עובדא נפלאה שהיה אצל הרה"ק ר' משה לייב מסאסוב זי"ע, שפע"א בליל שבת קודש פרשת בא אחרי תפילת ערבית, התחיל הרה"ק מסאסוב זי"ע לאמור תפילת הלל, וכל החבריי אק' ענו אחריו באמירת הלל בהתלהבות גדולה, ורק אחרי שסיימו ההלל כאשר עברו מתפללי בית מדרשו כבני מרון לברך את רבם בברכת שבתא טבא, אז נזכרו ששבת היום לה' ולא יום טוב, ועד גמר התפילה לא הרגיש אף אחד מהמתפללים שטעו בדבר.

וסיים הרה"ק מקאסאן את סיפור הדברים, בהטעימו שאין להתפלא על הרה"ק מסאסוב זי"ע, שהיה במדריגה גבוה כזה לומר הלל בשב"ק פרשת בא, כי נודע מספר היצירה אשר כל דבר נחלק ל'עולם', 'שנה', 'נפש', ובשעה שיצאו ישראל ממצרים, אז היה יציאת מצרים בבחינת 'עולם', וכשמגיע יום י"ד ניסן חג הפסח, אז מתעורר יציאת מצרים בבחינת 'שנה', ובשב"ק פרשת בא שקורין בתורה המאורע של יציאת מצרים, אז מתעורר יציאת מצרים בבחינת 'נפש', כי השבת היא הנפש של הבריאה, ועוד יתרון לבחינת נפש שהיא למעלה מבחינת עולם ושנה, לזאת אין להתפלא על הרה"ק

מסאסוב זי"ע שמגודל מדרגתו בקדושת שבת שהיא הנפש של הבריאה, השיג בחינת נפש של יציאת מצרים, ונתלהב לבו לשיר הלל לה' אלקיו כבעת יציאת מצרים.

אבל על זאת יש להתפלא, הרי בוודאי התפללו בבית מדרשו של הרה"ק מסאסוב זי"ע, בנוסף לבני החבריי אק', גם כמה אנשים פשוטים, שכידוע היה מפורסם בגודל אהבתו לכל איש ישראל, וקירב גם אנשים פשוטים, ולא נמצא בין כל אחד איש שיזכר ששבת היום ולא יום טוב, מחמת שהרה"ק מסאסוב זי"ע

הגביה את כל האנשים הנלווים אליו, אל פסגי מרום קדושת שבת, עד שאף אנשים פשוטים נתעלו לבחינת שבת שהיא נפש הבריאה, עד שגם הם השיגו בחינת נפש של יציאת מצרים, ולכן נתלהב גם לבם ואמרו הלל כמו בי"ט פסח.

(זכות אבות \ פרחי מגדים \ עטרת יעקב ישראל)

*

אגב, יש לציין מה דמתאמרא בשם צדיקים, דבפרשת בא יש מקדושת חג הפסח, בפרשת בשלח משביעי של פסח, בפרשת יתרו מקדושת חג השבועות, קבלת התורה, ופרשת משפטים זהו ראש השנה, כי משפטים הם דינים, פרשת שקלים מרמז על יום כיפורים, כמ"ש לכפר על נפשתיכם וגו', ובפרשת פקודי נרמז על נסיעת עמוד הענן, רמז לחג הסוכות, שהוא זכר לענני הכבוד.

(שיח שרפי קודש)

בא אל פרעה

בווארשא נגזרה פעם גזירת שריפה על השולחן ערוך חושן משפט בטענה שיש חוקי המדינה והיהודים מחוייבים ללכת עם משפטיהם לערכאות ולהתדיין לפי חוקי המדינה, והי' שם חסיד אחד בשם ר' מאטיל מקאלאשין שהי' דובר צחות בלשון המדינה והי' לו עסקים גדולים בווארשא, שלח הרה"ק רבי יצחק מווארקא זי"ע לקרוא לו, כשבא אליו ביקש ממנו שילך לשר גדול אחד בהשתדלות לבטל את רוע הגזירה, השיב ר' מאטיל להרה"ק מווארקא שאותו שר הוא כעסן גדול, והוא מאיים לירות ברובה את כל הבא אליו בהשתדלות כל של הוא, אמר לו הרה"ק: הקב"ה אמר למשה "בא אל פרעה" ולא אמר "לך אל פרעה", כי משה רבינו היה מתיירא מפרעה, ואמר לו השי"ת שלא יפחד כי ילך עמו יחד, כן אתה לא תלך לבד רק ה' ילך עמך והוא יהי' בעזרך, כשמע ר' מאטיל את דברי הצדיק הלך בשמחה לאותו השר, והשר בראותו את ר' מאטיל נבהל מפניו, ומילא את בקשתו.

(אור יקרות)

מצוה 'בא' יותר מ'בשלוחו'

איזה אברכים תלמידים מרבינו ז"ל, שהיו דרים בעיירות הסמוכים לארשווא, חשבו לנסוע לרבינו לעיר אורשווא על שבת שירה, אבל לבסוף החליטו לנסוע ולחסות תחת כנפי הקדושה של רבינו זי"ע, על שבת פרשת בא, ולא בשבת שירה כמו בכל שנה, כי חשבו כי בשבת שירה יש המון גדול שבאים בצל קורות רבינו ליהנות מאור קדושתו, ועל כן יותר טוב לילך בשבת פרשת בא, שאין כ"כ אנשים הבאים לרבינו, וא"כ יהיה להם יותר תענוג ליהנות מאמרותיו ומדרכי רבינו ז"ל.

ובאמצע הדרך, פתח אחד מן האברכים, ואמר: מתאמרא בשם הצדיקים, לפרש את מאמר הגמרא בקידושין "מצוה בו יותר מבשלוחו", והיינו מצוה 'בא' (ווא"ו באל"ף מתחלף), יותר מצוה לנסוע אל רבו בפרשת בא, מבשלוחו מלנסוע אליו בפרשת בשלח שבת שירה.

ויה כאשר באו לעיר אורשווא, ונכנסו כולם אל הקודש פנימה לקבל פני רבינו בנתינת שלום, על אתר אמר להם רבינו במאור פניו: "הא? מצוה בו(א) יותר מבשלוחו?"...

(זכר צדיק לברכה, ח"א אות פ"ב)

ברכנוכם מבית ה'

באותות כבוד אהבה והערכה, אנו מקדמים בברכה, את פני מע"כ ידידינו החשוב והנעלה, חיי"ם שיש בו כל מעלה, נחמד למטה ואהוב למעלה, שיר השירים אשר לשלמ"ה, מלא מדע וחכמה, ידיו רב לו במעשי צדקה וחסד לפרט ולכלל, עושה ומעשה למען מוסדות סאטמאר בכל קצווי תבל, ובמיוחד מסור בלב ונפש לטובת מוסדותינו בכל עת ועונה, בהתמסרות עצומה ונאמנה,

הרה"ח ר' חיים שלמה פישער הי"ד

משכ"ק ויד ימוינו של כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

ואתנו עמו נקדם בזאת השורה, מתוך רגשי הודאה והוקרה, את פני מע"כ ידידינו הנגיד היקר והנכבד, רודף צדקה וחסד, מה טובו אוהליך יעק"ב, ראש וראשון לכל דבר טוב, בונה ומקים עולמות של תורה, בעמדו בראש הנהלת הישיבה גדולה בקרית יואל המעטירה, ברם זכור הוא לטובה ולברכה בפי אנשי שלומינו, על נדבת לבו בשיפוץ והרחבת המקוה טהרה דקהילתינו,

הרה"ח ר' יעקב זוסמאן סופר הי"ד

הבר הנהלת ישיבה גדולה תורה ויראה קרית יואל יע"א

לרגל בואם בשערי ארה"ק

נקדמה פניהם בתודה ובברכה, יח"ר מאלוקי המערכה, יצו השם ככה, שיוזכו להרבות ולהוסיף בפעליהם הכבירים, ותמיד נספר תחילתוים בשערים, ובכל אשר יפנו ישכילו ויצליחו, בחצרות בית ה' יפריחו, לעמוד ליטין מוסדותינו הקדושה, ובשכר זאת יתברכו בכל ברכאן דנפישא.

המקבלים פניהם בברכה מרובה, באותות הודאה וחיבה
הנהלת המוסדות

פרפראות לחכמה

מאמרים נחמדים, ע"ד דרוש מיוסדים, כפתור ופרח משוקדים

ויוש לפרש בזה מאמה"כ ומלכי צדק מלך שלם וגו' כי אי בפרקי דר"א שמלכי צדק מסר לאברהם סוד עיבוד השנה והוא היה עד עכשיו מעבר השנים, ולכאורה קשה איך היה מעבר הרי הוא מלך ומלך אינו מעבר, לזה אמר והוא כהן, כיון שהוא גם כהן אין מפריע מצד מלכותו וכנ"ל, ובוהו יתבאר דהנה משה רבינו הי' לו דין מלך (ובחס ק"ב). ואהרן הי' כהן גדול, והוא כוננת הפסוק ויאמר ה' אל משה ואל אהרן, החדש הזה, אם תרצו לעבר אותו, שיהא אחד ולא ניסן, אזי "לכם" שנים יחד דווקא תוכלו לעבר אותו, אבל אחד מכם בלבד אינו יושב בעיבוד שנה וכאמור. (ילקוט האורים)

☆

החדש הזה לכם ראש חדשים. אי בגמ' (שבת קמ"ז): ר' אלעזר בן ערך איקלע להתם, כי הדר אתא קם למיקרי בספרא, בעא למיקרא החדש הזה לכם, אמר החדש היה לכם, ונראה דהנה השר של שכחה ר"ב שמו, ושם הממונה על הזכרון דו"ך, ואתיות האמצעיות של החדש היזה ליכם הוא דו"ך, ונתהפך לו באותיות ר"ב החדש היזה ליכם, ונבאלופי יהודה כתב לפרש בזה מאמה"כ (דברים י"ז ח') כי יפלא ממך דבר למשפט בין דם לדם וכו' דברי ריבות בשעריך שאם תראה שיפלא ממך דבר למשפט ושולט עליך השכחה, אז סימן שבדברי ריבות בשעריך ששם ר"ב מלאך הממונה על השכחה בשעריך.

(הגה"ק ר' שמשון מאסטראפאלי ז"ע)
☆

וכל בכור אדם בבניך תפדה והיה כי ישאלך בנך לאמר מה זאת ואמרת אליו בחזק יד הוציאנו ה' ממצרים. ולכאורה ענין השאלה והתשובה הם מחוסרי הבנה, ונקדים לומר טעם על מצות "פדיון הבן" שנוהג רק בוכר ולא בנקיבה אע"פ שגם הן ניצלו ממתת בכורות, שהרי גם הנקיבות הוכו במכה זו, ונראה דהנה הטעם של פדיון הבן הוא לפי שגם בכורי ישראל היו חייבים מיתה, וכמבואר במדרש ששר של מצרים טען הללו עובדי ע"ז והללו עובדי ע"ז, והיו ראויים ללקות כמו המצרים, ולכך טעונים פדיון על שהקב"ה הצילם בחסדו הגדול, וטעם זה לא שייך בנקיבות, שהרי אי בגמ' (סוטה י"א): בשכר נשים צדקניות שהיו באותו הדור ננאלו ישראל ממצרים, ובודאי לא היו צריכות ללקות, וא"כ אינן צריכות לפדיון, ויש להעמיס הדברים בכוננת הפסוקים וכל בכור אדם בבניך תפדה, ולא בנותיך, היה כי ישאלך בנך מחר לאמר מה זאת, מה נשתנו הבנות מהבנים שהללו צריכים פדיון והללו אינן צריכות, והלא במצרים מתו גם הנקיבות, ואמרת אליו כי בחזק י"ד עפ"מ"ש המפורשים שלכך הוצרכו לחזוק יד כיון שגם ישראל לא היו זכאים להגאולה, מפני טענת שרו של מצרים הנל, והוה תשובת האב להבן כי בחזק יד הוציאני דייקא, כלומר שאנחנו הזכרים הוצרכנו ל"חזוק יד" אבל הנקיבות לא הוצרכו לכך, כי על פי הדין היו ראיות ליגאל, משום שהיו צדקניות, ולפיכך אינן צריכות לפדיון. (מעשה רוקח)

ויאמר ד' אל משה ואל אהרן וגו' החדש הזה לכם ראש חדשים וגו' דברו אל כל עדת בני ישראל וקחו להם איש שה לבית אבות שה לבית. ולכאורה צ"ב מה שאמר כאן שתי אמירות ומשמע דהמצוה של החדש הזה לכם ראש חדשים היא רק למשה ולאהרן, והמצוה של קרבן פסח שכתוב אח"כ דברו אל כל עדת ישראל וקחו איש שה לבית אבות וגו' היא רק לבני ישראל, והול"ל דברו אל כל עדת ישראל החדש הזה לכם ראש חדשים וקחו לכם איש שה לבית וגו', אבל הענין יובן עפ"י מה שידוע אמרם ז"ל (יומא פ"ג): שגדולים בעלי תשובה שזדונות נעשו זכויות, דכשעושים תשובה מאהבה מהפכים גם העוונות לטוב וזכויות, והנה ישראל שחטאו במצרים ועבדו ע"ז כמו שטען שרו של ים הללו והללו עובדי ע"ז, ובכל שנה בזה החדש הי' עושים למזל מצה חג, עתה בשבוס אל ד' בתשובה מאהבה ושחט שה לשמו, הרי נתהפך להם העוונות לזכויות ונחשב להם למפרע כאילו כבר הקריבו קרבן פסח בכל שנה ושנה, והיינו שאמר למשה ואהרן החדש הזה לכם דייקא ראש חדשים, שאתם לא עבדתם ע"ז וא"כ החדש הזה היא רק לכם ראש לכל הפסחים שתשחטו ולכל החגים שתחגו, ואח"כ אמר דברו אל כל עדת ישראל וקחו לכם שה לבית אבות, שלהם אינו הראש לכל הפסחים שכבר שחטו הרבה פעמים הם ואבותיהם וע"ז שלהם יחשב כפסח וחג לד' וזה שה לבית אבות". (חתם סופר)

☆

החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם החדשי השנה. ונראה דהנה קי"ל שבכל חודש ניסן אסור להתענות, ובר"ח ניסן נוהגין להתענות (עי' שו"ע או"ח ס' תקע"ג, תקפ"ג), ומש"כ בכל שאר ראשי חדשים שאסור להתענות בהם, ובוהו יל"פ בדרך רמז בפסוק "החדש הזה לכם" כלומר כל חודש ניסן יהיה לכם "ראש חדשים" כמו כל ראש חודש שבכל ימות השנה שאסור להתענות בהם, כן בכל ימות חודש ניסן אסור להתענות, אבל "ראשון הוא לכם" היינו היום הראשון של חודש ניסן שהוא ראש חודש, יהי לכם כמו "לחדשי השנה" כאשר ימות חודשי השנה דמוטר להתענות בהם. (הגרא מוילנא זצ"ל)

☆

ויאמר ד' אל משה ואל אהרן וגו' החדש הזה לכם ראש חדשים. וצ"ב למה נאמרה מצוה זו לשניהם גם יחד, וי"ל דאי במדרש (שמיר ט"ז ב') החדש הזה לכם שנתן להם רשות לעבר השנה, והנה אי בגמ' (פסחין י"ח): דאין מושיבין מלך ולא כהן גדול בעיבוד שנה, מלך משום אפסניא (שמחלק ממון לחילותיו וכך נדן לשנה ונות לו שהיו כל השנים מעוברות) וכהן גדול מפני הצינה (שאינו רוצה שתעבר השנה מפני הצינה שצריך לטבול ולקדש ביהו"כ ואם תעבר שנה הרי תשרי במרחשוון וצנת מרחשוון תהי' בתשרי) נמצא שהמלך פסול משום שיש לו נגיעה שהוא רוצה שיהיו כל השנים מעוברות, וכהן גדול יש לו נגיעה הפוכה שהוא רוצה שיהיו כל השנים פשוטות, ולפי"ן נמצא שאם היה מלך וגם כה"ג היה מותר לישב בעיבוד השנה,

בס"ד

מודעה משמחת

דערמיט ווילן מיר מודיע זיין, אז נאכן גרויסן פארלאנג איז אונז ב"ה געלונגען צו עפענען "מערערע חוק-אפ קנעפלעך" אויף אונזער סיסטעם, וואס אזוי ארום וועלן פון היינט און ווייטער זיין די

חוק-אפ'ס פון די שיעורי תורה

דירעקט אויפן סיסטעם (1-3#)

(נישט ווי ביז היינט אויפן עקסטערן חוק-אפ ליין)

די סדר פון די קנעפלעך וועלן זיין ווי פאלגענד:

3

יעדן טאג פון 8:30 ביז 9:00, שיעור אין הל תפלה, (ליל שישי אין הל שבת ודברי חיזוק), דורך הרה"ג ר' מאיר יעקב מויזקאפף שליט"א.

4

יעדן ליל שישי פון 9:00 ביז 11:00 שיעור בחומש רש"י ע"י הרה"ג ר' וואלף אהרן טעלער שליט"א.

5

יעדן ליל שישי פון 9:45 ביז 11:15 שיעור בחומש רש"י וחסידות ע"י הרה"ג ר' צבי אלימלך טייטלבוים שליט"א.

6

יעדן טאג פון 8:45 ביז 9:15 שיעור אין הל מזוזה (ליל שישי שו"ת בה"ל שבת) דורך הרה"ג ר' יעקב אלעזר מענדלאוויטש שליט"א.

1

מאורעות בחצרות קדשינו

יעדע וואך מוצש"ק ביים זמן, שלש סעודות פון רבינו שליט"א.

יעדן טאג פון 8:45 ביז 9:30 שיעור אין מס' יוסא (יסודי התורה) דורך הגה"צ רבי שמעון זאב מייזליש שליט"א.

2

יעדע וואך מוצש"ק אום 9:45 שיעור בעניני השקפה דורך הר"ר שמואל שלמה טעלער שליט"א.

יעדן "זונטאג" פון 11:00 ביז 12:00 שיעור אין הל תפלה, דורך הגה"צ אב"ד סאטמאר מאנסי שליט"א.

יעדן טאג פון 9:00 ביז 9:45 שיעור אין מס' יוסא (יסודי התורה) דורך הרה"ג ר' אפרים יצחק הילמאן שליט"א.

1 קהילות אפטיילונגען

2 פרישע אפדעיט'ס פונעם סיסטעם

3 חוק-אפ'ס

4 דברות קודש

5 מסיכות

6 שיעורים ודרשות

7 חק וחוק"ר

9 מערכת

718-305-6942 212-444-9899

ז"ל

קול התאחדותינו ש"י התאחדות האברכים די סאטמאר בני ברק

**ענינים נפלאים, בסוגיות ובפלאפולים,
שמקורותיהם בפרשת השבוע נמצאים**

ודרשת והקרת

בענין המבשל בחמי טבריא

פסחו בלא שיעבור על פסול יוצא, אמנם הקושיא על הרמב"ם (המובא לעיל) שמביאו להלכה הדין של חמי טבריא בפסח, הרי מה דהוי הוי וכשהותרו הבמות היו לוקין על צלי אש, אבל לאחר שנאסרו הבמות שוב אין היכי תימצא שילקה על לאו דצלי אש בכהאי גוונא ואין דרכו של הרמב"ם להאריך בדיני הבמות.

ועל כן תי' הרד"ד שצ"ל דהרמב"ם הביאו ללמד שהמבשל בחמה בשבת פטור משום דלא היא תולדות האור, ודין זה נלקח מההלכה שהמבשל בחמי טבריא לוקה רק משום צלי אש ולא משום מבושל, (ותי' צ"ע דהרי אי להכי אתי, די לן במה שהביאו הרמב"ם בהל' שבת ולא היה צריך להביא ההלכה בהל' קרבן פסח).

ובאגלי טל (במלאכת האופה סי' כו אות ב') הביא שהוקשה קושיא זו ע"י איש אחד, ומיישבו שלפי דברי הטורי זהב (מ"ד סו"ס צ"ב) שרוצה לחדש שהשואב מכלי ראשון מבשל כמו כלי ראשון, א"כ אפ"ל דאיירי בששאב מים מחמי טבריא דחשוב ככלי ראשון וטמנו בבגדים כדי לשמור חומו והביאו לירושלים וא"כ עובר שפיר על צלי אש, מבלי שיעבור על פסול יוצא, (עיי"ש שרוצה בזה להביא ראייה נגד דברי הרשב"א שמחדש שכל בשר אפי' בשר כבשים שהוא בשר רך אינו מתבשל בכלי ראשון, והוא חידוש גדול דבגמ' לא מוזכר אלא בשר שור ומהיכא תיתי לומר כן בכל מיני בשר ע"ש).

ובקובץ קול תורה (ש"ל בפאבניאג'ן) מביא מאמר בענין זה מהגאון ר' שלמה יוסף פאצאנאווסקי ז"ל (אחיו של בעמח"ס פרדס יוסף) ובתוך דבריו מביא שהוא הציע קושיא זו לפני הגאון בעל האבני נזר זצ"ל, והוא רצה ליישבו עפ"י ד"הטו"ז הנ"ל, והאבני נזר דחהו שלחטו"ז בעצמו לא פשיטא ליה חידוש הנ"ל וכתב שיש להחמיר בזה, א"כ ליכא למימר שבאופן זה ילקו, וכ"כ הפמ"ג במשבצות (מ"ד שם ס"ק ל') שהוא ספק כלי ראשון.

ומתפלא שבתרס"ב כשיצא לאור ספר אגלי טל ממרן האבני נזר ראה שהביא התירוץ שהוא בעצמו דחאו'. ושם בהמשך דבריו רוצה ליישבו דאי נימא דמותר לשחוט פסח שני בבמות יחיד משכחת לה שפיר בפסח שני בשעת היתר הבמות ובבמת יחיד שעשה אדם בטבריא (כי הבמות ציבור לא היה בטבריא) שאם יבשלו בחמי טבריא ילקה משום צלי אש.

אך המשנה למלך ריש הל' פסח (פ"א ה"ג) כתב שאסור להקריב פסח שני בבמת יחיד, וטעמיהו דפסח שני מן הראוי שלא ייקרב אפי' בבמת ציבור הואיל וקרוב יחיד הוא ואין קרב בבמות אלא קרבנות ציבור הקבוע להם זמן, אך משום

בפרשתן (בא.ח. יב) ואכלו את הבשר בלילה הזה צלי אש, ובגמ' (פסחים מא.) איתא אמר רב חסדא המבשל בחמי טבריא בשבת פטור, ופסח שבישלו בחמי טבריא לוקה, ופרכי' מאי שנא דבשבת פטור משום דלא הוי מבשל בתולדות האש, הכי נמי בפסח לא הוי תולדות האש (ופירש"י וא"כ לא עבר על לאו דלא תאכלו ממנו מבושל), ותרצי' בגמ' רבא אמר דקעבר משום צלי אש (פי' דאיה"נ על מבושל לא עבר דלא הויא מבושל, אמנם עבר על אל תאכלו ממנו כי אם צלי אש וזה אינו צלי אש), עכ"ד הגמ'.

וכן פסק הרמב"ם בהל' קרבן פסח (פ"ח הל' י') שהמבשל את פסחו בחמי טבריא לוקה משום צלי אש, ובהל' שבת (פ"ט הל' ג') פסק שהמבשל בשבת בחמי טבריא פטור משום דלא הויא בישול בתולדות האור.

הנה מפורסם בעולם קושיא נאה האיך יתכן שהמבשל בחמי טבריא את פסחו ילקה משום צלי אש, הרי בפסחים (ה) אמר ר' דוסתאי ב"ר ינאי אמאי אין חמי טבריא בירושלים כדי שלא יהיו עולי רגלים אומרים אלמלא לא עלינו אלא לרחוץ בחמי טבריא דיינו ונמצאת עלייה שלא לשמה.

נמצא שבירושלים אין חמי טבריא, א"כ מי שיבשל בחמי טבריא הרי עובר על מוציא קדשים חוץ לחומת ירושלים ונפסל הקרבן ביוצא, ושוב אין לחיבו משום צלי אש, ואין לומר דילקה נמי משום צלי אש ולעבור עליו בתרי לאוין ואה"נ גם משום פסול יוצא ילקה, זה אינו דכיון דנפסל ביוצא שוב אין חל עליו איסור צלי אש.

ומקור קושיא זו הוא בחי' הרד"ד (מהגאון ר' דוד דוב מייזליש אב"ד לאסק"זל) על פסחים (מא.) שמציע קושיא זו. ובהגהות מראה כהן (בשם אחיו ר' שלמה דומ"ץ ווילנא) בפסחים (שם) כתב שמעתי מפי מר אבא דפעם אחת אירע מעשה כשנתכבד בחג הפסח אצל המאווה"ג הצדיק הגביר ר' ארי' לייב זצ"ל, ובתוך הבאים שמה היה חכם אחד גדול מחכמי ירושלים עיה"ק, ועמד החכם הנ"ל בתימה גדולה האיך משכחת לה וכו', ולא תירץ ע"ז כלום וכו', ע"ש.

ובהגהות חשק שלמה וכן בהגהות מראה כהן תירצו קושיא הנ"ל דאיירי בשעת היתר הבמות כגון בנוב וגבעון ושילה דאז לא היה פסול יוצא והיו יכולין לשחוט ולאכול קרבנות בכל מקום שהם, וא"כ שפיר איכא היכי תימצא שישחוט פסחו בטבריא, ואז אם יבשל את פסחו בחמי טבריא ילקה משום צלי אש עיי"ש.

אמנם בחי' הרד"ד הרגיש בתי' זו ודחה, דוודאי אין הקושיא כ"כ על הגמ' כי איכא היכי תימצא שיוכל לבשל

הדם מתירו אפי' לאכילה, אבל ביצא מחוץ לחומת ירושלים אז הזריקה מועלת רק לשרפו ולא לאכלו, ע"ש.

וביאר דברי דירושלים הוא מקום הכשר לאכילת קדשים קלים ע"כ מהני זריקה להכשירו לאכילה, אבל במוציא חוץ לירושלים דהוא מקום פסול אי אפשר להתירו ע"י זריקה כמש"כ רש"י בפסחים (טו) דבמקום פסול א"א להתקדש, ע"כ אינו מועיל רק לשריפה.

א"כ יצא לנו דבר חדש דהרי לפי הנ"ל נמצא דכל מה שאינו מכשיר לאכילה כיון שחוץ לחומת ירושלים הוא פסול לאכילה, א"כ לפי"ד הקרית ספר דבעיירות המוקפות חומה מותר לאכול קדשים קלים, א"כ ביצא קודם זריקה לעיר המוקף חומה שפיר מהני הזריקה גם להתיר באכילה, דכיון דמצד עצם פסול יוצא ליכא עדיין קודם זריקה דאם חזר קודם זריקה הרי שרי באכילה, ושוב בזה שנכנס לעיר המוקף חומה דהוי נמי מקום אכילתו הרי הוי כנכנס בירושלים ומהני זריקה גם להתיר באכילה.

ובמגילה (ה) מסתפק בגמ' אי טריא הוי בכלל מוקפות חומה ע"ש, א"כ לצד זה דהוי מוקף חומה הרי משכחת לה שפיר בהוציא הבשר לטבריא קודם זריקה ואח"כ נזרק דמו דלא נפסל משום יוצא, ואז אי ישלש בחמי טבריא לקי אצלי אש, והוא נחמד למראה ודפח"ח.

ובתורה תמימה (אות פט) מיישב דלכאורה רש"י כאן פירש דחמי טבריא פי' מעינות רותחין, וקשה מה בא רש"י להשמיענו בזה הרי ידוע מה זה חמי טבריא, אלא עכ"ח צ"ל דרש"י רצה לומר דלא דווקא חמי טבריא אלא אפי' כל מעינות רותחין עובר על צלי אש, וא"כ סר הקושיא דחמי טבריא לאו דווקא אלא כולל כל מעינות רותחין שהיו בירושלים וא"כ שפיר משכחת לה.

וראיה מוכרחת לזה דכשהגמ' כתב חמי טבריא כוונתו על כל מעינות רותחין, דבסנהדרין (קה) א"ר יוחנן שלשה נשתירו ממי המבול, ר"ל ג' מיני חמין ואחד מהן חמי טבריא, ופירש"י שהמעיינות של דור המבול היו רותחין ומזה נשתירו חמי טבריא, ולכאורה קשה מאוד הרי ר' יוחנן גופא אמר בזבחים (קג) שבארץ ישראל לא ירד מבול כלל, וא"כ האיך אמר כאן שנשתירו חמי טבריא, אלא עכ"ח דחמי טבריא הוי כנוי לכל מעיינות רותחין שבכל העולם אפי' שבחו"ל, והוא כוונתו שנשתירו.

ובקובץ קול תורה (המ"ו לעיל מובא בחי' הגרמ"ז סי' מז) מביא ישוב נכון בשם הגאון הנו' עפ"י דאיתא בפסיקתא דר' כהנא שלעתיד לבא יתפשט ירושלים על כל ארץ ישראל, וכן הביא המהרש"א בב"ב (עח), וא"כ הרי יהי' כולל בתוכה גם חמי טבריא, וע"כ שפיר הביא הרמב"ם דין זה כמו שהביא כל דיני קדשים שהיהו שייכים כשיבנה ביהמ"ק בב"א, ועוד י"ל עפ"י דאיתא במדרש (שמו"ר פר' ט"ו אות בא) דלעתיד לבא יתחדש בירושלים י' דברים וכו', וגם מעיינות חמים לא יחסר בה, דאז הרי לא יהיה החשש שעולי רגלים יבואו משום המעינות חמין כי אז ומלאה הארץ דעה את ה', וא"כ שפיר יהיה משכחת לה האי דינא שלא ישלש בה הקרבן פסח, והבן.

דמכח פסח ראשון קאתי דינו כדין פסח ראשון וא"כ אינו קרב אלא בבמת ציבור כפסח ראשון, עיי"ש בדבריו עוד.

אמנם אי איתין להכיריש לומר דשפיר קרב בבמת יחיד דהתוס בפסחים (ה) מחדש דהביאו ביכורים בבמת ציבור בנוב וגבעון, אף דביכורים זמן ארוך להם דהיינו מעצרת ועד החג ולא אתי בכנופיא כפסח ראשון דאע"פ שהוא קרבן יחיד כיון דאתיא בכנופיא חשיב כקרבן ציבור, אבל ביכורים שאין קרבין ביום אחד וא"כ אינו חשוב קרבן ציבור ואע"כ קרבין בבמת יחיד הואיל וזמנו קבוע, א"כ ה"נ י"ל בפסח שני הואיל וזמנו קבוע קרב בבמה מצד עצמו ולא מכח פסח ראשון קאתי הואיל ויש לו חשיבות שזמנו קבוע, וא"כ שפיר י"ל שקרב גם בבמה קטנה ושפיר משכחת לה במת יחיד בטבריא בזמן היתר הבמות, והוא חידוש נאה.

ובסוף מסיק דיותר נראה שלא היה קרב בבמת יחיד, ע"ש שנפקא ליה מקרא.

ומיישב עוד אופן דמשכחת לה עפ"י המבואר בגי' הרי"ף שבשבת אין טומנין בדבר המוסיף הבל כיון שע"י הטמנה בדבר המוסיף הבל יעלה רתיחות וכו', הרי שע"י הטמנה במוסיף הבל מעלה רתיחות, וא"כ משכחת לה שהטמין הכלי ששאב מים מחמי טבריא בדבר המוסיף הבל והעלה רתיחות ובעוד שהוא מעלה רתיחות אפשר שכעומד על האש דמי ומבשל כל דבר וכ"מ בב"ח ע"ש.

אמנם זה אינו כיון דא"כ הו"ל לרב חסדא להשמיענו דין זה אפי' בתולדות האור שאם הטמין בדבר המוסיף הבל הוי כזה וזה גורם דמותר לגבי שבת ולגבי פסח לא מיקרי צלי אש כיון דעצם ההטמנה ג"כ מבשל, ויש ליישב.

ובגור ארי' יהודה (מבנו של הגאון ר' מנחם זעמבא ז"ל) דיני פסח (סי' יא) מביא קושיית העולם הנ"ל ומיישבו עפ"י ד הרמב"ם בהל' בית הבחירה שכתב שיכולין להוסיף על ירושלים כמה שירצו עיי"ש, וא"כ משכחת לה האי דינא אם יוסיפו ויספחו לירושלים גם את טבריא הרי לא יפסל ביוצא ואז אם ישלש בחמי טבריא ילקה משום צלי אש.

ובשם אביו הגאון ז"ל מביא ישוב נכון עפ"י מה שמחדש המב"ט בקרית ספר (פ"א מהל' בית הבחירה) דמותר לאכול קדשים קלים בעיירות המוקפות חומה כמו בירושלים דתרוויהו חדא קדושה אית להו לענין אכילת קדשים קלים, רק שדבר זה לא שייך כיון שהרי יפסל ביוצא אם יוצאו מירושלים כיון דהקרבת הקרבן ליתא אלא בירושלים, עד כאן דבריו.

אולם הגאון הנ"ל מעיר דמשכחת לה שפיר לאכול קדשים קלים בעיר המוקף חומה מבלי שיפסל ביוצא, דהנה בזבחים (פט) בשר קדשים קלים שיצא (פי' מחוץ למקומו) קודם זריקת דמים כשר, ועיין ברמב"ם (פ"א מפסחה"ק הל' לב) דאע"פ שכשנזרק הדם הרי הבשר בחוץ, מ"מ כיון שסופו לצאת הזריקה מועלת לשרפו אבל לא לאכלו (פי' דאת הבשר יוצרכו לשרוף כיון שאין זריקת הדם מתירו לאכילה כי אם לשריפה והקרבתו ירצה, עכ"ד), והכסף משנה (סח) מחלק בין יצא מחוץ לעזרה ובין יצא מחוץ לירושלים, דכשיצא מחוץ לחומת העזרה זריקת

אידן דער צייטן...

רבי מאיר פועל'ט ישועות!

#1

אותות ומופתים אין זכות פון החזקת צדקת רבי מאיר בעל הנס כולל עצי חיים

ב"ה

לכבוד הנהלת צדקת רבי מאיר בעל הנס כולל עצי חיים

דער שווערער מצב הפרנסה אין די איצטיגע צייטן איז ליידער קיין סוד נישט. פילע אידן דרייען זיך ארום און קיין געהעריגע פרנסה, און זוכן אלע מיטלען מיט וואס צו שפייזן זייער משפחה.

"וגם אני בתוכם" ליידער בין איך אויך געווען פון די וואס זענען באטראפן געווארן פון דעם שווערן מצב, און איך האב מיך דערזען אן קיין געהעריגע פרנסה. א "שטיקל" פרנסה האב איך ב"ה געהאט, און עטליכע שטונדן אין טאג האב איך געהאט וואו צו ארבעטן, אבער די שעות זענען געווען ווייט פון גענוג. דאס געהאלט וואס איך האב פארדינט פון די עטליכע שעה ארבעט, איז ווייט נישט נאכגעקומען דעם געברויך פון מיי משפחה.

וויסענדיג פון דעם פסוק "וברכתיך בכל אשר תעשה" האב איך מיט אלע מינע מעגליכקייטן געזוכט א פאסיגע פרנסה. איך האב מיך פאראינטרעסירט און נאכגעפרעגט אויך ארבעטס פלעצער וואו מען קען מעגליך געברויכן נאך ארבעטערס, פאר די אנדערע שעות פון טאג ווען איך האב נישט געהאט קיין ארבעט, אבער איבעראל האב איך געהערט די זעלבע ענטפער "ס'איז שווערע צייטן, און מיר זוכן איצט נישט קיין ארבעטער..." איינציגע פלעצער איז אפילו געווען וואו איך האב מיך אנגעגעבן פאר ארבעט, און דער תירוין איז געווען אז "פונקט" האט מיך איינער שוין אויסגעכאפט נאכן אנגענומען ווערן מיט א טאג-צוויי פריער איידער איך האב מיך איינגעגעבן פאר דעם דזשאב.

מאת ה' היתה זאת איז פונקט צו יענע צייט אפגעהאלטן געווארן אין קרית יואל דער גרויסער מגבית לטובת די הייליגע צדקה פון "צדקת רבי מאיר בעל הנס כולל עצי חיים" און ווידעראמאל זייענדיג סמוך לבי בטוח אין דעם פסוק "וברכתיך בכל אשר תעשה" האב איך געטראכט אז "דאס" האב איך דערווייל נאכנישט געטון. כ'האב מיך דערווייל נישט באנוצט מיט די אור-אלטע סגולה פון די הייליגע צדקה, וואס איז אלע יארן געווען באקאנט אלס אויסגעפרוואוטע סגולה געהאלפן צו ווערן מיט כל מיני ישועות.

אומר ועושה, ווי נאר איך האב באקומען מיי מאגערן געהאלט, האב איך געטון וואס אונזערע עלטערן און אלע דורות האבן געטון. כ'האב אראפגענומען דאס ביסן פון מויל, און מקדיש געווען א סכום פון הונדערט דאלער פאר די הייליגע צדקה. שעפענדיג א הארציגע תפלה פון "אלקא דמאיר ענונו" האב איך צוגעטראגן דעם סכום צום טישל פון "כולל עצי חיים" און מיך "געקוויטעלט" ביי רבי מאיר בעל הנס...

איך האב יענעם נאכמיטאג נישט געהאט ספעציעל וואו צו רופן מיך אנצוראגן פאר א דזשאב. פון וויפיל דזשאבס איך האב געקענט טראכטן, האב איך שוין לאנג געהאט גערופן... צו איר גלייבט צו נישט (קוים וואס איך האב עס געגלייבט...) אבער צו מיי וואונדער האט דער טעלפאן נישט געווארט אז איך זאל דרוקן די קנעפלעך... אן קיין מעלדונג פון פאראויס האט דער טעלפאן זיך צוקלונגען, און... אויף די אנדערע זייט טרייבל איז געווען נישט קיין אנדערער ווי א געוויסער ארבעטס געבער וואס ווארט פשוט אז איך זאל קומען ארבעטן צו אים, און טאקע נישט אויף א גאנצן טאג, נאר די שעות ווען איך בין נאכנישט געווען מסודר מיט קיין ארבעט.

פארוואס האט ער נישט גערופן נעכטן? פארוואס נישט פאריגע וואך?

אויך מיר א קשיא...

רבי מאיר בעל הנס העלפט און ווירקט אין אלע דורות און היינט אויך!

איר קענט מפרסם זיין מייע ווערטער. אדרבה זאלן אנדערע אויך וויסן פון די סגולה, און געהאלפן ווערן מיט כל מיני ישועות.

ידידיכם מוקירכם

נ.פ.

דינער הראשונה
ומגבית השנתי
מוצג'ק תרומה - בעיר וויליאמסבורג

Fine Design - 05.666.633

שבת של מי היתה

במסגרת מפעל "החזקת מלמד"

בשם אלפי בני ציון תלמידי המוסדות, ובשם מצדיקי הרכיבים אלו מלמדי תינוקות, שלוחה ברכתנו לכבוד הני אנשי שם קרואי מועדך, אשר משמים זכו בזכות של כיתה שע"י מוסדותינו הק', ובעזרתם נוכל להחזיק מעמד, לחנך צאצאנו ע"ד המסורה לנו מרבנותה"ק על טהרת הקודש

פרשת בא

מו"ה יואל ברזניער ני"ו

המלמד: הר"ר יעקב מיכאל היילברוין שליט"א

הרב בעריש ראזענבערג שליט"א

המלמד: הר"ר שמואל אלטער נעט שליט"א

מוה"ר ישראל מרדכי גוטמאן הי"ו

המלמד: הר"ר יוסף מאיר שווארטץ שליט"א

מוה"ר מענדל פארקאש הי"ו

המלמד: הר"ר שאול יחזקאל שווארטץ שליט"א

מו"ה אברהם בער שפיטצער הי"ו

המלמדים: הר"ר יואל גרינוואלד שליט"א

והר"ר דוד שלמה וואנחאצקער שליט"א

מו"ה אברהם גוטמאן הי"ו

המלמדים: הר"ר צבי יודא ווייס שליט"א

והר"ר שמעון יואל בראך שליט"א

מו"ה נפתלי הירצקא פריעדמאן הי"ו

המלמדים: הר"ר חיים הירש שליט"א

והר"ר נפתלי צבי בראדי שליט"א

מוה"ר יוסף מאיר רייך הי"ו

המלמד: הר"ר נפתלי פאלאטשעק שליט"א

מו"ה נתן נטע טויב ני"ו

המלמד: הר"ר יואל כץ שליט"א

מו"ה יצחק אייזיק לאנדא ני"ו

המלמד: הר"ר משה ראטה שליט"א

מו"ה יוסף יחיאל גאלדבערגער ני"ו

המלמד: הר"ר אהרן ווייסהויז שליט"א

מו"ה אברהם שמחה פריעדמאן הי"ו

המלמד: הר"ר הערשל גראס שליט"א

מו"ה יוסף זאב מויזקאף הי"ו

המלמד: הר"ר מנשה ברוך קליין שליט"א

מו"ה יונה ראטה הי"ו

המלמד: הר"ר אברהם משה לאנדא שליט"א

מו"ה יחזקאל דוד ווייס ני"ו

המלמדים: הר"ר עזרא נעט שליט"א

והר"ר מרדכי מנחם שווארטץ שליט"א

זכות כל השעות של תורה ותפילה שנלמדו במסגרת הכיתה, יזקף לזכותכם לעד ולנצח נצחים, עץ חיים הוא למחזיקים בה ותומכיה מאושר.

שבת של מי היתה, שבת של רבי אלעזר בן עזריה היתה, וכמה היתה הגדה הזוה, אמרו לו בפרשת הקהל, ומה דרש בה, הקהל את העם האנשים והנשים והטף, אם אנשים באים ללמוד נשים באות לשמוע טף למה באין, "כדי ליתן שכר למביאייהן". (חגיגה ג.)

מפעל החזקת מלמד

שע"י הנהלת המוסדות, פה בארה"ק

**פנינים וחידושים בגמרא מס' יומא
הנלמד במסגרת חבורת "יסודי התורה"**

נר"נ ע"י אחד המגי"ש

פניני התורה

לשון הרע כנגד כולם

ליה בקטורת שבכל יום שהיה בחשאי, כיון שגם הלשון הרע היה אז בפרהסיא.

הקטורת מכפרת על לשה"ד שהוא אמת, הפעיל מכפרת על לשה"ד שהוא שקר

הקשה החתם סופר (עמ"ס יומא) דכאן מבואר דקטורת מכפרת על לשון הרע, ובמקום אחר מצינו דמעיל מכפר על לשון הרע, כמו שאמרו חז"ל (בבב"א פ"ח) השעם דיבוא דבר שבקול ויכפר על דבר שבקול, והביא דברי הרמב"ץ (בבב"א י"ג ל"ב) דיש ב' מיני לשון הרע, אחת מביא דבה שמביא מה ששמע והוא אמת. ושני מוציא דבה שהוא שקר.

ובמביא דבה שהוא אמת אמרו חז"ל (חוקת הבתים ל"ט) כל מלתא דמתאמרה באפי תלתא לית ביה משום לישנא בישא, ובתנאי שלא יתכוין להעביר הקול יותר, ולא יכוין בסיפורו לשם לשון הרע, והיינו נמי מביא דבה שאסור רק אם הוא עונו בחשאי, וע"ז מכפר הקטורת שהוא דבר שבחשאי, ומעיל מכפר על מוציא דבה שהיא אפילו אם כבר נתפרסם וקלא אית ליה אסור, עיי"ש.

בגמרא (מ"ב) "שיהא זר שוחט ואלעזר רואה". שוחט הוא ענין קבלת מסירות נפש. משמו של הרה"ק רבי חייקא מאמדור ז"ל אמרו "זר שוחט" - אם שוחט ומסלק הזרות והחומריות שבתוכו, ואלעז"ר רואה - זוכה ורואה עז"ר הא"ל גומר עליו.

(דברי שמואל (סלאנים) חוקת עמוד קנ"ד)

בגמרא (מ"ג) "ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות". הובא בשם החידושי הרי"מ דככל שהאדם מממעט את עצמו הרי הוא מתרבה.

בגמרא "ותנא דבי רבי ישמעאל על מה קטורת מכפרת על לשון הרע, יבוא דבר שבחשאי ויכפר על מעשה השאי".

כתב החפץ חיים (שמירת הלשון ח"ב פרק ה') מכאן רואים כמה חמור הוא עון לשון הרע, שהכהן גדול כשנכנס לפני ולפנים במקום המקודש ביותר, אחד בשנה, על איזה עון בא לכפר, על לשון הרע, יבוא דבר שבחשאי ויכפר על דבר שבחשאי, וכבר אמרו בתוספתא (ריש פאה) שכמו שבמצוות תלמוד תורה כנגד כולם, כן בעבירות לשון הרע כנגד כולם, חז"ל אלו הדברים נפרעין מן האדם בעולם הזה והקורן קיימת לו לעולם הבא, על עבודה זרה וגילוי עריות ועל שפיכות דמים, ועל לשון הרע כנגד כולם, עכ"ל.

וכתב בחסדי דוד (על התוספתא שם) חז"ל: זה קאי על דברי המשנה דאמרה "אלו דברים שאדם אוכל פירותיהם בעולם הזה, והקורן קיימת לעולם הבא", משום דעושה מעשים הטובים לשמים ולבריות, בא התוספתא להוסיף כי העושה מעשים הרעים לשמים ולבריות נפרעין ממנו בעולם הזה ובעולם הבא והוא עבודה זרה כי בשביל זה תבער כאש חמת ה' ועצר את השמים ולא יהיה מטר, הלא הוא רע גם לשמים ורע בשביל זה גם לבריות, וגילוי עריות ושפיכות דמים ולשון הרע מובאים מעצמם כי הם רע לשמים ולבריות, ולכן גם העונש הוא בעולם הזה ובעולם הבא עכ"ל.

אצל קרה חיתה הלשון הרע בפרהסיא, הוצרך לתקטיר קטורת בפרהסיא

הקשה החפץ חיים (שמירת הלשון ח"ב פ"ב) דהא אצל קרה חיתה הלשון הרע בפרהסיא, כמו שכתוב "וילונו כל עדת בני ישראל מטהרת על משה ועל אהרן אתם המיתם את עם ה'". וכתב לתרץ דאפשר דמשום זה הוצרך אהרן להוליד הקטורת אל העם בפרסום ולכפר שם עליהם ולא היו סגי

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' יעקב ב"ר יצחק אייזיק מנחם ע"ה

וזו"ה האה"ח מרת רחל ב"ר ישראל ע"ה

הונצח ע"י ידינו הנכבד והנעלה מוה"ר יצחק אייזיק וויזל הי"ו

ברכות בכפליים

ברוך אלוקינו, שהשמחה במעונינו, ובקול ששון ושמחה, נשגר בזה רב ברכה, קדם מע"כ אבינו - חותנינו יקירינו, הצמוד בכבוד ובאהבה בליבינו, האי גברא יקירא, גריס באורייתא תדירא, עובד את ה' ביראה טהורה, נח לשמים ונח לאנשים, שו"ב ומתעסק בקדשים, תמים בדרכיו וחסיד במעשיו, נערץ על מכריו,

הרה"ח ר' ישראל אלעזר טאבאק שליט"א

ומנשים באהל תבורך אמינו - חמותינו החשובה שתחי' לאיטיא

לרגל השמחה הכפולה שבעעונם, בעזר צורם וקונם, רועמות קל בגרונם,

בהולדת נכדם

אצל בנם החשוב והנעלה

מוה"ר שניאור זלמן טאבאק הי"ו

ובתגלחת נכדם כמר שלום כ"ץ ני"ו

בן חתנם היקר והנעלה

מוה"ר משה ברוך כץ הי"ו

וצרופה בזה ברכות בכפליים, שמשמחות אלו יתמשך לכם רב שמחות במלוא חפניים, ותזכו לראות ולרוות מהם ומכל יוצ"ח רב תענוג ונחת, מתוך אושר ועושר בבת אחת.

כעתירת וברכת בניכם - התניכם

אזיה יואל, גוג, טאבאקי

נפתלי צבי ראטשילג, נפתלי יעקב פאלאטשעק, יואל פאלקאוויטש, יואל פארקאש

**הלכות ודינים, מפסקי הראשונים והאהרונים,
עם תוספת ביאורים וטעמים שונים**
נערך ונסדר ע"י הרב יחיאל מיכל אברהם פרידמאן שליט"א

חוקים להורותם

נטילת רפואות בשבת

גזרו חז"ל שלא לקחת רפואה בשבת משום שחיקת סממנים, הדיינו שחששו שמא בעת הכנת רפואה ישחוק סממנים ויעבור על מלאכת טוהן (דינים אלו מפורטים בס' שכ"ח מפורר בכמה סעיפים). ויש דרגות שונות של חולי - יש חולי שהתירו לקחת רפואה ויש שאסרו, ונפרטם אחת לאחת:

מיחוש

אדם שיש לו מיחוש או מקצת חולי אסור לו ליטול רפואה בשבת על מנת להקל עליו את המיחוש או החולי.
ולכן אדם שיש לו כאב ראש או כאב שיניים, אזניים, או שאר כאבים בגוף, באופן שהכאבים אינם חוקים עד שנחלה כל גופו - אסור לו ליטול רפואה על מנת להקל לו מהכאבים.

כאב חזק

אדם שיש לו כאב חזק עד שנחלש כל גופו מחמת הכאב, או שנפל למשכב מחמת חוליו, מותר לו ליטול רפואה בשבת (סעי' ל"ז ומשנ"ב ס"ק קכ"א, ובפוסקים דנו בזה דלכאורה בסעי' י"ז מבואר דלחולה שאין בו סכנה הותר ליטול רפואה רק ע"י שינוי, ויש שיישבו דהיא דלא שייך שינוי מותר אפילו בלא שינוי).

כאב ראש וכדו' - מותר ליטול "אקמול" [אספר"ן, או טיילענא"ל] כשזה כאב גדול שנחלש כל גופו או נופל למשכב [כגון הסובל "ממיגרנה"]

ובשו"ת נשמת שבת (סי' שט"ו) כתב דאין צריך שינוח ממש במשכב בכדי להתיר לקחת הרפואה, דאף אם הוא מתגבר על צערו ועושה צרכיו כגון שהולך לבית הכנסת להתפלל או שיושב כרגיל בשולחן שבת, אלא כל שבלאו הי היה מניח עצמו במיטה ורק מחמת הצורך הוא מתגבר עליו הרי זה מותר.

רפואה לצורך מניעת חולי

אדם שיש לו מיחוש או מקצת חולי ולא נפל למשכב, וחש בעצמו שאם לא יטול רפואה עלול הוא לחלות יותר וליפול משכב

- מותר לו לקחת רפואה בכדי למנוע את החולי (ספר אגלי טל (טוהן אות כ"ג) דמותר לקח רפואה שלא יבוא ליד חולי הככולל כל הגוף, וכן במקור חיים להחוי' בסיון זה, ומיוסד עפ"י הגמרא (שבת ק"מ.) דאם שהה מי חתה ביום חמישי ובער"ש מותר ו לשתות גם בשבת דאם לא ישחה בשבת יסתכן, ובאגלי טל כתב שגירסת הרמב"ם דאם א ישחה "יחלה").

ומצוי בכאב ראש שאם אין לקחים רפואה כשהכאב עדיין קל, אזי יוסף הכאב לחולי יותר, דאם מותר לקחת הרפואה מיד.

חולאים המצויים בימות החורף

הצטננות וכדומה המצויים בחורף - אם המחלה מלווה ב"חום" אזי מותר ליטול תרופה לזה, דחום מחשיבו לחולי הכולל כל הגוף דכל גופו נחלש, ואם אינו מלווה בחום אסור ליטול רפואה בשבת, חוץ אם יש חשש שההצטננות תחזוק עליו ויפול למשכב אזי מותר.

תרופות שצריך ליטלם כמה ימים

חולה במקצת שאינו כולל כל הגוף שאסור לו לקח רפואה בשבת, והתחיל ליטול מלפני השבת רפואה שצריך ליטלה כמה ימים וצופים, ואם ידלג יום אחד עלול החולי לימשך - יש אומרים דמותר לקחת התרופות בשבת (ספר החיים להג"ש קלוגער סי' שכ"ח והובאו דבריו בס' מנחת שבת (סי' צ"א) וכתב שם דמרגלא בפומא דאינשי להקל בזה, וכן מובא בס' דעים והנהגות להחולאי דמותר בזה, אולם בדע"ת למהרש"ם דחה דברי המהרש"ק)

א"ה מליונות הבאים נבאר עוד פרטי דינים בזה, ובתקנה שיתקיים הפסוק כל המחלה אשר שמתו במצרים לא אשים עליך וכו'.

הוצאות הדפוס בשבוע זו נתנדב

ע"י ידידינו הר"ר משה ברוך כץ הי"ו

- להגל שמחת תגלחת בנו ני"ו למזל טוב -

יה"ר שיזכה לראות ולרוות ממנו וכל יו"ח רב תענוג ונחת דקדושה, במידה מרובה וגדושה, וכל טוב סלה

מזל טוב וגדיא יאה

בשם קרוב לאלפיים חניכי מוסדותינו ועשרות הכלי קודט, נישא בזה אלומות גודש, בברכת מזל טוב, מריחוק מקום וקרוב לב, קדם מע"כ ידידינו ומכובדינו האי גברא יקרא, רודף צדקה וחסד תדירא, תומך נלהב למוסדותינו המעטירה, אהוב וחביב בפי כל, על יודעיו ומכיריו מכיריו נערץ ומהולל

הרבני הנגיד החשוב והמפואר

מוה"ר אליעזר ווייס שליט"א

מראשי קהילתנו הק' בקרית יואל יע"א

לרגל השמחה שבביתו, שיר ושבת על שפתו, באירוסי נכדתו

בת התנו כבנו ידידינו היקר תומך מוסדותינו הק'

מוה"ר אברהם ישראל הערשקאוויטש הי"ו

בן ידידינו החשוב נשוא פנים נכבד מאד נעלה

ידיד ועסקן למוסדותינו הק' זה רבות בשנים

הרה"ח ר' מרדכי הערשקאוויטש

שליט"א

וצרופה ברכתינו המרובה, בהודאה וחיבה, שיזכה לרוות מיוצ"ח תעגט ונחת, מתוך אושר ועושר הרהבת הדעת, וימשיך לעמוד לימין מוסדותינו הקדושה, ובשכר זאת יתברך בברכאן דנפישא.

החותמים למען שמו בהוקרה והערכה

הנהלת מוסדות סאטמאר

קרית יואל - בני ברק יצ"ו

תולדותיהם של צדיקים ומעשייהם הטובים של בעלי ההילולא אשר בשמותם נקובים

הילולא רצדיקיא

הגה"ק רבי מרדכי בן הגה"ק רבי נח זי"ע מלעכאוויטש

יומא ההילולא י"ג שבט (תק"ע)

הגה"ק ר' מרדכי מלעכאוויטש זי"ע נולד בשנת תק"ב לאביו הרה"ק ר' נח זי"ע, ונקרא שמו בישראל על שם זקינו הרה"ק ר' מרדכי יפה בעל הלבושים זי"ע.

בימי נעורו נתייחס מאביו, ויחמלו עליו בני העיר, ושכרו לו מלמד שילמוד עמו, אבל הוא מיהא ללמוד, ויצא אל העיר אשר הי' סמוך לעיר, ושהה שם שעות ארוכות בהתבודדות בינו ובין קונו, אבל נפלאות יוספר שבהיותו בן י"ב שנה דרש בבית הכנסת הגדול שבויילנא פלפול נפלא שהפליא כל שומעיו.

רבותיו היו מתחלה נסע להרה"ק מבארדיטשוב זי"ע, והרה"ק מבארדיטשוב זי"ע חיבבו מאד, ואמר "על ר' מרדכילע שלי עומד שליש עולם", והוא לא הי' יכול לסבול את זה, ובא אל הרה"ק ר' שלמה מקארלין זי"ע, כשדרך על מפתן ביתו של הרה"ק ר"ש מקארלין אמר לו אברך שהרה"ק מבארדיטשוב אמר ששליש עולם עומד עליו אל ידרוך על מפתן ביתי, אמר א"כ כאן המקום שלי, ונתדבק אליו, ועיקר מדרגותיו במעלות העבודה והיראה קיבל מרבו מובהק זו.

לאחר פטירת רבו התיישב בליטא בעיר לעכאוויטש והתחיל לנהוג עדת ישראל, והעמיד תלמידים רבים שנודעו ביראתם ובצדקתם הגדולה, כעדותו של הרה"ק הרבי ר' ברוך ממעזיבוש זי"ע כי מגדלותם העצומה של תלמידיו "שהיו מוחזקים לבעלי רוח הקודש וגילוי אליהו" מלמד במקצת על רום מעלת רבם הקדוש, והוא אשר הפיץ ופירסם את תורת החסידות בליטא, כאשר גילה תלמידו הגדול הרה"ק ר' משה מקאברין זי"ע, כי הרבה נשמות גבוהות ירדו למדינת ליטא, ולא הצליחו לפעול מאומה, עד שבא הרה"ק מלעכאוויטש ובכח קדושתו הגדולה הפיח רוח חיים בעצמות היבשות.

בשנת תק"ע השיא את נכדו שנתגדל בביתו ה"ה הרה"ק ר' שלמה חיים מקודיגוב זי"ע בן לבנו הרה"ק רבי אהרן זי"ע (חתן הרה"ק ר' אשר בן הרה"ק ר' אהרן הגדול מקארלין זי"ע) שנלב"ע בדמי ימיו, החתונה היתה אמורה להתקיים בעיר סטאלין אצל המחותן אבי אמו של החתן, והרה"ק מלעכאוויטש לא רצה לנסוע להחתונה, אבל אחר הפצרת חסידיו נעתר להושיב בית-דין של שלשה שיפסוק בדבר, ויהי כאשר פסקו הללו כי מצד היושר חייב הוא לנסוע נאנח עמוקות באמרו: אלעס איז פארפאלן... ונסע לסטאלין.

ביום ה' י"ב שבט הגיע אגרת להרה"ק מלעכאוויטש אשר שגר הרה"ק מקאליסק זי"ע לפני פטירתו, (שנסתלק ימים מספר קודם לכן ביום ד' שבט) אשר כל תוכנה היתה "מחר תהי' אתי עמי במחיצתי"... ואכן למחר ביום החתונה יום ועש"ק י"ג שבט, כשהגיש הרה"ק מלעכאוויטש כי קרב עת הסתלקותו, לקח את ציציותיו בידו האחת ובשניה אחז בוקנו, ואמר בנינו: "אל חי חלקנו צורתנו צוה להציל ידיות שארנו משחת למען בריתו אשר שם בבשרנו", במשך פעמים רבות, עד שהחזיר את נשמתו הטהורה ליוצרה באמרו מלים "אל חי", לראבון לב המוני חסידיו שהגיעו מקרוב ומרחוק להשתתף בשמחת רבם.

וצדיק באמונתו

שלשה דברים העיד על עצמו: א. מיום עמדו על דעתו, לא יצא מפתח ביתי עבור כסף כי האמין שפרנסתו תגיע לביתו, ב. לא דאג ליום מחר, ואף לא משעה על חברתה, ג. מימיו לא חסר לו מאומה, הרה"ק הרבי ר' ברוך ממעזיבוש זי"ע הפליג פי"א במדרגת אמונתו, וטהרת מדותיו שהן מעין דרגת אדם הראשון קודם החטא, גם להבאים אליו לימד בעיקר את האמונה פשוטה, והי' אומר: אני לא באתי לעולם בשביל לעשות מופתים או להשפיע ליהודים גשמיות וכדו', ובאתי רק

להשפיע עבודת השי"ת בדרך אמונה, אכל כשיהודי בא אצלי וצריך ישועה בגשמיות אנחנו אומרים לו שישאר אצלנו על שבת, ובשבת אנחנו משפיעים לו הרבה אמונה בהירה ופשוטה, עד שנושע בעצמו בשל האמונה הבהירה, והוא יכול לעזור לעצמו ישועה בכח האמונה.

פועל ישועות

גם גדול הי' כוחו ליפעול ישועות, פ"א בא לפניו אחד מאנשיו והזכיר לפניו מצבו הרע בפרנסה וכי לרש אין כל, אמר לו לך תביא לי שלושים רוב"כ, והאיש משתאה הלא הוא הזכיר

מלאך הברית

הי נודע למהלך מומחה, ומאד הי' מהדר במצוה זו, והשתדל לקיימו בכל עת, ולא דחה שום אדם שבא לכבדו במהלכות, והתבטא עליו תלמידו המובהק הרה"ק ר"מ מקאברין ז"ע שהוא הי' מלאך הברית באמת, והוסיף: ראוי הי' לבוא משיח בימי, אך נתעכב בגלל הדור שלא הי' ראוי.

פ"א התכבד בערב שב"ק בשתי בריתות בשתי כפרים זה בדרומו וזה בצפוני, והבטיח לשניהם שיבוא, למחרת כאשר חזר מהב"מ, הי' עיף מאד מן הדרך, חסידיו שראו זאת תמחו אס הדבר כל כך קשה לא הי' צריך לקבל רק ברית אחד, השיב להם בזה הלשון "כל ילד שהנני מל, מובטח לו שישמר מן החטא", ופלא היא הדבר שעל קברו גדל עץ הדס, אשר רומז למלאך הברית הנקרא 'הדס' כמובא בבוה"ק על הפסוק "והוא עומד בין ההדסים".

מעות ארץ ישראל

אהבה רבה שררה בינו ובין הרה"ק הכהן הגדול מאחזי הי"ה ר' אברהם מקאליסק ז"ע, על אף שמעולם לא ראו זה את זה, הי' קשרים זה לזה, עד כדי כך שהרה"ק מלעכאוויטש הי' מצויר את דמות דיוקנו של הרה"ק מקאליסק, קומתו ותואר מראהו, וגם את המלבושים אשר הוא לבוש בהם, ומאידך הי' הרה"ק מקאליסק מצויר דמות דיוקנו של הרה"ק מלעכאוויטש, הרה"ק מקאליסק הרבה לדבר אודות גדולתו של הרה"ק מלעכאוויטש, יסופר שפ"א שמע רבי אברהם את תפילתו של אחד מבאי בית הכנסת, נענה ואמר: מן הנראה ביקר הלה בלעכאוויטש, ובדקו אחריו ומצאו שכן הוא הדבר... הרה"ק מקאליסק (שהוא הי' מנהיג החסידות בטבר"י על מקומו של הרה"ק ר' מענדל מוויטעפסק ז"ע) מינה אותו לממונה על מעות ארץ ישראל, הרה"ק מלעכאוויטש קיבל את המשמיה ועסק בכך במסירות נפש, כפי שמתאר זאת בנו הרה"ק רבי נח מלעכאוויטש ז"ל: ובפרט מאאמ"ר ז"ל נ"ע אשר ידוע לכל, מעת אשר צדיקי הדור העמיסו עליו משא השם בעול מצוה זו אשר יט שכמו לסבול משאם באהבה וחובה, בחבת הקודש להחזיק את יושבי... ולא התחיל שום מצוה בתורה ובתפלה בלתי לד' לבדו, ליחד ביחוד מצוה זו... כמו שנאמר והתפללו אליך דרך ארצם ארץ החיים סלה, ויום ולילה לא ישבות, ולא הונח לו כי אם להעיר לבות בני אדם להרגילם ולהחזיקם במצוה זו, וכמעשהו בחול, מעשהו הי' בקודש אשר לא שבת ממלאכתו בשבת ויו"ט, ואפי' ביוה"כ הי' חרש ומקיים להזכיר תמיד את ירושלים על ראש שמחתו, וכפי חכמת אלקים אשר הי' בקרבו לקרב לבבות בני אדם ביראת אלקים, ובפרט במצוה זו, יותר מכדי יכלתם הי' עומס עליהם מעשה השם, כפי שורש נשמתיהם, ושתל ונטע מצוה זו בתעלומות חכמתו, וקבע עתים לנתינתם בכל עת אשר יבואו את הקודש פנימה, קודם תורתם ותפלתם ליחד בייחוד מצוה, ואפילו למי שאין לו פרוטה לפרטה, הי' מזהירם שיהי' זה קודם לקידוש היום של שבת... והרבה שמענו ממנו סודות התורה ורוזן דאורייתא במצוה זו אשר קצה היריעה לאין קץ לדבריו הק'....

עצמו שאין לו כסף והרבי אומר לו להביא לו, ונשאר שם בעמידה, וישאלוהו מה תעמוד הלא צויתי לך אמר לו מהיכן אקח, אמר לו לך לרחוב ותביא לי, והנה אך יצוא והנה לנגדו חבירו סוחר גדול, ויאמר לו הסוחר טוב שראיתך, אני צריך עכשיו סחורה כזאת והילך מעות ותתחיל לקנות עבורי, ויקח שלושים מעות ר"כ ונתן לרבו, ומאו התחיל להצליח כברכת רבו הק' עליו.

פזר נתן לאבינוים

גדול הי' כוחו במדת הצדקה, אמר כל לילה לפני השינה אם נשאר אצלי פרוטה אחת שלא חלקתי לצדקה לא אוכל לישן כל הלילה, "ער רייבט מיר אפ די זייטן א גאנצע נאכט" אמנם בשכבי על מטתי ולא נשאר אצלי אפי' פ"א או אשכבה ואישן במנוחה. פ"א הי' רעב גדול במדינת ליטא והוא חילק מכיסו לאנשים הרבה, ויתמחו אנשים מאין תמצא לו כל הכסף, כידוע להם שמעולם אין ת"י מעות מזומן, ויאמר אליהם תדעו כי אצלנו מתגוללים זהב תחת הספסלים לרוב, אך אנחנו מקבלים לעת הצורך כפי ההצטרכות ולא יותר.

הצנע לכת

שנא מאד את הפרסום והרעש ועשה כל דבר בהצנע לבל יודע מזה שום איש, והי' רגיל לומר פרסום הם המלים פו"ר ס"ם, הגורל של הס"ם, אמר עליו תלמידו הרה"ק מהר"מ מקאברין ז"ע: שהוא בקי נפלא בכל חלקי התורה, בבלי, ירושלמי, תוספתא, ספרא, בספרי פוסקים ראשונים ואחרונים וכל כתבי הארז"ל, וביקש מהש"ת שלא יתודע הדבר, ורצון ראינו יעשה, עד שנחשב בעיני מתנגדיו לעם הארץ, ואמר, שלא גדול הוא הדבר, שהמתנגדים דברו עליו שהוא עם הארץ, ושכחו את דרשתו שדרש בוילנא בהיותו בן י"ב שנה, ובוודאי זה היא כח תפלתו.

אחד מאנשיו הי' עובד ביער ע"י לעכאוויטש בנסירת עצים, פ"א נפל אילן על רגלו ונשבר לו הרגל לגמרי, והיסורים והכאבים הי' עד אין לשער, והביאו אותו על מיטה אל רבו, וקהל רב ליוו אותו, אמר הרה"ק מלעכאוויטש למשמשו שיגרש את כולם, וישכבוהו על מטתו, ועמד על ידו וחזר לפניו את הברכה שני' של שמונה עשרה "מכלכל חיים בחסד", וכל מילה ומילה תירגם לו באידיש, עד שבא להמלים "רופא חולים", וגם זה תירגם באידיש, ואמר לו שיענה אחריו, ואח"כ שאלו אתה מאמין בזה, וענה כן, אמר לו, דובר שקרים לא יכון, והתחיל לומר עוד פעם הברכה ושאל עוד פעם אתה מאמין, וצעק בקול אני מאמין, שוב אמר לו עדיין אינך מאמין כמו שצריך, וחזר פעם שלישית, עד שצעק בקולי קולות בבכי רבה ואמר רבי אני מאמין, אמר לו א"כ למה אתה שוכב, קום, וירד מהמטה בריא לגמרי, ואמר לו תן מכה חזקה על הארץ, ונתן מכה גדולה כמו לפני השבר, אמר לו עכשיו תשכב במטה ג' ימים בגלל עין הרע, ולא יתפרסם שהי' נס, ואמרו צדיקים על מעשה זו, שגדול הי' הנס האחרון יותר מן הראשון, כי כולם שכחו מזה, כרצונו שלא יתפרסם הנס, וכן הי', כי מקודם ותהום כל העיר, וכולם שכחוהו.

דבר בעתו

לקט אמרי קודש מפי צדיקי וקדושי עליון
בגודל קדושת הימים הבעל"ט וסגולתו

גודל ענין התענית בימי השובבי"ם

קעת כח הדורות בעוונותינו הרבים ואינם יכולים לעשות סגופים ותעניות כראוי עם כל זה מי שנוגע יראת ה' בלבבו צריך להתאמץ בכל יכלתו ולעשות תשובה, ובפרט בימי הפרשיות של שובבי"ם המסוגלים לכך ומן הראוי לומר ברכת "תקע בשופר גדול לחירותינו" כבונות הראויים, כמבואר בסידור האר"י ז"ל, גם יהיה רצון הכתוב שם קודם חתימת הברכה והכל ביראת ה' וברעותא דלבא.

(אוהב ישראל)

בימי השובבי"ם עפ"י רוב לא היה האמרי יוסף טועם אחר התפילה מאומה, ובימים הללו היה מתאמץ לומר בכל יום ח"י פרקים משניות, ועל כל פנים לגמור כל הששה סדרי משנה בימי השובבי"ם, והיה מזהיר מאוד את העם בסעודה שלישית לעשות לו כל אחד ואחד זמן לחשוב חשבון נפשו את אשר חטא לפני השי"ת ולהתעורר בתשובה ולעשות לו גדרים וסייגים שלא יבוא עוד לידי חטא ועון וסיפר שאחד מידידיו ואנ"ש בא אליו מעולם העליון ושאלו אותו אממור"ר מה נעשה בדנינו, ואמר לו שעוונותיו חמורים מאוד מאוד שם, ולא קיבלו ממנו בבי"ד של מעלה שום טענת אונס ואמתלא על זה, על כן החי יתן אל לבו לתקן כל העוונות בעודו בכוח וחיותו, ויקבל על עצמו שיעמוד בנסיון שלא לחטוא עוד ח"ו.

הרה"צ ר' חיים אורי זצ"ל בהרה"צ ר' יוזפץ נאנאשער זצ"ל מחסידי קאלוב אמר כי קבלה מרבינו רבי אלימלך זי"ע כי שמתענה בשובבי"ם משבת לשבת ואינו אוכל סעודת מלוה מלכה אינו נחשב התענית עד יום שלישי, והוסיף ר' חיים אורי ז"ל מרובה מדה טובה מי שאוכל סעודת מלוה מלכא נחשב כאילו התענה משבת לשבת.

פעם הגיע גביר אחד למקובל וביקש הימנו שישכור עבורו ת"ח אחד עני, והוא ישלם לו סכום רב אשר הוא יתענה עבורו תעניות שובבי"ם ת"ת, והמקובלים התפלפלו בהלכה בזה אם מועיל עבורו התענית של אחר או לא, ולא הגיעו יחד לכלל הסכמה, ואמרו שישאלו את רבם רבי אברהם שמחה הורוביץ מבארניב זצ"ל, והשיב על אתר "שובו בנים שובבי"ם חוץ מאחר".

וימים אלו של שובבי"ם ת"ת מסוגלים הם להתענות בהם יותר מכל ימות השנה. (האר"י"ל בשער רוח הקודש)

להתענות בשובבי"ם ובשנה מעוברת להתענות גם בפר' תרומה תצוה כמבואר בכתבי האר"י הק' זצ"ל, ומוח"ז הקדוש מוהר"ם מטשערנאביל זי"ע אמר שאלוהו גילה לו ג' דברים לתיקון, א) להיות ניעור כל ליל ו' עש"ק, ב) להתענות שובבי"ם ביום ו' דווקא ולא ישלים [כי יום השישי הוא נגד יסוד ולכן בו דווקא צריך להתענות], ג) לגמור כל התהלים בלי הפסק ביום השבת בבוקר. (אור הנר)

ואמרו משמו של הרב הקדוש מוהר"ר מרדכי מטשערנאביל זלה"ה שסגולה לזה להתענות בעש"ק ובשבת קודש יאמר תהלים וטוב לתיקון החטא. (דברי יחזקאל)

ונאמר בזה המרמוז בתוה"ק באשר ימי השובבי"ם ממשמים ובאים וצריך כל איש הישראלי לעורר עצמו בתשובה לפשפש בדרכיו ומעשיו אשר עשה ופעל בימים שעברו כמאמר הנביא שובו בנים שובבי"ם והחי יתן אל לבו לתקן את אשר פגם בנפשו וביותר צריך לתקן החטא הידוע לאשר בו נכללים כל החטאים ר"ל כמבואר בספה"ק ותקנו ימי תענית בימים הללו ואשרי האיש שזוכה להודוך עצמו ולטהר מן החטא הזה וכמעט אין צדיק בארץ והזמן הזה מסוגל לתיקון הלו כידוע.

הגה"ק מציע שנוב זי"ע נהג עפ"י רוב להתענות בערבי שבתות של שובבי"ם, פע"א בסוף ימיו כשהיה כבר חלש (בשנת תרע"ד) והיה חולה ד' שנים עד הסתלקותו (בשנת תרע"ד) מיהר לקדש אחרי התענית לפני שעה שש (כי הקפיד שלא לקדש בין שעה שש לשבע) ופע"א אחר שלקח הכוס בידו דפק המורה שעות שהגיע שעה שש, ומפני כבוד הכוס לא הניח מידו, אלא חיכה שעה שלימה דבוק במחשבותיו הק' כשהכוס בידו על אף גודל חולשתו, ורק אחר כך קידש.

תקנו קדמונינו ז"ל להתענות ולעשות תשובה בימי פרשיות של שובבי"ם כידוע מספרים הקדושים, והנה גם שנתמעטו

Yetev Lev
 D'Rabeinu Joel D'Satmar
 Eretz Yisrael Inc.

מוסדות יטב לב
 דרבינו יואל מסאטמאר
 בארץ"ק תובב"א

יהוד"א אתה יודוך אחיך

באצות הוקרה וחביבה, נברך ברכת מזל טוב בברכה מרובה, קדם מעלת כבוד ידידינו הא"י גברא יקרא, עומד הכן לימינינו בהתמסרות נפלאה תדירא, תומך נלהב למוסדותינו המפוארה,

הרבני הנגיד הנכבד, רודף צדקה וחסד

מזה"ר יקותיאל יודא קאפפאל הי"ו

אב"י בעיר תהילה קרית יואל יע"א

ברכה קובעת לעצמה

נוות ביתו רעייתו החשובה רבת פעלים שתחי' אשר יהללוהו בשערים מעשיהו הכבירים והברוכים למען מוסדותינו הק' במסירות רבה ונאמנה עד אין לשער

לרגל שמחת אירוסי בנם

הבחור החתן המופלג בתוי"ש

כמר יהושע אהרן צבי ני"ו

עב"ג הח' שתחי' למז"ט ובשעט"מ

בת ידינו הרבני הנעלה והמפואר מזה"ר אברהם מאיר איצקאוויטש הי"ו

יה"ר שיזכו לראצת ולרוות מזהם רב תענוג ונחת דקדושה, במידה מרובה ונדושה, זכות מעשיהם הכבירים למען הפרט והכלל, תלווה אצתם על כל צעד ושעל, וכט"ס.

המברכים במזמור לתודה

הנהלת המוסדות

משולחן מלכים

שיחות קודש שנשמעו מפי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

פנימי — קה — בלתי מוגה

יום ד' פרשת נשא תשס"ט לפ"ק

ביקור כ"ק אדמו"ר מסאמוב שליט"א בבית כ"ק מרן רבינו שליט"א - בקרית יואל יע"א

רבינו ציוה להביא שר"ע הרב, והראה האדמו"ר מסאמוב לרבינו בסו' רפ"ה ס"ה שב' ז"ל: חייב להשלים פרשיותיו עם הציבור שלא יקרא בשבוע זה פרשת שבוע אדר רבינו: כ'האב געהערט או ווען דער פעטער ז"ל (מרן רבינו בעל דברי יואל) איז געפארן קיין ארץ ישראל שנת תשי"ב האט מען געליינט די סדרה פון חוץ לארץ שבת צופרי פאר'ן דאווענען, כך שמעתי.

דער מאמע ז"ל (מרן רבינו בעל ברך משה) האט אויך אזוי געטוהן, ווען ער איז געווען אין ארץ ישראל (שנת תשנ"ד פר' חוקת) מ'האט געליינט אינדערפרי פאר'ן דאווענען די חוץ לארץ'דיגע קריאה.

האדמו"ר מסאמוב: די גמרא (ברכות ה) זאגט דאך, לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הציבור שנים מקרא ואחד תרגום, זאגט די גמרא ובלבד שלא יקדים ושלא יאחר, וואס איז מיינטש 'ישלים'. אין שלמי הגיבורים זאגט ער דעם לשון זבלבד שלא יקדים ולא יאחר לקרותם בתחילת השנה וכו' אלא כל פרשה ופרשה קורא בשבת שלה.

רבינו דרש בשלומנו ובשלום המלווים ונסתובב השיחה אודות קריאת התורה בשבתות הקיץ שבשנה זו שחל יר"ט שבועות ביום ו' ושכ"ב, אולם באר"י כבר קראו אז פרשת נשא, ובהו"ל בשב"ק שלאחריה קורין פרשת נשא, ובאר"י קורין בהעלותך, ועל זה היתה הנידון בבני ארץ ישראל השוהים בשבתות אלו בחוץ לארץ

האדמו"ר מסאמוב: כ'האב געוואלט מברר זיין - כ'בין דאך יעצט דאחי פון ארץ ישראל - וואס טוט מען וועגן ליינען די סדרה.

רבינו: עס איז דא מיט וועמען צו מאכן א מנין?

האדמו"ר מסאמוב: דאס וויל איך מאקע מברר זיין, ווייל מיר איז אויסגעקומען אז ס'קען זיין אז מ'טאר נישט ליינען.

רבינו: פרשת בהעלותך, פארוואס?

האדמו"ר מסאמוב: ס'איז מיר אויך א פלא, מאמער ס'איז דא דא א שולחן ערוך הרב וואלט איך געוואלט ווייזן אינעווייניג.

התודה והברכה

לידידינו הרבני הנכבד והנעלה, נודע לשם ולתהילה

מוה"ר זלמן לייב קאפפעל הי"ו

אשר נדב סכום נכבד להוצאת הגליון לרגל שמחת אירוסים בנו החשוב נ"ו למזו"ט

יה"ר שיזכה לראות ולרוות ממנו וכל יו"ח רב תענוג ונחת דקדושה, וכט"ס

און עס קען זיין אז פון דארט האט דער שולחן ערוך הרב גענומען דאס לשון 'שלא יקרא בשבוע זה פרשה של שבוע שלאחריו, לויט דעם טאר מען דאך נישט ליינען פון א אנדערע פרשה.

רבינו: די כוונה איז אז א מענטש וואס וועט האבן צייט וועט אפליינען גאנץ חומש בראשית, דאס טאר מען נישט. **האדמו"ר מסאסוב:** אבער פון לשון איז אויך משמע אז מ'מעג נאר 'בשבת שלה'.

רבינו: ביי איהם איז אבער דאס זיין שבת, איבערהויפט אז מ'האט א אייגענעם ציבור... כ'זעה אז די וועלט טוהט אזוי, מ'פארלאזט זיך אז אויב מ'האט א אייגענעם ציבור וואס האלט נאך ביי יענע סדרה, ווערט דאס גערעכנט א ציבור.

שלא יקדים ושלא יאחר מיינט מען אז אויב איינער איז אויף וועקאציע טראכט ער ביי זיך די וואך האב איך פריי וועל איך אפאר סדרות אפליינען... דאס נישט.

האדמו"ר מסאסוב: איז בעסער אז מ'זאל מאכן א מנין און מ'זאל ליינען?

רבינו: יא, אויב מ'איז דא א מנין פון בני ארץ ישראל אין חוץ לארץ.

א' הנוכחים: ווען דער רבי (סרן רבינו בעל ברך משה ז"ל) איז געווען פרשת חוקת אין בני ברק האט מען געמאכט א מנין צופרי, נישט אין גרויסן ביהמ"ד וואו מ'דאוונט שבת, נאר אינדערווייסק, צום ליינען פאר'ן דאווענען, און עס איז געווען א מודעה ערב שבת אין ביהמ"ד און ביי די מקוה וואו מ'האט מפרסם געווען אז אלע בני חוץ לארץ זאלן וויסן דערפון.

רבינו: אז א בן חוץ לארץ פארט קיין ארץ ישראל, און מ'האט דאך מתקן געווען אויף יעדע וואך זיין סדרה, האט ער דאך אויף זיך א חוב צו ליינען זיין סדרה.

האדמו"ר מסאסוב: אבער מ'זייט דאך נאכ'ן ציבור (עייין בשער אפרים שער ז' שמאריך לבאר שעפ"י הסכמת רוב האחרונים חיוב הקריאה הוא על הציבור).

רבינו: דאס האב איך געזאגט אז מ'האט א אייגענעם ציבור איז גוט, מ'פירט זיך דאך אזוי. דאס יאר שבועות האבן אלע ארץ ישראל'דיגע געסט געליינט דאדי די סדרה פרשת נשא.

אין מנחם אברהם (סי' קל"ד סעי' ה') איז דא א שאלה ווען מ'האט נישט געליינט פרשת ויחי, דעמאלטס טאר מען דאס נישט

ליינען ביי פרשת שמות, און דער פרי חדש און נאך פוסקים קריגן אויף איהם להלכה אז מ'מעג משלים זיין ביי צוויי חומשים אויכעט.¹

בנו הרב הנני' יו"ט ליפא שליט"א: כ'האב היינט געזעהן אין שולחן ערוך (א"ח סי' קל"ה סיב), אז מ'מעג ליינען צוויי פרשיות און נישט דריי, דער משנה ברורה (סק"ו) ברענגט אראפ אז אויב מ'האט זיך געשלאגן און מ'האט נישט געליינט די קריאה פון די וואך, דארף מען די אנדערע וואך משלים זיין, זאגט ער דארט אז דריי פרשיות טאר מען נישט משלים זיין פון פריער, אבער צוויי יא.²

רבינו: רבי שלמה קלוגער ברענגט אזא שאלה (הגהות חכמת שלמה שם) לגבי פרשת פנחס, און שפעטער איז געגאנגען

1

ו"ל המג"א: וה"ה אם התחילו ולא סיימו מחמת קטט אבל אם היו ב' מחוברין באותו שבת שבטלו אין קורין בשבת הבאה ג' דלא מצינו לעולם שקורין ג' וא"ל יקראו ב' לכל הפחות דאין תקנה להצאין (ובהנ"ג כתוב ע"ז ולא נ"אין דבריו בענין) ואם בטלו פרשת ויחי אין לקרותו עם פרשת שמות כי כשקורין ב' סדרות צריך לקרותו ג' גברא מסוף סדרה ראשונה לתחלת סדרה שניה כדי שיהיו מחוברין וזה אין נכון לעשות בשני ספרים (רמ"פ סי' פ"ה).

ועי' במשנה ברורה וז"ל: ואם היו שתי פרשיות מחוברין באותו שבת שבטלו דעת הר"מ מינין דאין משלימין אותם כלל דלא מצינו לעולם שקורין ג' סדרות בשבת אחת ולקרות פרשה אחת מהן נמי לא אמרינן דאין תקנה להצאין וה"ה אם בשבת זו היו שתי פרשיות מחוברות נמי אין משלימין הפרשה משבת שעבר מטעם הנ"ל ובהגהת מנהגים חולק על כל זה וכן הסכים בא"ר דלעולם צריך להשלים מה שבטלו משבת העבר וכן נוטה דעת ספר מגן גבורים.

י"א דאם בטלו פרשת ויחי אין לקרותו עם פ' שמות כי כשקורין ב' סדרות צריך לקרותו ג' גברא מסוף סדרה ראשונה לתחלת סדרה שניה כדי שיהיו מחוברין וזה אין נכון לעשותו בשני ספרים וה"ה בפקודי ויקרא וכדומה.

ויש חולקין וס"ל דלעולם משלימין וכתב בשלחן עזי שטים דהנהוג כן אין מוחזין כידו. כתב כספר שערי אפרים אם בטלו הקריאה בביהכ"נ אחת ורוב הצבור מביהכ"נ זה שמעו קה"ל בביהכ"נ אחרת א"צ להשלים אבל אם רוב הצבור לא שמעו כלל אע"פ שיש שם בתי מנסיות אחרות שקראו שמה כדון מ"מ אותן שלא שמעו הקריאה והם רוב הצבור של ביהכ"נ זה צריכין להשלים הקריאה.

2

ו"ל המשנ"ב: ואם בטלו כמה שבתות, י"א דאין לקרות בשבת הבאה כ"א הסדרה האחרונה הסמוכה לזו, וי"א דצריך להשלים בצבור כל הסדרות שבטלו, ומביאור הגר"א משמע דס"ל כהדעה הראשונה. [ועיין בשו"ת בצל החכמה (סי' א-ה) שמאריך הרבה בדברים אלו].

ממות מסעי, צי מ'קען משלים זיין, ער זאגט טאקע אז נישט.³

האדמו"ר מסאסוב: ס'איז געווען א מעשה אין בעלז ביי רבי ישכר דוב, אז מ'האט א טעות געהאט און מ'האט געליינט א אנדערע סדרה.

רבינו: אזוי, ביים בעלזער רב איז געווען א טעות?

האדמו"ר מסאסוב: יא, און שבת ביי מנחה האט מען עס משלים געווען.

הרה"ל: אפשר קען מען ליינען ביי מנחה די גאנצע סדרה?

רבינו: דאס האב איך שוין געהערט אז מ'האט געמאכט אזוי, ווען מ'האט געליינט ביי מנחה האט מען אפגעליינט די גאנצע סדרה. דאס איז ווען איינער פארט קיין ארץ ישראל, און ס'קומט איהם אויס אז ער וועט נישט האבן דארטן קיין מנין צו ליינען, האט מען ביי שלישי ביי מנחה געליינט די גאנצע סדרה. אבער למעשה ווייס איך פון דעם וואס כ'האב פריער דערמאנט אז מ'האט געליינט שבת צופרי פאר'ן דאווענען.

*

האדמו"ר מסאסוב: ס'איז דא א שטיקל היסטאריע פון די משפחה וואס כ'וואלט געוואלט מברר זיין, ווי אזוי איז געווען דאס רבנות אין זענטא (מקום כהונת מרן רבינו בעל ברך משה ז"ל לפני המלחמה)? ס'איז עפעס געקומען דורך קערעצקי? (ה"ה חתנו של מרן רבינו בעל ברך משה ז"ל ביוז"ר, הגה"ק רבי הנדן הענדק ז"ל אדמו"ר מסאסוב ואב"ד קערעצקי חתן מרן הקדושת יו"ט ז"ל - אבי אביו של האדמו"ר מסאסוב שליט"א), אזוי האב איך געהערט.

רבינו: דער טאטע ז"ל האט פארציילט אז עס איז געקומען דורך סעמיהאלי, איך ווייס נישט צי דער פעטער ז"ל האט אויך געהאט געזאגט פאר'ן טאטן אז ער וועט זיין רב אין סעמיהאלי.

די מעשה איז געווען ווען דער טאטע איז געווען אין סאטמאר, דאס איז געווען נאכדעם וואס די ערשטע רעביצין (הרבנית הצי) מרת חיה בת הגה"ק רבי אברהם חיים מפלאנש

3

ו"ל: נשאלתי בעיר אחת שלא קראו פר' פנחס בציבור בשבת, מה יעשו, והשכתי דאין לזה תקנה, כיון דבשבת שני יהיה ממות מסעי, מחוברין ואין לקרות שלשה, וכי אין תקנה להצאין, עיי"ש עוד שהאר"ך לברא.

ז"ל) איז אוועק, און מ'האט פארשטאנען אז ער וועט נאכאמאל חתונה האבן מיט א אנדערע רעביצין, אזוי וועט ווערן א פראבלעם, האט מען געזוכט אז דער סעמיהאלי רב (הגה"צ רבי חנני' יו"ט לפא טייטלבוים ז"ל שחי' או חתנו של מרן רבינו בעל דברי יואל ז"ל - אביו של האדמו"ר מסאסוב שליט"א) זאל גיין קיין סעמיהאלי.

מ'האט אבער געזאגט אז מ'האט אוועק געשטעלט סעמיהאלי פאר'ן טאטן (לכהן שם כאב"ד), וועגן דעם האט דער פעטער ז"ל איהם אריינגערופן אין א צימער, און האט זיך פארענטפערט פאר איהם, פארוואס ער בעט פון איהם ער זאל אוועק געבן דאס רבנות פון סעמיהאלי, דער טאטע האט דעמאלט נישט געהאט געוואוסט פארוואס ער זאגט איהם אזוי, נאר ס'זעהט זיך אויס אז דער פעטער האט געמיינט אז ער ווייסט אז דאס רבנות דארטן ווארט אויף איהם - אבער אין אמת'ן האט ער נישט געוואוסט - וועגן דעם וידבר אל לבו ער זאל מוותר זיין, און האט איהם געזאגט 'זארג דיך נישט, כ'וועל דיר פארשאפן א אנדערער רבנות'.

האדמו"ר מסאסוב: דעמאלט איז מיין טאטע געגאנגען קיין סעמיהאלי.

רבינו: דער פעטער ז"ל האט דעמאלט געזאגט פאר'ן טאטן דאס איז צורך השעה, זארג דיך נישט, דו וועסט נאך האבן.

דער פעטער האט איהם אפילו פארציילט - צי דעמאלטס אדער א אנדערער מאל - אז זיין מאמע דעם קדושת יום טוב'ס רעביצין (שידעה שהרבנות בק"ק סינגעט יעבור למרן העצי חיים ז"ל) האט זיך זייער געזארגט פאר איהם, האט זי זייער געמוטשעט דעם קדושת יום טוב, וואס וועט זיין מיט איהם, האט דער טאטע (מרן הקדושת יו"ט ז"ל) אנגעהויבן צו זארגן פאר איהם פאר א רבנות, און מ'האט גערעדט א רבנות אין בעטלאן, 'דער טאטע (מרן הקדושת יו"ט ז"ל) האט זיך מטריה געווען אז איך זאל קענען האבן דאס רבנות, און ס'האט זיך נישט אויסגעפירט.

האט דער פעטער ז"ל ווייטער געזאגט, בימים ההם האט מען נאך געמיינט אז א חסידישער געשטעל א בנש"ק וואס גייט מיט א בעקימשע קען נישט זיין א רב... נאר א אשכנזישער קען זיין א רב. היינט ווייסט מען שוין אנדערש, אזוי האט ער געזאגט - ס'איז שוין געווען דרייסיג יאר שפעטער ווייסט מען שוין אז מ'קען יא זיין רב

פרעגן פאר'ן קערעצקער רב אויף זיין איידעם, ווייל ער איז דאך אוועק געגאנגען פון קערעצקי קיין זענטא (כי רבינו ז"ל היה דר כמה שנים בקערעצקי אחרי התנותו עד שנת תשי"א).

איך האב געהערט אז זענטא איז געווען א רייכע קהילה, זיי האבן געהאט אסאך 'נאפט גרובן'...

רבינו: איך האב געהערט אז דארט זענען געווען אסאך 'פעלד ארבייטער',⁵ און ס'איז געווען א בעל בתישע קהילה.

האדמו"ר מפאסוב: זיי האבן געהאט אסאך שאלות אין הלכות שבת, און דער רבי (מ"ן רבינו בעל ברך משה ז"ל) איז געווען א געוואלדיגער בקי אין הלכות שבת - דאס אלעס דערצייל איך וואס כ'האב געהערט פון מיין מאמע וואס זי האט נאך אויך געהערט פון מיין טאטן - און זיי זענען געווען ביי מיין זיידע (הגה"צ מקערעצקי, הותן מ"ן רבינו בעל ברך משה ז"ל) און דער זיידע האט זיי געזאגט אויפן רבי'ן, 'עטס קענטס איהם נעמען ווייל ער איז מורא'דיג בקי אין הלכות שבת'.

רבינו: ער האט אין אנהייב נישט געקענט גיין ווייל אין אנהייב איז עס געווען יוגאסלאוויע - א אנדערע לאנד - האט ער געהאט פראבלעמען צו גיין אהין, נאר אזוי ווי עס איז געווארן אונגאריק, האט ער געקענט גיין קיין זענטא, איז ער טאקע געגאנגען.

א' הנוכחים: כ'האב געהערט פון ר' אהרן פאללאק אז דער רבי ז"ל (מ"ן רבינו בעל דברי יואל) האט איהם געזאגט (מ"ן רבינו בעל ברך משה ז"ל), ער זאל נישט גיין כל זמן דער אלטער רב (הגה"צ רבי משה יודא לעכאוויטש ז"ל) האט נאך געלעבט (ה'י

- און האט אויסגעפירט פאר'ן טאטן זארג דין נישט איך וועל דיר פארשאפן א רבנות. כ'זענדענק אבער נישט אויב דער פעטער האט עס געזאגט פאר איהם באותו מעמד, אדער א אנדערער געלעגנהייט.

דאס וואס דער קדושת יום טוב האט געזאגט אויפן פעטער ז"ל אז אפילו ער וועט זיין אויפן שפיץ בארג וועט מען איהם נאכלויפן, דאס איז שוין געווען ממש אפאר טעג פאר זיין פטירה, ער האט אזוי געזאגט פאר די רעביצין זי זאל נישט זיין אזוי באזארגט.

האדמו"ר מפאסוב: דאס איז נישט געווען ביי די שבע ברכות?

רבינו: דאס איז נאך געווען אלס התי, און זי האט זייער געזארגט אויף איהם.

ווען דער טאטע ז"ל האט דאס פארציילט (האך שדו"ו מ"ן רבינו בעל דברי יואל ביקשו לוותר על רבנות סעמיהאלי) האט ער עס פארציילט מיט התפעלות, ווי אזוי דער פעטער האט זיך אראפ געלאזט צו איהם און זיך פארענטפערט, כ'האב דאך נישט געהאט א תביעה צו איהם.

*

האדמו"ר מפאסוב: און דעמאלטס איז מען געקומען בעטן פאר'ן פעטער (מ"ן רבינו בעל ברך משה ז"ל שה' בויו"ר גיסו של הגה"צ סעמיהאלי ז"ל אביו של האדמו"ר מפאסוב שליט"א) זאל ווערן רב אין זענטא?

רבינו: ניין, שפעטער האט מען איהם אנגעטראגן.

האדמו"ר מפאסוב: מיין מאמע האט מיר געזאגט אז דער טאטע ז"ל האט איהר געזאגט אז דאס רבנות אין זענטא איז עפעס איז עס געגאנגען דורך קערעצקי⁴ און איך פארשטיי נישט ווי אזוי, אפשר ווייל מ'איז געקומען

5

עי' בס' ומשה ה'י רועה (ה"ב עמ' ק"ט) כי גם הגה"צ מקערעצקי היה לו חלק בענין הרבנות של רבינו בזענטא, כי הגה"צ מקערעצקי הי רגיל לנסוע מפעם לפעם לעיר זענטא, וכל פעם שביקר שם היה אומר דרשה בחריפות גדולה בשבת קודש, והיה נהוג שבאו הת"ח לפלפל בדבריו במוצאי שבת, כשבקשו בני העיר עטרה לראשם הדיינו מרא דאתרא שיבוא לכהן פאר בעירם, הציעו להגה"צ מקערעצקי שיאבה לבוא לשכון כבוד בעירם ולענדו העטרה בראשו, ברם הוא סירב ואמר: "פון קערעצקא גיי איך נישט אוועק", והוסיף לומר שייפצירו בחתנו רבי משה'לע בן הרב מסיגעט שיקבל עליו את עול הרבנות בעירם, וכך נשתלשל הדבר שנתקבל לרב בזענטא.

4

עי' בס' ומשה ה'י רועה (ה"ב עמ' ק"ט) כי גם הגה"צ מקערעצקי היה לו חלק בענין הרבנות של רבינו בזענטא, כי הגה"צ מקערעצקי הי רגיל לנסוע מפעם לפעם לעיר זענטא, וכל פעם שביקר שם היה אומר דרשה בחריפות גדולה בשבת קודש, והיה נהוג שבאו הת"ח לפלפל בדבריו במוצאי שבת, כשבקשו בני העיר עטרה לראשם הדיינו מרא דאתרא שיבוא לכהן פאר בעירם, הציעו להגה"צ מקערעצקי שיאבה לבוא לשכון כבוד בעירם ולענדו העטרה בראשו, ברם הוא סירב ואמר: "פון קערעצקא גיי איך נישט אוועק", והוסיף לומר שייפצירו בחתנו רבי משה'לע בן הרב מסיגעט שיקבל עליו את עול הרבנות בעירם, וכך נשתלשל הדבר שנתקבל לרב בזענטא.

זקן ושבע ימים אבל כבר חי' הלש בכוחו והסכים שימנו את רבינו ז"ל להיות רב ואב"ד במקומו עוד בחיים חיותו.⁶

רבינו יא, אין אנהייב האט ער נאך געלעבט, נאר אפילו נאכדעם (כשמתלק הרב ביום ח' כסלו תש"א) האט ער אויך נישט געקענט גיין, די גרעניצן האט איהם געשטערט, נאר אין תש"א האבן זיך געטוישט די גבולות, איז ער דעמאלטס געגאנגען (ובשב"ק פרשת כי תבוא בא בשבות שם).

א' הנוכחים: אבער אויפן התונה בריוול שטייט שוין אויך אויפן רבי'ן אז ער איז רב אין זענטא.

רבינו יראב"ד, מ'האט נישט געשריבן אב"ד.⁷

האדמו"ר מפאסוב: ווייל דער רב האט געלעבט.

רבינו יא יא. ווען מ'איז אריינגעקומען זאגן פאר'ן אלטן רב אין זענטא אז מ'זעמט אויף דעם מאטן, האט מען געמיינט אז ער וועט זיך בייזערן, אבער ער האט זיי

געזאגט, אז ווען ער איז געווען א יונגערמאן איז ער נתגדל געווארן ביים מהר"ם שיק, ער האט התונה געהאט מיט זיין שוויגער (אלמנת הגה"ק בעל דברי אברהם אבד"ק בארדייב מתלמיד התת"פ ז"ל) האט ער איהם געזאגט, נ'ני צום סיגומער רב (מרן הייבט לב ז"ל) און ער וועט דיר פארשאפן א רבנות! און דער ייטב לב האט איהם דעמאלטס פארשאפט זענטא, און האט איהם געשיקט אהין קודם זאל ער זיין דארטן א שוחט און דוין, און מיט די צייט וועט ער ווערן דארטן דער רב, און דער ייטב לב האט איהם דעמאלטס געזאגט 'האלט'ם דאס ביז ווען איך וועל עס נאך אפנעמען פון דיר, און ער האט קיינמאל נישט פארשטאנען וואס ער האט געמיינט, און יעצט זעהט ער אז דעם ייטב לב'ס אייניקל נעמט איבער דאס רבנות, פארשטייט ער שוין דעם ייטב לב'ס ווערטער.

ואמר א' הנוכחים שיער זענטא היתה ראשיתה מצער

ולכן קבלוהו מתחילה להיות דיין ושר"ב גם יחד

ורק באחריתה ישנה עד מאד

רבינו ס'איז נאך געווען א קהילה אין דעם התם סופר'ס צייטן.⁸

אין שנת תר"ח איז געווען די אונגארישע רעוואלוציע.

א' הנוכחים: דער התם סופר האט נאך דעמאלטס געלעבט?

רבינו נייק, ער איז שוין אוועק שנת ת"ר, דער התם סופר איז געווען ביי נאפאליון'ס מלחמה.

והמשיך רבינו לספר: די אונגארישע האבן געמאכט א אויפשטאנד אקעגן פראנץ יאזשעף, אקעגן עסטרייך, מ'האט געדויערט צוויי יאר, און אונגארין האט פארלוירן, דעמאלטס האט מען גע'הרג'ט דעם רב פון זענטא (ה"ה הגה"צ רבי ישראל איסר אולמאן ז"ל) ער איז געווען א יונגערמאן פון נייץ און דרייסיג יאר, און אויך דעם אדא'ער רב (הגה"צ רבי יעקב היילברויך ז"ל), ס'איז דא פון איהם א ספר מגילת סדרים.

6

עיי בס' ומשה היה רועה (ח"ב, עמ קס"ח) שפע"א כאשר נשאל רבינו ז"ל לסיבת הדבר שלא הלך תיכף להשתקע בעיר זענטא כשקיבלו אותו כראב"ד, אז אמר רבינו שלא רצה לילך משום מעשה נורא שאירע בעיר פרעשבורג, כידוע העובדא (עו בחוט המשולש ובאבני בת הויצ) כי כפרעשבורג הי' אב"ד הגאון מו"ה משה הריף ז"ל (המובא בשו"ת פנים מאירות), ויהי כי זקן וידי משה כבדים ובחזותיו ולא יכול עוד לצאת ולבוא לפני העדה והקהלה גדולה והיתה צריכה לאיש אשר ילך לפניהם להורות להם הדרך אשר ילכו והמעשה אשר יעשו לזאת הסכימו בהסכמת הגאון אב"ד לקבל משה למלך אשר עבודת הקודש בכתף ישא ושמו עיניהם ובחרו בהגאון רבי עקיבא איגר הראשון ז"ל (בעתה"ס משנת רבי עקיבא, וקט של הגאון רעק"א ז"ל), והנה אחריו זמן זמנים בקשו אנשי העדה ממנו שידרוש להם דבר ה' גם בבית הכנסת הגדול ונעתר להם ועל זה הקפיד הגאון רבי משה ז"ל, ויהי כאשר נח נפשי דרב הגאון רבי משה ז"ל ביום ג' אלול תקי"ח עמד רעק"א להספידו ובאמצע ההספד הפסיק ואמר שהגנפר אינו מניחו להספידו עוד ותובע אותו לדון לפני ב"ד של מעלה, ובכל זאת נסה שנית לדבר דבר אבל הפסיק שנית ולא הספידו עוד, וכאשר בא לביתו נחלה ר"ל ובימים מועטים עלתה נשמתו השמימה ביום ט"ו אלול תקי"ח לפ"ק, ובמעמד הלויה פתח עליו האי ספדנא "אחד עשר יום מחורב", כי רק י"א יום עברו בין חורבן בית ראשון סילוקו של הגאון רבי משה הריף ז"ל לבין חורבן בית שני פטירת הגאון רבי עקיבא ז"ל, ועל מצבתו הרוח "אשריך רבי עקיבא שנפתת על דברי תורה".

7

זו"ל הגה"צ רבי יקותיאל יודא טייטלבוים ז"ל אב"ד סיגוט במכתב ההזמנה לרגל שמחת נישואי אחיו מרן רבינו בעל ברך משה ז"ל: "ה"ה בחבור החתן הה"ג הריף ובקי שהי"ח בנש"ק כש"ת מו"ה משה שליט"א ראב"ד זענטא יע"א, בן אאמו"ר הגה"ק המפורסם בעל עצי חיים וצללה"ה.

8

בשו"ת הת"ס (ח"א חלק א"ח סי' ל"א) נדפס מכתב תשובה אל הגה"צ רבי יצחק היילפרין ז"ל אב"ד זענטא, וז"ל החת"ס בראשית המכתב: "שלום וכ"ט לידידי הרב המאה"ג המופלג בתורה ויראת ה' קדומה המפורסם כש"ת מו"ה איציק היילפרין נ"י אבד"ק סענטא יע"א", ובו דנים בענין בנין ביהב"ג חדש, עיי"ש.

3

צוואת הקדושת יו"ט

”

איידער דער זיידע ז"ל דער קדושת יו"ט איז נסתלק געווארן, האט ער אנגעזאגט פאר'ן זיידן דעם עצי חיים עטליכע זאכן פאר ער ווערט רב, און דאס איז געווען איינס פון די זאכן, טייל דיך אפ און מאך א עקסטערין כולל,

דער זיידע ז"ל איז געווארן רב, באלד נאכן הסתלקות האט ער זיך אנגעהויבן צו רישן מאכן א אייגענע כולל, ער האט נישט געקענט, ס'איז געווען א חזקה, און יענער האט געשריגן טארסט נישט צוזאמלען קיין געלט, ס'איז געווארן א פייערדיגן מחלוקה ...

עכ"פ דער זיידע ז"ל האט זיך אויף דעם געשלאגן, און געמאכט א כולל,

“

(כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א בסעודת הילולא של מרן הקדו"ט ז"ע ומנבית לשובת הכולל כ"ט שבט תש"ט - וויליאמסבורג)

תושבי וויליאמסבורג:

הכונו!

הכונו!

דינער הראשונה

מוצש"ק פר' תרומה הבעל"ט

Fine Design - 845.669.633

ס'האט געהייסן 'ענטא' מיט א ס'.⁹

ווען דער ייטב לב האט געשיקט דעם פריערדיגן רב (הגה"צ רבי משה יהודא דל) קיין זענטא, איז עס געווען נאך די טיילונג, אין זענטא האבן זיך ווייניג אידן אפגעטיילט, און אלע נכסים זענען געבליבן ביי די שטאטסקווא, און די ערליכע זענען געבליבן בעירוים ובחוסר כל, האט איהם דער ייטב לב געשיקט דעמאלטס אהין.

ודיברו מאנשי עיר זענטא אנשים חשובים ויראי ה' שניצולו

מהחורבן והתגוררו לאחר מכן באמעריקא

והזכיר האדמו"ר מסאטמב אודות תמונת בני המשפחה שנשאר

מימים הללו

רבינו: איינמאל איז איינער אריינגעקומען צום טאטן אז ער האט א בילד פון א אידענע מיט קינדער, ער האט געמיינט אז דאס איז איינע פון דעם טאטנ'ס שוועסטער, און ער האט געוואלט וויסן וועלכע פון די שוועסטער זי איז. איז ער אריינגעקומען און האט דאס געוויזן פאר'ן טאטן, און געפרעגט ווער איז זי פון די שוועסטער, דער טאטע האט דאס גענומען און איז שטארק נתרגש געווארן און האט איהם געזאגט, דאס איז געווען מיין רעביצין און דאס זענען מיינע קינדער... ס'איז איהם געקומען טרערן פון די אויגן.

א' הנובחים: דאס איז אויך געווען אמאל שפעטער ווען הרב ר' אהרן מאיר מייזליש דער קירלהאזער רב'ס (הרה"ג ר' חנוך העניך טייטלבוים שליט"א) איידעם האט אויך געברענגט א בילד פאר'ן רבי'ן.

רבינו: דאס איז געווען אין די שפעטערע יארן, אבער דאס וואס איך האב דערציילט איז געווען נאך פריער.

אבער אזוי האט ער נישט גערעדט, אין מיינע קינדערישע יארן האט ער קיינמאל נישט גערעדט פון אמאל.

האדמו"ר מסאטמב: שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך גייט דאך ארויף אויך אויף דעם.

רבינו: נישט אלעס האב איך געקענט פרעגן.

9

ע"י כס' ומשה ה' רועה (ה"ב ע"י ק"א) שמעתיק שם כמה מכתבים שכתב רבינו בעל ברך משה ז"ל בהיותו ראש הישיבה אצל חותנו בקערעצקי, ובהם חותם את עצמו "הק' משה טייטלבוים התן הגה"צ אב"ד דפה אבד"ק סענטא מנהל הישיבה" [וכן מוזכר שם העיר כך בתשו' התם סופר הנ"ל בהערה הקודמת].

האדמו"ר מסאמב: מיט מיר האט ער יא גערעדט.

רבינו: צו אונז האט ער קיינמאל נישט גערעדט פארוואס ער האט נישט קיין חיים הערש (ע"ש אביו מרן העצי חיים ז"ל, כי ביוז"ר הילוכר בן כשם זה ונעק"ה בשנות הועם הי"ד), אבער אין די עלטערע יארן האט ער שוין יא אביסל גערעדט.

האדמו"ר מסאמב: ווען איך האב איהם געברענגט (בשנת תשמ"ו) א ספר פון מיינ מאמן ז"ל האט ער מיר דעמאלטס דערציילט.

רבינו: יעדעס יאר אין יו"ט שבועות (יום היארצייט של יו"ה שנעק"ה בחג השבועות תש"ה הי"ד) פלעגט ער זאגן איין קדיש אין שנת תש"מ דעם צווייטן טאג יו"ט שבועות האט ער אריינגעגעבן א ספר אין וויליאמסבורג, ס'האט דעמאלטס זייער גערענגט, מ'איז אראפ געקומען פון די דירה אין היוז סמרי"ט (מביהמ"ד עצי חיים סיטט ומקום דירת מרן רבינו בעל ברך משה ז"ל), פון דארט איז מען ארויס געגאנגען, ווען ער איז אראפ געגאנגען די טרעפ האט ער זיך אנגערופן 'אזוי בין איך אנגעקומען אין דעם טאג קיין אוישוויץ, כ'האב געטראגן א קינד אויף די הענט, א לעבעדיגע ספר תורה...'¹⁰

אזוי האט ער געקענט רעדן פון די קריג, נאר פון די יארן וואס ער האט געוואוינט אין קערעצקי האט ער קיינמאל נישט גערעדט.

האדמו"ר מסאמב: איך האב איהם געפרעגט ווער האט געמאכט זיין שידוך, האט ער מיר געזאגט 'דער פעטער'.

רבינו: איך האב איהם נישט געקענט פרעגן אזא שאלה. **הרה"ל:** אמאל נאך מיין התננה ווען איך בין געווען שבת נאכמיטאג טאקע דא, האט ער מיר געזאגט 'דו ווייסט אז דער קערעצקיער רב פלעגט אסאך שרייבן, וואו זענען די כתבים?

רבינו: דאס האב איך נאך געהערט פון איהם שפעטער אז ער האט געשריבן און דער קערעצקיער רב האט איבער געשריבן.¹¹

האדמו"ר מסאמב: פאר מיר האט ער עס אויך געזאגט. ווען כ'האב געברענט פאר'ן רבי'ן (מרן רבינו בעל ברך משה ז"ל) מיין טאטנס ספר אויף פרקי אבות, איז ער געווען אזוי ברוגז... ער האט מיר געזאגט 'דו ווילסט מאכן פון דיין טאטן סתם אזוי א מגיד... ער האט נאר געזאגט א שיעור אין פרקי אבות שבת נאכמיטאג, ס'איז צו ווייניג און ס'פאסט נישט צו דריקן אזוי.

רבינו: ער האט אמאל אין די שפעטערע יארן געזאגט פאר איינעם וואס האט גערעדט וועגן א מאכל וואס ער האט נישט ליב, האט ער איהם געזאגט אזוי 'דו ווייסט, איך האב געוואוינט פיר יאר אין קערעצקי, ווען איך בין אוועק געפארן פון דארט האבן זיי נישט געוואוסט וועלכע מאכל כ'האב ליב און וועלכע מאכל כ'האב נישט ליב, עד כדי כך... אזוי האט ער פארגעהאלטן פאר יענעם וואס מאכסטו אזא עסק פון א מאכל'.

עס פלעגן דאך קומען פארשידענע מענטשן און זיך אפרעדן אויף פארשידענע שוועריקייטן, האט ער פאר איינעם געזאגט 'דו ווייסט איך האב געוואוינט פיר יאר ביי א שטיף שוויגער, נישט א שוויגער, נאר א שטיף שוויגער, דער קערעצקיער רב האט שוין דעמאלטס געהאט די צווייטע רעביצין.

האדמו"ר מסאמב: זי איז געווען א רביש אייניקל.

רבינו: א קאסובער אייניקל.

האדמו"ר מסאמב: און שפייטוואק.

11

בין כתבי הגה"צ מקערעצקי נמצאו ד"ת מחתני מרן רבינו בעל ברך משה ז"ל שכתבו לעצמו לשבועות, מאת חתני הרב אבד"ק זענטא יצ"ו. ומסיים ודפח"ה.

10

מן הראוי להעתיק כאן דברות קודש שהשמיע מרן רבינו בעל ברך משה ז"ל בשמחת הבר מצוה של נכדו שהתקיימה באסרו חג שבועות תשמ"ו לפ"ק ובו הזכיר רבינו את היום הקשה הזה בימי הרס עולם יו"ט שני של חג השבועות שבו נאספו צאצאיו וב"ב על מוקדה הי"ד: 'ולענייניו שנתאספו כאן לסעודת בר מצוה של נכדי, שמחה גדולה הוא לי... והנה אני רואה השגחה פרטיות מאת הבוב"ה שאתרמי שנעשה הבר מצוה ביום הזה דהנה חג השבועות הוא אצילנו יום קשה, ביום הזה הגעתי לגיא צלמות באוישוויץ, שייצאנו לנסיעה ביום שב"ק (ה סיון תשי"ד לפ"ק) וביום ראשון ושני חל חג השבועות וביום ב' הגעתי שמה, ואו ראיתי את עני עמי עד כמה גברו ידי עושי רשע על ישראל, וכמו עני ראיתי את כבשונות האש הגדולים שנשרפו שמה רכבות ילדי ישראל חו"ל שעמדו שם גלוי לעין כל, ולשישים היה כבשונות נפרדים שלא ראיתם, ונהרגו שמה אלפים מישראל רח"ל, ומארצינו ארץ הגר בלבד אבדו הרשעים כמה מאות אלפף מאחב"י ובזמן קצר נעשה כליון גורא בשריפה ממש והיה העשן עולה למרחוק ונראה לעין כל, ואני הגבר יצתה בי יד ה' בחלקת מאתי שלשה ילדים הי"ד ביום קשה, ובכן כשמעתי אומרים לי שנולד בן למז"ט אצל חתני שליט"א ביום חג השבועות ראיתי בזה עין בעין איך שהשי"ת משלם גמול טוב על כל צרותינו... עיי"ש.

האדמו"ר מסאסוב: איינמאל האט זי געהאלפן פאר'ן רבי'ן (מן רבינו בעל ברך משה ז"ל) וועגן זיין באפרייען, עפעס אינדרויסן פון זענטא.

רבינו: דאס איז געווען אין דעברעצין - נאך פריער - דער טאטע האט מורא געהאט זיך ארום דרייען ווייל ס'איז געווען דארטן סאלדאטן וואס האבן איהם געוואלט שלאגן, איז זי געגאנגען קוקן צי די סאלדאטן זענען נאך דא.¹³

האדמו"ר מסאסוב: אונז האבן מיר געהאט א בריוו וואו זי האט געשריבן, און ס'זעהט זיך אויס אז זי האט יא אנגעהויבן צו טוהן צו ראטעווען, די רעביצין האט מיר געזאגט אז זיי האבן אפילו געהאט א שטיק חלום זייענדיג אין סאטמאר - כ'זוייס נישט צו דער עולם ווייסט פון דעם

ידיעה פון גסי הרה"צ רבי משה'לע שליט"א דער זענטער רב שליט"א, דורך א זענטער בחור וועלכער איזט אנטלאפן פון א ארבעטס לאגער, דורך פיל געלט וואס ער האט געהאט ביי זיך, דער בחור איז יעצט אין ראמעניע און ער פארציילט דאס פילע מענער און פרויען, ארבעטס פעהיגע מענטשן פון יענער געגנט, דערונטער אויך גסי הרה"צ שליט"א זינט דארט אויף צוואנגס ארבעט..."

13

ע"ב אלף מסעי (ע"ב ק"א) מה שסיפר רבינו בעל ברך משה זי"ע מעשה פלא שאירע לו בעת נסעו להשתטח על ציון הרה"ק מקאלוב ביומא ההילולא, היה זה ביום ו' אדר שנת תש"ג, וכמדינת אנגארין כבר רחף באויר רוח האנטיסמיזם, ורבינו נסע מעיר זענטא לקאלוב, וכדרכו חזרה נכנס לראצפערט לבקר את זקנו הקדוש הרה"ק רבי שלום אליעזר זי"ע, גם נסע לסאטמאר לבקר את דודו הקדוש מרן רבינו בעל דברי יואל זי"ע, ויהי באמצע הדרך עלו על מסילת הברזל החיילים מזוינים, ובראותם שם את רבינו יושב עם עוד כמה יהודים, התחילו החיילים לעצוק עליהם "אידן אראפ", ורצו לזרסן מחלון מסילת הברזל באמצע הנסיעה, אשר בתחבולה מסוכנת זו רצחו הרבה יהודים בימים ההם הי"ד, וכשרבינו עם אחות מרעיו מיאנו לקפוץ מן החלון, התחילו להכותם מכות אכזריות לדוחפם אל עבר החלון, פתאום נתגלה אפיצ'ר צעיר לימים, וכראותו את החיילים ההם שאלם למעשיהם, אמרו לו שרוצים לסדר את היהודים האלו, ויאמרו להם האפיצ'ר לנו לכם לדרכים, ואני כבר אתעסק עמהם, בינתיים הגיעה מסילת הברזל לדעברעצין, רבינו שלא האמין לנפשו שכבר ניצול מידי הרוצחים, ירד בפחד ממסילת הברזל, ופגש שם את ש"ב ואשת גיסו הרבנית הצדיקת מרת חי' רויאל ע"ה בת מרן רבינו הק' בעל דברי יואל זי"ע, והיא הלכה לבדוק אם החיילים עדיין אורבים לנפשו, היא באה בחזרה ואמרה כי אין לו עוד ממה לפחד, כי כנראה שלחו מן השמים את האפיצ'ר הצעיר הלזה להציל ממות נפשם. וסיים רבינו ואמר, כי אז ראה והבין פירוש מאמרים ז"ל (פסחים ה.) שלוחי מצוה אינם ניוקזין לא בהליכתן ולא בחזירתם, ומכיון שהיה בדרכו חזרה מן הציון הקדוש בקאלוב, זכותו הגדול היא שעמדה לו להציל ממות לחיים.

רבינו: משפחת האגער זענען אויך אייניקלעך פון שפיטיווקא, ווייל דער תורת חיים איז געווען א איידעם דארטן (הרה"ק רבי חיים מקאסוב ז"ל בעל תורת חיים, היה חתן הרה"ק רבי יודא מאיר משפיטיווקא ז"ל, בן הרה"ק רבי יעקב שמשון משפיטיווקא ז"ל), אזוי קומט דאך דער נאמען רבי יעקב שמשון קאסובער. און זיי זענען אויך אייניקלעך פון רבי פנחס קאריצער (בן הרה"ק רבי יודא מאיר הנ"ל היה חתנו של הרה"ק מקאריץ ז"ל).

וחזרו לדבר מענין הראשון

רבינו: דאס איז געווען נאך אין די פריערדיגע יארן, אבער פון ווען ער האט אנגעהויבן חתונה צו מאכן אייניקלעך דעמאלטס האט ער שוין מער גערעדט, אמאל איז ער געגאנגען צו א חופה פון א אייניקל, איז געווען דארט ר' ליפא שווארץ ז"ל פון ארץ ישראל, ער איז געווען אינאיינעם אין לאגער מיט ר' ליפא שווארץ, אזוי גייענדיג צו די חופה האט ער איהם אנגעכאפט און געזאגט 'דו האסט דען בכלל געמראכט אין יענע שווערע צייטן אז עס וועט נאך קומען א צייט, און מ'וועט נאך אמאל גיין צו א אייניקל'ס חתונה'.

ער פלעגט אזוי זאגן, א גאנץ יאר בין איך געווען אונטער זיי ז"ב חודש, וואס האב איך זיי דען געטוהן?, פארוואס האבן זיי מיר צוגענומען דריי נפשות?, דאס האט מען נאר געהערט פון איהם גאנץ לעצטנס.

הרה"ק: ס'איז געווען ביי אונז א קארטל וואו די זענטער רעביצין שיקט פאר די רעביצין רויזאלע (בתו של מרן רבינו בעל דברי יואל ז"ל, אשת הנח"צ מפעמיהאלי ז"ל בוויר) וועגן די גאנצע רבנות אין זענטא, ווי אזוי מ'האט זיי אויפגענומען אנקומענדיג דארטן.

האדמו"ר מסאסוב: ס'איז געווען נאך א בריוו וועגן די הצלה, און איך זוך דאס אויך ארום.

רבינו: ס'איז דא בריוו פון רויזאלע - איך ווייס נישט פאר וועם זי שרייבט - אז זי האט א ידיעה אויפן טאטן אז ער לעבט - דאס איז נאך געשריבן געווארן אינמיטן קריג נאך פאר'ן באפרייען - עמיצער איז אנטלאפן פון לאגער און ער האט אזוי פארציילט.¹²

12

ו"ל המכתב שכתבה הרבנית חי' רויזאלע ע"ה ביום י' כסלו תש"ה בהיותה כבר בעיה"ק ירושלים ת"ו: "יעצט האבן מיר באקומען א

– אז מזועט זיך קענען אדורך שווערצן די גרעניץ, און אויף דעם ארויף איז מען געבליבן אין סאטמאר...

רבינו: זיי האבן דאך געהאט א פלאן, פון סאטמאר צו פארן ביינאכט קיין קלויזענבורג, און מ'איז טאקע געפארן, נאר מ'איז נישט געראטן, ווייל מ'האט נישט געהאט דארט די פונקטליכע אדרעס דארטן, דער פלאן איז געווען ביינאכט דורך צו שמוגלען, קלויזענבורג איז געווען נעבן די גרעניץ און גרויסווארדיין איז אויך געווען נעבן די גרעניץ, די גרעניץ איז געווען פונקט אונטער די שטאט.

א' הנוכחים: אויף אראד.

רבינו: פון גרויסווארדיין איז מען אנגעקומען קיין אראד, טעמעשוואר. און אונטער קלויזענבורג איז טאראד, יענע געגנט.

האדמו"ר מסאטמב: מיין טאטע איז טאקע פון דארט אריבער.

רבינו: יא, פון קלויזענבורג איז ער אריבער געגאנגען.

האדמו"ר מסאטמב: ער האט זיך באהאלטן אין א גארטן און ביינאכט זענען זיי אריבער. אבער דעם פעטער ז"ל האט מען געכאפט.

רבינו: דער אמבולאנס האט זיי אראפ געלייגט אינמיטן די גאס, מ'איז דאך געווען א סכנה, און דער וואס האט געדארפט ווייזן דעם וועג איז געבליבן אינדרויסן.

האדמו"ר מסאטמב: איך האב געפרעגט דעם פעטער ז"ל (מרן רבינו בעל דברי יואל) פארוואס איז מען געבליבן אין סאטמאר, האט ער מיר געזאגט כ'האב נישט געקענט איבערלאזן, מ'איז דאך געווען אזויפיל אידן.. און מ'האט געטראכט די לעצטע מינוט אז מזועט זיך קענען באפרייען.

*

וחרזו לדבר מהגה"צ מקערעצקי ז"ל

רבינו: דער קדושת יום טוב האט געוואלט צוזאגן נאר פיר יאר קעסט, און נישט אייביגע קעסט.¹⁴

האדמו"ר מסאטמב: די מעשה מיט די פיר יאר האט מיר דער פעטער ז"ל (מרן רבינו בעל דברי יואל) דערציילט אפאר טעג פאר זיין הסתלקות.

כ'זייל פארשטיין, דער קדושת יום טוב איז אוועק כ"ט שבט תרס"ד, און מיין טאטע איז געבוירן מוצאי יום הקדוש תרס"ה שוין אין סאטמב, איז פארוואס מיין זיידע (הגה"צ מקערעצקי חתנו של מרן הקדושת יו"ט ז"ל) איז אוועק געגאנגען פון סיגוט קיין סאטמב אינמיטן ווינטער, אינמיטן די רוסישע שניי, צו א פלאץ וואס איז אסאך ערגער, פארוואס האט ער נישט געקענט בלייבן דארט אין סיגוט?

רבינו: כ'האב קיינמאל נישט געהערט פארוואס ער איז אוועק פון סיגוט, אפשר איז ער אהיים געפארן צום זיידן רבי שלמה'לע (מסאטמב), (בנו של הגה"ק בעל לב שמה מאלעסק ז"ל, והוא חי' אבי אביו של הגה"צ מקערעצקי ז"ל), ער האט נאך געלעבט?

האדמו"ר מסאטמב: דער זיידע איז קודם געפארן קיין אלעסק, זיין רבי איז געווען רבי איציקל אלעסקער, זיין עלטער פעטער, זיין זיידע רבי שלמה'לעס ברודער.

רבי איציקל אלעסקער האט געהאלטן פונעם קדושת יו"ט עולם ומלואו, ווען ער איז אנגעקומען אהין האט מען איהם געזאגט אז ער ליגט אין זייער א שווערען מצב, איז ער געשטאנען אינדרויסן אונטערן פענסטער און געוויינט, רבי איציקל האט געהאלטן אין איין פרעגן צו הענדיג'ל איז נישט געקומען, האט מען איהם געזאגט, נייך, זיי האבן געוואוסט אז ער וועט איהם פרעגן וואס מאכט דער שווער, און מ'האט נישט געוואלט מ'זאל איהם אויסזאגן, איז ער געווען קודם דארטן אין אלעסק, און נאכדעם האט ער ממשיך געווען קיין סאטמב צום זיידן.

רבינו: זעהט אויס אז ער האט געוואלט זיין ביי זיין רבי'ן רבי איציקל אלעסקער, דאס איז טאקע דער תירוץ.

האדמו"ר מסאטמב: ס'זעהט אזוי אויס, ער איז דאך אויפגעצויגן געווארן ביים זיידן, און א חסיד איז ער געווען פונעם עלטער פעטער ר' איציקל, ער איז געווען דער ערשטער אייניקל פונעם ערשטן בעלזער רב (הגה"ק השר שלום ז"ל).

הקדושת יו"ט איך אוכל להבטיח קעסט לעולם, הכי חי האדם לעולם, והמשיך ואמר, ארבעה שנים אני מבטיח, ויהי ככלות ארבעת השנים בשנת תרס"ד, עלה הקדושת יו"ט בסערה השמימה, ויהי לפלא.

14

עי' בס' אלה מסעי (עני קפ"א) מה שסיפר רבינו בעל ברך משה ז"ל כי בעת כתיבת התנאים של חותנו הגה"צ מקערעצקי (בשנת תר"ס) ביקש המחותן הרה"ק רבי שלמה מסאטמב ז"ל ממרן הקדושת יו"ט שיבטיח קעסט להווג, שאל הקדושת יו"ט, על כמה שנים אתם מבקשים, ענה הרב מסאטמב, לעולם, [רבינו הסביר כי בגלילותיהם היה נהוג שבני האדמור"ים היו יושבים בתדירות על שולחן אביהם], אמר מרן

קרוב ללבו של רבינו הברך משה זצ"ל

סאסוב איז טאקע געווען א קליין שמעטל, אבער ס'איז געווען א חשוב שמעטל, ס'האבן דארט געוואוינט תלמידים פונעם אפטער רב ז"ל. מיין טאטע האט מיר געזאגט צוויי חדשים פאר ווען ער איז אוועק - כ'בין דעמאלטס געווען ניין און א האלב יאר - איך זאל קוועטשן די הענט וואס האבן געקוועטשט די הענט וואס האבן געקוועטשט די הענט פונעם אפטער רב דריי יאר, ס'האבן דארטן געוואוינט דריי אידן וואס איינער פון זיי איז געווען די לעצטע דריי יאר פונעם אפטער רב ביי איהם אלע ימים טובים, פון פסח ביז נאך שבועות און פון ראש חודש אלול ביז נאך שבת הנוכה.

דער טאטע ז"ל אין יאהר תשנ"ג האט געמאכט דעם כולל און ער האט עס א נאמען געגעבן כולל עצי חיים פאר זיין טאטן די זיידע ז"ל, און ס'איז ביי איהם געווען זייעהר נאנט קרוב לליבו, און אליינס געדעקט האלב פון די כולל, ס'איז נאך געווען קלענער דערמאלטס, האלב האט ער געזאגט ער נעמט אויף זיך, און א האלב האט ער געהייסן אז מען זאל צוזאם שטעלן געלט, ס'איז ביי אים געווען זייעהר קרוב לליבו, איינס ווייל ס'האט געהייסן נאך זיין פאטער, און צווייטנס ער האט געדענקט און ער האט געוויסט אז דער זיידע האט זיך געקריגט און געשלאגן פאר א כולל.

Fine Design - 845.669.683

(כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א בסעודת הילולא של מרן הקדו"ק ז"ע ומנבית לטובת הכולל כ"ט שבט תשס"ט - וויליאמסבורג)

תושבי וויליאמסבורג:

הכוננו!

הכוננו!

דינער הראשונה

מוצש"ק פר' תרומה הבעל"ט

און ער האט מיר דעמאלטס נאכגעזאגט א דבר תורה וואס ער האט געהערט פון איהם, ס'איז נאכנישט געדרוקט, נאר ס'איז א תורה שבעל פה, דער אפטער רב האט אמאל געזאגט ביים דאווענען, מיזאגט ביי פיטום הקטורת, ולמה אין מערבין בה דבש מפני שהתורה אמרה כי כל שאור וכל דבש לא תקמירו ממנו אשה לה, ס'איז א גמרא אין כריתות (דף ו' ע"א), לכאורה וואס איז די קשיא ולמה אין מערבין בה דבש ש'שטייט דאך בפירוש אזוי אין די תורה, ס'איז אזוי ווי מזאל פרעגן ולמה אין מחללין את השבת מפני שהתורה אמרה לא תבערו אש, נאר דער תירוץ איז ווייל למעשה מאכט דאך די דבש א גומן ריח, אויב אזוי קען מען דאך אריינלייגן א חצי שיעור, נאר וויבאלד ש'שטייט 'כי כל' שאור ווערט אסור אפילו בתערובת, און דאס פרעגט מען ולמה אין 'מערבין' בה דבש, מיזאל לייגן נאר א משהו, איז דער תירוץ מפני שהתורה אמרה 'כי כל' שאור ז'כל' דבש.

רבינו: כ'האב שוין געהערט דאס ווארט, נאר נישט כשם דעם אפטער רב.
הארמו"ר מסאסוב: אזוי האט מיין טאטע נאכגעזאגט, וואס ער האט געהערט פון דעם חסיד וואס האט דאס געהערט פונעם אפטער רב.
רבינו: ס'איז א גמרא אין פסחים דף מ"ג (עמ' ב') עירובו מנין, תלמוד לומר 'כי כל'.

רבינו כיבדו לברך על הפירות

ונפרדו ברב ברכות

Yetev Lev

D'Rabeinu Joel D'Safmar
Eretz Yisruel Inc.

מוסדות יטב לב

דרבינו יואל מסאטמאר

בארץ"ק תובב"א

כסא דנחמתא

מתוך ידידות כנה והשתתפות בצער, רגשי תנחומינו נשגר, קדם מעלת כבוד ידידינו הרבני הנגיד הנכבד, רודף צדקה וחסד, האי גברא יקירא, עומד הכן לימינינו בהתמסרות נפלאה תדירא, תומך נלהב למוסדותינו המפוארה,

מוה"ר משה שמואל פארקאש הי"ו

מנכבדי קהילתינו הק' בבארא פארק יע"א

המתאבל מרה על פטירת אביו החשוב

זקן ונשוא פנים ממוקדבי הגה"ק בעל מנחת אלעזר זצ"ל

הרה"ח ר' בצלאל ב"ר חיים משה ע"ה

תנחומינו הנאמנים ישעשעו נפשיכם ונס יגון ואנחה ששון ושמחה ישיגוכם, זכות החזקת תורה על טהרת הקודש יגן עליכם, וימליץ טוב בעדיכם, שמעתה ועד עולם ישמע אך קול ששון באהליכם, אמן כיה"ר.

החותמים במדרש תנחומי"א

הנהלת המוסדות

דברות קודש

מכ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

סעודת רעוא דרעווין שב"ק פרשת וארא תש"ע לפ"ק

בכל יום, ועל ידי זה יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום להחטיאו מחדש על ידי המלאכים המשחיתים המוליכין אותו, ואלמלא הקב"ה עוזרו לא יוכל לו.

והנה העצה היעוצה להאדם איך לערוך מלחמת קרב עם מחנות מלאכים מזיקים שנבראו מן החטאים, כתב מרן דו"ז זללה"ה בדברי יואל (פי ויחי עמוד תקנ"ג) על פי מה שאמרו חז"ל (ויק"ר פכ"א ס"ה) כי בתחבולות תעשה לך מלחמה, אם עשית חבילות של עבירות עשה כנגדן חבילות של מצוות. ועל ידי שירבה האדם בחבילות של מצוות יבראו ממעשיו מלאכים קדושים וטהורים, והם יעזרוהו להתחזק במלחמה כנגד המזיקים הרוצים להחטיאו, וזה שאמר המלאך"ך הגואל אותי מכל ר"ע, היינו אותו מלאך קדוש שנברא ממעשה המצוות, הוא הגואל אותי מן המלאכים שנבראו מן העבירה הנקרא רע, עכ"ד.

אולם גם מי שלא זכה לעשות חבילות של מצוות, לא יאמר לנפשו נושא, כי הקב"ה עומד ומסייע לכל אחד מישראל שיוכל להתגבר נגד סחות היצר, וכמו שכתב א"ז זללה"ה בייטב פנים (הוד והדר אות יט) דמלחמת היצר נדמה למשא הרובץ על כתפו של האדם, ועל פי חוקי התורה זה מצות פריקה לפרוק המשא מעל חבירו, ומצות טעינה להקים המשא עמו, והקב"ה שומר תורתו (ירושלמי ר"ה פ"א ה"ג), ואם האדם בא לטהר את עצמו מזהמת יצר הרע, הקב"ה עוזרו ופורק מעליו משא יצר הרע וחיילותיו, וכמו כן ממלא רצונו וטוען עמו משא מצות ומעשים טובים עליו, כי אי אפשר בלעדו ית"ש, כי הכל מידו, עכ"ד. אך כתב בייטב לב (פ' תצא) דכמו במצות פריקה וטעינה כתיב (שמות כג ה) עזוב תעזוב עמו, (דברים כב ד) הקם תקם עמו, ופירש"י עם בעליו, אבל אם הלך וישב לו מנגד ואמר לו אם רוצונך לטעון או לפרוק טעון או פרוק פטור. כך אם האדם טוען או פרוק אז כביכול מחויב לצאת עמו לטעון עול מלכות עלינו, ולפרוק מעלנו עול היצירה, מה שאין כן אם האדם אינו טוען עליו עול מלכותו יתברך, אז כביכול הוא יושב לו מנגד, עכ"ד.

וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל אשר מצרים מעבידים אותם ואזכור את בריתי, לכן אמור לבני ישראל אני ה' והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים, ופירש"י מתחת סבלות מצרים, טורח משא מצרים. (ב) במסורה שני פעמים לכן, לכן אמור לבני ישראל אני ה', ואידך (במדבר כה יב) לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום. וביאר בתרגום יונתן, ואעבדיניה מלאך קיים ויחי לעלמא למבשרא גאולתא בסוף יומיא.

ויתבאר על פי מה שאמרו חז"ל (מכות י) בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו, וכתב המהרש"א ז"ל דלא קאמר שהקב"ה מוליך אותו, אלא מוליכין אותו, כי מכל מחשבה ודיבור ומעשה בורא לו האדם מלאך לפי ענינו אם לטוב אם לרע, ועל כן אמר בדרך שאדם רוצה לילך כפי רצונו ודעתו של אדם, מוליכין אותו, אותם המלאכים הנבראים מאותו רצון ומחשבה אשר בו, עכ"ד.

וב"ק מרן דו"ז זללה"ה בדברי יואל בפרשתו (עמוד קמ"ב) התאונן על זה דמעשה הרי כמעט שנמנע הבחירה מן האדם, ולולא עזר אלהי אין בכח אנושי לעמוד ולהתגבר עליהם. וזה כוונת אמרנו (בתפלת ימים נוראים) אתה זוכר את כל המפעל וגם כל היצור לא נכחד ממך, ר"ל שהשי"ת זוכר את כל המפעל ועל כל מעשה יבא האדם בדיון, אבל גם כל היצור לא נכחד ממך, היינו המלאך הנוצר מעבירה המכריחו לחטוא, אף זה לא נכחד ממך, ויש בזה לימוד זכות כי אין בכח בשר ודם להתגבר נגד מלאך, ומכל שכן אם רבים המה, עכ"ד.

ועל פי זה יתכן לבאר מאמר חז"ל, דבמס' סוכה (דף נב.) אמר רבי יצחק יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום, אולם במס' קידושין (דף ל:) אמר רבי יצחק יצרו של אדם מתחדש עליו בכל יום, ודקדק המהרש"א בח"א אומרו מתחדש היינו דבר חידוש. ולפי דרכנו י"ל דשני הגירסאות דכחא אזלי, כי בכל חטא והרהור רע נבראים מלאכים משחיתים, ועבירה גוררת עבירה, וזהו שמתחדש"ש עליו בכל יום, כי מכל המעשים ומחשבות לא טובות מתחדשים מלאכים חדשים

ועל פי הדברים האלה יש לבאר דברי הגמרא (מנחות ז:): בשעה שנכנס דוד לבית המרחץ וראה עצמו עומד ערום, אמר אוי לי שאעמוד ערום בלא מצוה, וכיון שנוכר במילה שבבשרו נתיישרה דעתו, לאחר שיצא אמר עליה שירה שנאמר למנצח על השמינית מזמור לדוד, על מילה שניתנה בשמיני. וראוי להבין למה נתיישרה דעתו במצות מילה, הרי אותו המצוה כבר נעשה בקטנותו על ידי זולתו, ומה דהוי כבר הוי, ובעת הזאת עדיין הוא ערום בלא מצוה. ולפי דרכינו י"ל כי בשעה שנכנס דוד המלך למרחץ, היינו לקיים הכתוב (ישעיה א טו) רחצו הזכו הסירו רוע מעלליכם, כי ברוב ענותנותו חשב עצמו לבעל חוטא גדול, שהוא מלא עוונות ופשעים, וקיים בעצמו הכתוב (תהלים נא ה) וחטאתי נגדי תמיד, וכאשר חשב בנפשו להתעורר לתשובה, אמר אוי לי שאני ערום בלא מצוה, כי אף אם עשה איזה מצוה, חשב בדעתו שלא נעשו המצוות כראוי שיהיה בכחם לברוא מלאכים שלימים ובריאים שיהיה בכח לסייע לו ולערוך מלחמה נגד המלאכים המשחיתים שנבראו מן החטאים, וזה שאמר אוי לי שאני ערום בלא מצוה, שאין לו המלאכים שנבראו מן המצוות שיעזרוהו.

אך כיון שנוכר במילה שבבשרו נתיישרה דעתו, ונתחזק בזה דכשם שעור הקב"ה לאברהם אבינו שיוכל לקיים מצוות מילה, כן יעזרוהו השי"ת להתגבר נגד הקליפות וכוחות היצר, וכה יעזור השי"ת לכל אחד באיזה מצב קשה שהוא, שיהיה לו סיעתא דשמיא, ואם יהיה לו רצון אמיתי ויעשה פעולות הראויים, השי"ת יסייע שיזכו להתגבר על כל המניעות.

ויל"פ בזה הכתוב (יחזקאל טו ו) ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמך ואומר לך בדמך חיי ואומר לך בדמך חיי, דהנה בני ישראל במצרים היו ערום ועריה מן המצוות, ולא היה להם חבילות של מצוות אשר יוכלו לערוך בזה מלחמה נגד המלאכים המשחיתים, ובאיזה כח היו יכולים להתגבר נגדם, לזה אמר ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמך ואומר לך בדמך חיי, בזכות דם מילה (שמו"ר פי"ו ס"ג), כי ממצוות מילה אנו רואים שהשי"ת מסייע ביד בני ישראל שיוכלו להתגבר נגד המלאכים המשחיתים המכריחים את האדם לדבר עבירה, וכן נקבע להלכה דלפנים משורת הדין גם זקן ואינו לפי כבודו מותר, ועל כן אם עושים פעולות הראויים בהרהורי תשובה וחרטה על העבר וקבלה על להבא,

ומעתה אם האדם עושה כל מה שבידו ללחום עם היצר הרע, הקב"ה מקיים עזוב תעזוב עמו, ואף שהוא למעלה מכוחות אנושי להתגבר על היצר, הקב"ה עוזרו שיוכל לו להתגבר על הנסיגות הקשות. (ועיין באור החיים הקדוש פ' תצא).

אך העיר החיד"א בראש דוד (פ' מט"ו מ) דבאמת מצד הדין הקב"ה כביכול פטור מדיני השבחה, דק"ל (ח"מ סי' רס"ג ס"ג) דוקן ואינו לפי כבודו פטור ממצות השבת אבידה, והקב"ה מלך הוא ואינו לפי כבודו כביכול לקיים מצוה זו. אולם כתב הרמב"ם (הלכות גילה ואבידה פ"א ה"י) ההולך בדרך הטוב והישר ועושה לפני משורת הדין מחזיר את האבידה בכל מקום אף על פי שאינו לפי כבודו, ולכן הקב"ה ברוב טובו וחסדו משיב את שבותינו להחזירנו בתשובה לפני משורת הדין. וזה שאמר דוד (תהלים נה ח) טוב וישר ה', דהקב"ה עושה הטוב והישר לפני משורת הדין, על כן יורה חטאים בדרך, שמקבלם בתשובה ומקיים מצוות השבת אבידה אף שאינו לפי כבודו, עכ"ד. (ועיין נחלת בנימין מצוה קכ"ב אות 1).

אמנם יש להעיר בזה, דלהלכה ק"ל (ח"מ סי' רע"ב ס"ג) זקן שאין דרכו לטעון ולפרוק הואיל ואינה לפי כבודו פטור, ובכן הקב"ה פטור מלעזור לאדם במלחמת היצר. אולם מבואר שם, דאם היה חסיד ועושה לפני משורת הדין, אפילו היה נשיא הגדול וראה בהמת חבירו רובצת תחת משאה, פורק וטוען עמו. ולפי זה אף שהקב"ה אינו מחויב לעזרנו מן הדין, מכל מקום הקב"ה שומר הברית והחסד ועושה לפני משורת הדין, ועוזר הוא לאדם לפרוק משאו שיוכל להתגבר על יצרו. (ומקור הדברים נובעים מדברי החיד"א בראש דוד פ' מט"ו מ).

ובן מציינו במילת אברהם אבינו, דאיתא במדרש (ב"ר פמ"ט ס"ב) נטל אברהם סכין ובא לחתוך והיה מתיירא שהיה זקן, מה עשה הקב"ה שלח ידו ואחז עמו, שנאמר (נחמיה ט ח) וכרות עמו הברית. ובזה קיים הקב"ה מצוות עזוב תעזוב עמו, ואע"פ שהקב"ה זקן ואינו לפי כבודו ומן הדין היה פטור מלעזור, מכל מקום מחל הקב"ה על כבודו ועשה לפני משורת הדין לבא לעזרתו של אברהם אבינו. ועל כן מי שענה לאברהם אבינו הוא יעננו, יש לנו אב זקן הוא לא נשתנה ולא ישתנה, והוא יבא לעזרתו של כל אחד במלחמת היצר, וכל מי שיש לו רצון אמיתי לעשות רצון אבינו שבשמים, אלא יש לו מניעות ועיכובים מכוחות היצר, הקב"ה יהא בעזרו.

והאדם עושה לעצמו גדרים וסייגים, ומקבל על עצמו שמירת עינים וטהרת המחשבה ושמירת הדיבור, אזי הקב"ה מקיים עזוב תעזוב עמו.

ובזה יתבאר הכתוב וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל אשר מצרים מעבידים אותם, וביאר מרן דו"ז זללה"ה בדברי יואל בפרשתן (עמוד קמג) דנאקת בני ישראל היה מהכוחות הטומאה של קליפת מצרים שמכריחים אותם להרבות עוד חטאים, ע"ש. כי בני ישראל במצרים היו במצב קשה, בהיותם ערום ועריה מן המצות, ולא היה להם מלאכים הנבראים מן המצות שסייעו בידם לערוך מלחמה נגד המלאכים המשחיתים, ולזה צוה הקב"ה למשה שיחזק את בני ישראל להודיע אותם כי ואזכור את בריתי, וכמו שסייע הקב"ה לבריתו של אברהם אבינו שיוכל לקיים מצות מילה, כן סייע ביד בני ישראל שינצלו מן המלאכים המשחיתים, לכן אמור לבני ישראל אני ה', מלך יחיד ומיוחד היה הוה ויהיה, וכתב א"ו זללה"ה בישמח משה (פ האיש) דמוכח שהקב"ה מלכותו עולמית יכול הוא למחול על כבודו, ע"ש. ולכן והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים, ופירש"י מטורח משא מצרים, ורמוז בזה שיקיים הקב"ה מצות פריקה ממשא העבירות אשר מונחים על כתפי בני ישראל, שלא יהיו עוד המלאכים המשחיתים מעבידים אותם לדבר עבירה ח"ו.

וזאת תורת המסורה, לכן אמור לבני ישראל אני ה', שרמזו בזה הבטחתו של השי"ת לכל אחד מיישראל המקבל על עצמו לעשות תשובה ולילך בדרך הטובה והישרה, וקשה לו מפאת הנסיונות הקשים, מבטיחו השי"ת שסייע בידו, לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום, ואעבדיניה מלאך קיים ויחיי לעלמא למבשרא גאולתא בסוף יומיא, שגם בסוף יומיא בעקבתא דמשיחא כאשר ימצאו בני ישראל במדינה קשה וטמאה מלאה זוהמא, ויהיו מוכרחים לצאת בשווקים וברחובות להמציא טרף חקם, ויתערבו בגוים ויראו את שיקוציהם דברים מאוסים, ועוברים נסיונות קשים, בכל עת ובכל זמן יסייע הקב"ה בידינו.

מזה נאמר ומה נדבר, חיים אנחנו בעקבתא דמשיחא בדור קשה, הי תורה והי מצות דמגנו עלן, ואין לנו זכות המלאכים הטובים שייגו ויבואו לעזרנו במצב קשה של התגברות היצר, אך חלילה להתייאש, וע"ד שכתב בזרע קודש (פ בא) לפרש מה שאומרים כיום שב"ק, תחלה למקראי קודש זכר ליציאת מצרים, כי בשב"ק בו באים

לקדושה אף שהיה משוקע מקודם בטומאה, ולכן אומרים אז תחלה למקראי קודש, דעתה נפתח לו שער ופתח והתחלה להיות מכאן ואילך נקרא קודש אף שהיה משוקע מקודם בעבירות, והגם שלפי השכל והטבע אי אפשר זה, לזה אמר זכר ליציאת מצרים, שהיינו גם כן משוקעים עוד במ"ט שערי טומאה, וכמעט נשקענו רק השי"ת עשה לנו נס, והנס הזה הוא שער שבכל עת שנצרך לזה לצאת משיקוע הטומאה לקדושה, יוציא אותנו ית"ש על ידי הזכר של יציאת מצרים, עכ"ד. ובה אנן מתחזקים בימי השובבי"ם, דכימי צאתנו ממצרים יראנו נפלאות, וכמו במצרים ריחם הקב"ה על בני ישראל והוציאם מתחת סבלות טורח ומשא של מצרים, כן יסייע הקב"ה בידינו ויקיים מצות פריקה, הקב"ה לא נשתנה ולא ישתנה והוא הבעל הכוחות כולם כמאז ומקדם, השי"ת רוצה ומוכן לעזור לכל אחד מיישראל, וכל אחד שבמקש מאת השי"ת אנא ה' הושיעה נא, שיש לו נסיונות קשים, אך עם כל זה יש לו רצון להתנהג בקדושה ולעשות רצון ה' ומבקש שיעזרהו השי"ת שיוכל להתגבר על הנסיונות הקשים, השי"ת עוזר ומסייע לו, כוחות הקב"ה הוא אין לשער, ועזרתו יתברך אין לו גבול וקץ, ועל ידי זה יוכו להתגבר נגד המלאכים המשחיתים ולעשות תשובה בשלימות, ובזכות תשובה נזכה להושיע בתשועת עולמים, בשובה ונחת תושעון, וכמ"ש הרמב"ם אין ישראל נגאלין אלא בתשובה, ובזכות זה יקיים השי"ת מצות השבת אבידה על שיה פזורה נדחים, וכמ"ש בפיוט (ליל התקדש החג) חסיד הוא טהור הוא יבנה ביתו בקרוב, דכיון שהקב"ה הוא חסיד ומתנהג לפני משורת הדין, על כן יבקש נדחי ישראל ויבנה ביתו בקרוב, ויוציאנו מגלות החל הזה.

והשי"ת יעזרנו שנזכה לעשות תשובה ולתקן בשבועות הללו מה שחטאו לפני השי"ת, ונזכה להגיע לאופני ותיקוני תשובה הראויים ולתקן כל מה שחטאו, ובזכות זה יוושעו בכל הענינים, והשי"ת יעזור שנזכה בשובה ונחת תושעון, ולראות בהתרוממות קרן התורה וישראל ובהתגלות כבוד שמים עלינו במהרה בימינו אמן.

נערך ע"י הוועד להוצאת ספרי רבינו שליט"א
ותשו"ח להם

Yetev Lev

D'Rabeinu Joel D'Satmar
Eretz Yisruel Inc.

מוסדות יטב לב

דרבינו יואל מסאטמאר
בארץ"ק תובב"א

נשפי תנחומין

כוס תנחומין, נשגר ונביע עלי גליון, קדם מעלת כבוד ידידינו הרבני הנגיד הנכבד, רודף צדקה וחסד, האי גברא יקירא, עומד הכן לימינינו תדירא, הולך בדרכי אביו בהתמסרותו לטובת מוסדותינו המפוארה,

מוה"ר אשר לעמיל מאמרעל הי"ו

אב"י בבארא פארק יע"א

היושב בעמק הבכא על פטירת אביו

הרה"ח דוד יודא ב"ר אשר לעמיל ע"ה

מן השמים ינחם בכפליים, אורך ימים ושנות חיים, ומעתה ועד עולם ישרה אצלו שמחה ונחת במלוא חפניים, וכל טוב סלה.

המשתתפים בצערך

הנהלת המוסדות

די היסטאריע

קופת רבי מאיר בעל הנס איבער די התייסדות פונעם **ד**

און די גרינדונג פונעם כולל
מיסודם של רבותינו
הקדושים זצוק"ל
בית סגוט-סאטמאר
בשנת תרס"ד

אי קורצן פון פריער:

די צווייט-גרעסטע עליה איז געווען נאך די גירוש שפאניע אין יאר ה' אלפים רנ"ב לפ"ג, די טויער'ן פון ארה"ק זענען געעפנט געווארן פאר די אידן אין יאר רע"ז דורך די טערקישע רעגירונג וועלכע האבן דאן איינגענומען ארץ ישראל פון די אראבישע הענט, די גדולי התורה האבן זיך מערסטנס באזעצט אין עיר הקודש צפת, און זענען געשפייזט געווארן דורך די רייכע ברודער פון טערקיי וועלכע האבן געשפירט פאר א זכיה צו שטיצן און אויסהאלטן די ערליכע אידן בארץ הקודש.

און יעצט ליינט ווייטער:

ווי דערמאנט איז די שטאט צפת געווען בימים ההם די הויפט פלאץ, דער מטרופולין פאר די תורת הנגלה, דארט האבן געוואוינט די גדולי התורה וואס על פיהם אנו חיים עד היום הזה, אבער אין די זעלבע צייט איז צפת אויך געווען דער צענטער פאר תורת הנסתר, צווישן די מויערן פון אט די הייליגע שטאט האבן זיך צוזאם גענומען די גדולי וקדושי ישראל און צוזאמען עוסק געווען בתורת הח"ן, ווי רבי שלמה אלקבץ בעל מגנות הלוי און דער מחבר פונעם הייליגן זמר 'לכה דודי', און זיין תלמיד רבי משה קורדובירו דער הייליגער רמ"ק, רבי יוסף שלמה דלמדיגו בעל מצרף לחכמה, און נאך און נאך.

בעת מיר מישן אריבער די בלעטער פון יענע געהויבענע תקופה איז כדאי אויף א וויילע זיך אפשטעלן איבער די היסטאריע און וועזן פון גרויסן לייב דער "אר"י הקדוש" זצ"ל.

אין יענע תקופה האט געוואוינט אין מצרים דער הייליגער אר"י הק', וואו ער איז נתקדש געווארן מיט א

קדושה יתירה און האט געלערנט תורה פון אליהו הנביא זל"ט וועלכער האט איהם אנטפלעקט די סתרי תורה, ער איז געזיצן צוואנציג יאר אינדערויסן פון שטאט אפגעזונדערט פון מענטשן און נאר אויף שבת איז ער אהיים געקומען אין שטאט, אזוי איז ער צוגעקומען צו מעלות גדולות ונשגבות וואס קיין שום ילוד אשה קען נישט דערגרייכן.

אין איינע פון די טעג האט איהם אליהו הנביא געזאגט, "עס איז געקומען דיין צייט צו נתגלה ווערן, הייב זיך אויף און לאז אפ די ארץ העמים און גיי ארויף צו די הייליגע שטאט צפת, דארט וועט דיין נשמה קענען משיג זיין די סודות התורה פיל מער, דארטן זאלסטו מקרב זיין רבי חיים וויטאל און דו זאלסט איהם אויסלערנען די חכמת הנסתר וואס דו האסט געלערנט פון מיר ווייל ער וועט אראפשרייבן דיין תורה און פארשרייטן אין די וועלט און ער וועט זיין ממלא מקומך נאך דיין הסתלקות" - און אליהו הנביא האט נאך צוגעלייגט - "דו זאלסט וויסן אז דו ביסט נישט אראפ געקומען אויף די וועלט נאר צוליב רבי חיים וויטאל".

אר"י עלה מבבל

דאן איז רבי חיים וויטאל נתקרב געווארן צום אר"י הק' אויף א וואונדערליכן אופן, רבי חיים האט דעמאלטס געוואוינט אין דמשק און ער האט געהערט פונעם אר"י הק' אבער ער האט זייער מקפיד געווען אויף דעם וואס זיין דרך איז נישט אזויווי זיין רבי דער רמ"ק, און ער האט זיך געוואונדערט אויף די תלמידים אז זיי זענען מסכים דערצו, ווייל ער האט נישט געהערט

פון די לעצטע דיבורים פון זיין רבי אז זיין ממלא מקומו וועט קריגן אויף איהם, און נאך עטליכע חדשים האט זיך באוויזן צו איהם אין חלום דער הייליגער רמ"ק און האט איהם געזאגט וויסן זאלסטו אז די תורה פונעם אר"י הק' איז ריכטיג, און אויבן אין הימל לערנט מען אויך אזויווי איהם, נאר זיין וועג איז געווען פאר די וואס הייבן אן צו לערנען די תורת הח"ן, און די תורה פון אר"י הק' איז מער פנימיות'דיג.

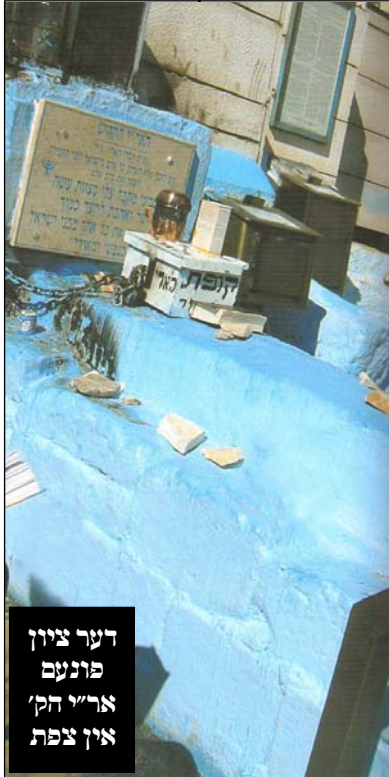
אויך דער אר"י הק' אליין פלעגט זיך באווייזן פאר רבי חיים וויטאל און בעטן אז ער זאל קומען צו איהם קיין ארץ ישראל לערנען פון איהם תורה, אבער רבי חיים וויטאל האט אין אנהייב נישט צוגעשטימט דערצו, ביז איינמאל איז איהם שווער געווען עפעס א מאמר אין זוהר הק' און ער האט דאס נישט געקענט פארענטפערן און ער האט אסאך טרערן פארגאסן אז ער זאל זוכה זיין צו פארשטיין וואס ס'שטייט אין זוהר, ביז מ'האט איהם מגלה געווען אז אויב ער וויל פארשטיין די זוהר הק' מוז ער זיך צוריק קערן צו עיר מולדתו צפת און לערנען תורה פונעם אר"י הק', דאן איז רבי חיים צוריק קיין אר"י און איז געקומען צום אר"י הק' וועלכער האט איהם אויפגענומען מיט גרויס פרייד און האט איהם געזאגט, "דו ביסט געקומען צו מיר צוליב יענע שווערע מאמר

בערך אין יאר ש"ל איז דער הייליגער אר"י הקדוש ארויף געקומען קיין צפת, און האט זיך מצטרף געווען צו די ישיבת המקובלים פונעם הייליגן רמ"ק, אינעם טאג כ"ג תמוז שנת ש"ל איז דער רמ"ק נסתלק געווארן, פאר זיין פטירה האט ער צוזאם גענומען זיינע תלמידים און ער האט זיי געזאגט אז זיין ממשיך דרכו וועט זיין איינער פון זיינע תלמידים וואס וועט זעהן ווי א פייערדיגע זויל

באגלייט מיין בעט נאך מיין הסתלקות, און וויסן זאלט איהר אז זיין דרך אין תורת הקבלה איז אביסל אנדערש פון מיין וועג, אבער איהר טארט חלילה נישט מהרהר זיין נאך איהם ווייל די השגחה עליונה האט איהם באשטימט צו פארשפרייטן די תורת הקבלה אין די וועלט, און ווער עס קריגט אויף איהם מאכט א טעות. און אזוי איז טאקע געווען ביי די לוייה פונעם רמ"ק ווען די מיטה איז אנגעקומען צום בית החיים און די תלמידים האבן געוואלט גיין אויף א אנדערן ריכטונג האט דער אר"י הק' געשריגן, וואו אהין גייט איהר, איך זעה ווי אזוי די פייערדיגע זויל וואס באגלייט א גאנצע צייט די בעט, גייט אויף א אנדערן ריכטונג,

און ער האט זיי געוויזן ווי אהין צו גיין, דאן האבן די תלמידים געזעהן אז דער אר"י הק' ער איז דער ממשיך דרכו פון זייער הייליגן רבי'ן דער רמ"ק.

און אזוי איז טאקע דער אר"י הק' אויפגענומען געווארן אלס ממלא מקומו פונעם הייליגן רמ"ק צו לערנען און פארשפרייטן די לימוד פון תורת הנסתר, אין אנהויב האט ער געהאט א שטיקל התנגדות פון די תלמידים ווייל זיין וועג איז געווען אביסל אנדערש ווי זייער רבי'ן דער רמ"ק, אבער מיט די צייט האבן זיי געזעהן אז אלו ואלו דברי אלקים חיים.

דער ציון פונעם אר"י הק' אין צפת

נאר צוליב דיר איבערצוגעבן פאר דיר די תורת הנסתר און דו זאלסט דאס פארשפרייטן אין די וועלט".

דער אר"י הק' האט געוואלט אז רבי חיים זאל זיין א כלי ראוי לקבל האט ער איהם גענומען קיין טבריה און איז ארויף מיט רבי חיים אויף א קליין שיפל אין כנרת, אינמיטן וועג האט דער אר"י הק' אפגעשטעלט די שיף און האט אנגעפילט אין זיין קריגל וואסער פון ים און האט דאס געגעבן פאר רבי חיים וויטאל, און ער האט איהם געזאגט: "אצינד וועסטו קענען משיג זיין די חכמת הנסתר ווייל דו האסט געטרינקען פון די בארה של מרים הנביאה", און טאקע פון דעמאלטס אן האט רבי חיים אלעס פארשטאנען

און איז געווען פון די גדולי תלמידיו פונעם אר"י הק'.

דער אר"י הק' האט זיך געפירט צו גיין צום דארף "עין זיתים" צווישן צפת און מירון און דארט האט ער עוסק געווען בתורת הנסתר מיט זיינע גרויסע תלמידים רבי חיים וויטאל, רבי

משה גאלאנטי, רבי אלעזר אזכרי בעל ה'חרדים', רבי אברהם אזולאי בעל 'חסד לאברהם', רבי מאיר פאפירוש בעל 'אור ישר', און נאך.

אין זוהר הק", רבי חיים האט זיך זייער געפריידט זעהנדיג אז רוח הקודש הופיעה בבית מדרשו, און דער אר"י הק' האט אנגעהויבן צו רעדן מיט איהם אין תורת הנסתר דברים העומדים ברומו של עולם, און רבי חיים האט געטרינקען מיט דארשט יעדעס ווארט.

רבי חיים האט דעמאלטס געבעטן פאר'ן אר"י הק' אז ער זאל איהם מסביר זיין די שווערע מימרא אין זוהר הק', האט איהם דער אר"י הק' געזאגט, וואס איך האב דיר אנטפלעקט ביז יעצט האט מען מיר געגעבן רשות פון הימל און מער האב איך נישט קיין רשות, איז רבי חיים אריין געגאנגען אין ביהמ"ד און האט געעפנט

די ארון קודש און מתפלל געווען פאר'ן באשעפער אז מ'זאל געבן רשות פאר'ן אר"י הק' איהם צו מגלה זיין רזי תורה, צומארגנס איז ער צוריק געקומען צום אר"י הק' און דער אר"י הק' האט איהם מבשר געווען אז זיינע תפילות זענען אנגענומען געווארן אין הימל און פון

היינט וועט ער קענען אנגענומען ווערן צווישן זיינע תלמידים, דער אר"י הק' האט איהם צוגעלייגט: "וויסן זאלסטו אז איך בין נישט אראפ געקומען אויף די וועלט

דער טויער פון ביהכ"נ האריז"ל אין צפת

וואס מיינט שד"ר?

דעריבער האבן דעמאלטס די חכמי ישראל פון אר"י באשלאסן צו שיקן א ספעציעלע שליח צו די אלע לענדער פון די נאנט און פון די ווייט צו צוזאם נעמען די נדבות פון אהב"י יושבי הגולה, דעם שליח האט מען גערופן "שדר" [שלוחא דרחמנא] וואס ער האט אויך געדינט ווי א גבאי צדקה און א שלוחא דרבנן צו ערוועקן די הערצער פון אידן צו שטיצן די יושבי ארה"ק.

אין יענע טעג אין שוואכער געווארן די תמיכה פון די יושבי חוץ לארץ פאר די עניי ארץ ישראל, [ס'קען זיין אז ס'איז אזוי געווארן נאך וואס דער מהר"י בירב האט געמוזט אנטלויפן צוליב די מסירות ווי מיר האבן דערציילט אינעם פריערדיגן קאפיטל און דעמאלטס האט זיך אפגעהאקט די תמיכה פון די יושבי טערקיי] און פון די צווייטע זייט האט זיך פארמערט די עולים וואס האבן זיך באזעצט אין אר"י.

עס איז באקאנט די מעשה וואס עס איז געווען מיט איהם דארט אז ער האט צוריק געברענגט די לייבן פונעם מלך וואס זענען אנטלאפן פון זייער וואוינונג, אזוי אויך טרעפן מיר רבי אברהם אזולאי [דער זיידע פונעם חיד"א] וועלכער האט אויך געדינט אלס שד"ר אין די שטאט וויניצא - ווי מיר וועלן אי"ה ברענגען ווייטער - און נאך און נאך.

די שלוחים וועלכע זענען ארויס געשיקט געווארן פאר אט דעם הייליגן צוועק זענען אויסגעוועלט געווארן דורך א גורל, און ווער עס איז אויסגעקומען ביים גורל האט געדארפט נעמען אויף זיינע פלייצעס די עבודה קשה שבמקדש צו וואנדערן למדינת הים פאר דעם צוועק.
צווישן די מעשה ביכלעך טרעפן מיר רבי אלעזר אזכרי בעל החרדים זייענדיג אלס שד"ר אין טערקיי [ווי

מדינה ומדינה כלשונן

ושנה, והשבוע יעשה בשבוע שחל בו פ' שקלים וכו', פרעון זה יהא נגבה ע"י מעלת תהלות הגאונים ה"ה מוה"ר אביגדור ציודאל וכמו"ה בן ציון צרפתי וכמו"ה ליב טרוואל נר"ו, ויתחיל הפרעון משבוע זה וכן תמיד מדי שנה בשנה, והיה' כח ורשות ביד מעלתם לכופ ולנגוש למטרה ח"ו לפרוע פרעון זה בכל מיני כפיות ובעש"ג, והמעות הנזכרים יחויבו מעלת הגאונים לחלקם כפי ערך הנפשות מכל הנפשות לאשכנזים, ספרדים, פורטיגים, ואיטאלייני וזולתם דהיינו שיסדרו שיחלקו

אין יענע יארן האט מענע מתקן געווען א תיקון גדול - וואס די תקנה קדומה האלט נאך אן ביזן היינטיגן טאג - אז וויבאלד עס זענען ארויף געקומען און עס האבן זיך צוזאם גענומען אין ארה"ק אידן פון אלע לענדער און פארשידענע קרייזן, דעריבער ליגט דער פליכט אויף די אידן פון יעדע מדינה אין חו"ל צו שפייזן די אלע יושבי ארה"ק וואס שטאמען פון זייער לאנד, און מ'האט ארויפגעלייגט א באשטימטן סכום וויפיל יעדער איינער דארף מפריש זיין לצדקה תרומה לה' פאר די יושבי ארה"ק "א

שם בארץ ישראל כל קהל וקהל וכו'. און עס איז גע'חתמ'ט געווארן "ראש חודש אדר שס"א לפ"ק פה וויניצא"
פון דא זעהן מיר די מקור פון די

דער ציון פון רבי מאיר בעל הנס מצד הכפרדי

תקנה קדומה צו געבן צו שטייער פאר צדקת רבי מאיר בעל הנס, יעדער איינער פאר די איינוואוינער פון זיין מדינה וואס ער וואוינט דארט זאל מפריש זיין צדקה אויף צו שטיצן די אנשי שלומו ובני מדינתו דווקא.

פערטל דוקאט" אויף א יאהר פאר די אפשטאמיגע פון זיין לאנד, און די געלטער איז צוטיילט געווארן פאר די עולי ספרד - שפאניע, אשכנז - דייטשלאנד, פורטיגאל, איטאליע.
מיר וועלן מעתיק זיין דא דער לשון פון די

תקנה וואס איז געשריבן און גע'חתמ'ט געווארן דורך די ראשי הקהילות אין די שטאט וויניצא, וז"ל: "יושם פארטי [חוק קבוע] מצד מעלת משימי הפארטי שיחובו כל איש אשר בשם ישראל יכונה שהוא מבן עשרים שנה ומעלה, ושיהי' מפורעי המס מן שלשה דוקאטו ומעלה לפרוע מחצית השקל שהוא רביע דוקאטו לכל שנה

פארזעצונג קומט אי"ה

מוסדות יטב לב הרב"י מסאטמאר בארה"ק

סניף לאנדאן

שלמי תודה וברכה

אחרי ההצלחה שזכינו בעריכת הראפפעל על הישיבת טייש" למען החזקת מוסדותינו הקי הגנו בזה להביע ברכת הודאה לכבוד ידידינו היקרים עסקנים חשובים אשר התמסרו בלב ונפש הפיצה ברחבי אייראפע יציא

הלא המה

אנטווערפן:

מוה"ר אהרן משה ריינער הי"ו

וויען:

מוה"ר מנחם אהרן פריעדמאן הי"ו

אוסטראליע:

מוה"ר אברהם משה לעבאוויטש הי"ו

לאנדאן:

מוה"ר ישעי' לעפקאוויטש הי"ו

מוה"ר שמועון ראטער הי"ו

ומוה"ר מרדכי דוד ראזען הי"ו

מאנטשעסטער:

מוה"ר מנחם יודא פריעדמאן הי"ו

מוה"ר שמואל לעבאוויטש הי"ו

חשיבה חי' לטובים

ברכה מיוחדת נביע בזאת קדם מע"כ ידידינו הרבני הנגיד המפואר רודף צדקה וחסד

מוה"ר נחמן רייך שליט"א

ואתו עמו התנו היקר מוה"ר יואל שווארטץ הי"ו

אשר נדב את הסעודות שבת לראפפעל

מזמור לתודה

הנה כי כן נברך בזה מזמור לתודה קדם מע"כ ידידינו הרבני הנגיד המפואר רודף צדקה וחסד

מוה"ר יצחק אייזיק ווייס שליט"א

מנכבדי אנ"ש בכני ברק יע"א

אשר נדב בטוב ליבו חלק מהוצאות הכלי כסף של הישיבת טייש"

לישרים נאנה תהילה

ברכה מרובה נביע בזה לידידינו החשוב והנעלה

מוה"ר יצחק סאלינסקי וב"ב החשובים שיחיו

ואתם עמם כל העסקנים והעסקניות שטרחו ועמלו בטילטולא דגופא למען הראפפעל

זכות רביה"ק מייסד מוסדותינו יגן בעד כל העוזרים והמסייעים להתברך בדבר ישועה ורחמים, אושר ועושר והיי נחת לאורך ימים, עדי נושע במהרה בבית משיח הולך תמים, אכ"ר.

המברכים ברגשי הודאה והערכה

הנהלת המוסדות

קול עדר וישועה בברך משה רהסורי סאטמאר

ע"ש כ"ק רבינו הקוה"ט מרן משה בן הגה"ק רבי חיים צבי זיעועבי"א

קרית יואל - בני ברק

המטרה: להמציא הלוואות גדולות בתשלומים נוחים ביותר לאנ"ש שהגיע זמן כלולות בניהם בשעט"ו

"חסדי שלמה זלמן"
 ע"ש ר' שלמה זלמן ז"ל
 בן ר' מרדכי וורצבערגער ז"ל
 נלב"ע ח' סיון תשמ"ב
 ☆ ☆ ☆

"חסדי ישראל יעקב"
 ע"ש ר'
 ישראל יעקב איינבערגער ז"ל
 נלב"ע ס"ו אדר תשנ"ו
 ואביו ר' נתן נטע ב"ר מנחם
 פענדל ז"ל נ' כ"ז סיון תשנ"ה
 ואמו מרת יונה ע"ה
 ב"ר יעקב ישראל הלוי ז"ל
 נלב"ע כ"ט תמוז תשנ"ג
 ☆ ☆ ☆

"חסדי שמואל חנה"
 ע"ש
 ר' שמואל זאב לעווין ז"ל
 ב"ר יעקב דוב ז"ל
 נלב"ע ג' תשרי תשנ"ה
 וזוג' מרת חנה ע"ה
 ב"ר חיים משה ז"ל
 נלב"ע י"ב חשוון תשנ"ו
 ☆ ☆ ☆

"אנשי חו"ל"
 ע"ש
 ר' אביגדור פרידמאן ז"ל
 ב"ר נחמ"י ז"ל
 נלב"ע ו' שבט תש"ג
 וזוג' מרת חנה לאה ע"ה
 ב"ר יעקב פרענקל מבי"ח ז"ל
 נלב"ע ב' אלול תשמ"ג
 ☆ ☆ ☆

"צב"א מרו"ם"
 ע"ש ר'
 צבי אלימלך געלבמאן ז"ל
 ב"ר אברהם ז"ל
 נלב"ע ד' אלול תשנ"ט
 וזוג' מרת ברינדל ע"ה
 בת ר' מרדכי מנחם ז"ל
 נלב"ע כ"ה תמוז תשנ"ט
 ☆ ☆ ☆

"אפריון נמטו" קר' שמעון"
 ע"ש ר' שמעון דאמקאל ז"ל
 בן ר' שניאור זלמן ז"ל
 נלב"ע ו' מנחם אב תשנ"ח
 ☆ ☆ ☆

"זכרון חיים צבי"
 ע"ש ר' חיים צבי שווארץ ז"ל
 ב"ר חוקי אתמר טובי ז"ל
 נלב"ע י"ג כסלו תשנ"ה
 ☆ ☆ ☆

"ממכון שבתו השגור"

ברכת מזל טוב

הננו משגרים ברכת מזל טוב חמה ולבבית לאנ"ש החשובים כל אחד בשמו יבורך

קול רינה וישועה באהלי צדיקים

ברגשי גיל וחדרה ובהתרגשות עילאה משגרים אנו בזה ברכת מז"ט אל כבוד

מורינו הגה"צ ראש ישיבתנו שליט"א
ולאביו כ"ק הגה"צ אב"ד דקהילתנו ב"פ שליט"א
 לרגל הכנס בנו, נכדו הב' אלעזר נ"יז לעול התורה והמצוות

הרה"ח ר' בנימין יוסף שטיין שליט"א

להכנס בניו הב' שמעון נ"יז והב' יואל נ"יז לעול התורה והמצוות

הרה"ח ר' משה יעקב מאשקאוויטש שליט"א

ולאביו הרה"ח ר' יצחק מרדכי מאשקאוויטש שליט"א

להולדת נכדם אצל בנו הר"ר יואל אברהם מאשקאוויטש הי"ו

הרה"ח ר' מאיר חיים שישא שליט"א

ולחותנו הרה"ח ר' משה יעקב ראטער שליט"א

להולדת נכדם אצל בנו הר"ר יצחק יודא שישא הי"ו

הרה"ח ר' בצלאל דים שליט"א

להולדת נכדו

"נפש חי"ה"

ע"ש הרבנות הברכות
 מרת חי' מייזליש ע"ה
 בת סיון רבינו משה ז"ל
 נלב"ע ח' שבט תשנ"ג
 ☆ ☆ ☆

"חסדי מנחם משה"

ע"ש
 ר' מנחם משה גאנץ
 ז"ל
 ב"ר דוב ז"ל
 נלב"ע י"ג מנחם אב תשנ"ב
 ☆ ☆ ☆

"תהלה לדוד"

ע"ש ר' משה דוד
 מעלער ז"ל
 ב"ר חזקאל משה ז"ל
 נלב"ע י"א תשרי תשמ"ח
 ☆ ☆ ☆

"אב"ן ישראל"

ע"ש ר' אברהם נתן
 בערנאט ז"ל
 ב"ר ישראל ז"ל
 נלב"ע י"ג חשוון תשנ"ו
 ☆ ☆ ☆

"ציון לנפש חייה"

ע"ש ר' בן ציון בנעט
 ז"ל ב"ר ישראל צבי ז"ל
 נלב"ע מ' שבט תשנ"ג
 וזוגתו מרת ח'יה ע"ה
 ב"ר יהושע ז"ל
 נלב"ע י"א סיון תשנ"ה
 ☆ ☆ ☆

"חסדי בא"ר"

ע"ש ר' אלכסנדר
 בנעט ז"ל ב"ר עזרא ז"ל
 נלב"ע כ"ג נסן תשנ"ו
 וזוג' מרת רייזל ע"ה
 ב"ר אפרים ז"ל שמעון
 נלב"ע ה' סבת תשנ"א
 ☆ ☆ ☆

"משאת חיים"

ע"ש ר' חיים גרין ז"ל
 ב"ר מרדכי מנחם ז"ל
 נלב"ע כ"א אדר א' תשס"ח
 וזוגתו מרת א"טע
 שיינדל ע"ה
 ב"ר משה אליהו ז"ל
 נלב"ע י"ב ניסן תשס"ג